

Dit rapport is een uitgave van het NIVEL.
De gegevens mogen worden gebruikt met
bronvermelding.

Quicksan Beroepen & Opleidingen in de zorg, welzijn en kinderopvang

Hoofdrapport

LFJ van der Velden
ID de Putter
I van der Lee
DTP van Hassel
RS Batenburg

U vindt dit rapport en andere publicaties van het NIVEL in PDF-format op: www.nivel.nl

ISBN 978-94-6122-180-3

<http://www.nivel.nl>
nivel@nivel.nl
Telefoon 030 2 729 700
Fax 030 2 729 729

©2013 NIVEL, Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het NIVEL te Utrecht. Het gebruik van cijfers en/of tekst als toelichting of ondersteuning in artikelen, boeken en scripties is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Doelstelling en vraagstellingen	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Doelstelling	7
1.3 Vraagstellingen	7
1.4 Methode	9
1.5 Leeswijzer	9
2 Definities van zorgberoepen, -functies en -opleidingen	11
2.1 Inleiding	11
2.2 Definities voor de termen “zorg”, “gezondheidszorg”, “gezondheid” en “welzijn”	11
2.3 Definities voor de termen “(zorg)beroep” en “(zorg)functie”	13
2.4 Definities voor de termen “(zorg)opleiding”	15
3 Classificaties van zorgopleidingen, -beroepen en -functies	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Geanalyseerde bronnen en classificaties	17
3.3 Opleidingsclassificaties voor de zorg	18
3.3.1 De Standaard Onderwijs Indeling (SOI) 2006	18
3.3.2 Programma Arbeid Zorg en Welzijn (AZW)	25
3.3.3 Opleidingskeuze-portal YouChooz	26
3.3.4 Vergelijking van de opleidingsclassificaties voor de zorg	27
3.4 Beroeps- en functieclassificaties voor de zorg	28
3.4.1 De Standaard Beroepen Classificatie (SBC) van het CBS	28
3.4.2 Het programma Arbeid Zorg en Welzijn (AZW)	36
3.4.3 De beroepskeuzeportal YouChooz	37
3.4.4 Het BIG-register	38
3.4.5 Het AGB-register	40
3.4.6 Vergelijking van de beroepsclassificaties voor de zorg	41
3.5 Match tussen zorgberoepen en –opleidingen	42
3.6 Eigen benamingen versus de bestaande classificaties	46
3.6.1 Arbeidsaanbodpanel	46
3.6.2 Een kleinschalig experiment	47
4 Kwantificaties van zorgberoepen, -functies en –opleidingen	49
4.1 Inleiding	49
4.2 Aantallen personen naar zorgberoep, -functie en –opleiding op basis van de EBB-2010	49
4.2.1 Aantal personen naar beroep/functie	49
4.2.2 Aantal personen naar opleiding	50
4.2.3 Aantal personen naar beroep en opleiding	51
4.2.4 Aantal personen naar beroep en regio	55
4.3 Aantallen personen naar zorgberoep op basis van andere bronnen	58
4.3.1 BIG	58
4.3.2 AGB	60
4.3.3 AZW	60

5 Conclusies en geleerde lessen	67
5.1 Conclusies	67
5.2 Aanbeveling voor vervolgonderzoek	69
BIJLAGE I: Verbijzonderingen AGB-classificatie	71
BIJLAGE II: Overzicht richtingen bekwaamheden in de SBC-2010	75
BIJLAGE III: Overzicht van handmatig gekoppelde beroepen bij YouChooz en de SBC-2010	77
BIJLAGE IV: Overzicht van vergelijkbare richtingen in de SBC-2010 en SBC-1992	79
BIJLAGE V: Aantal/aandeel beroepsbeoefenaren naar beroep en hoogst behaalde opleiding	81
BIJLAGE VI: Aantal beroepsbeoefenaren met een sociaal-maatschappelijk beroep op wetenschappelijk niveau	89
Referentielijst	91

Samenvatting

In dit rapport wordt een overzicht gepresenteerd van diverse classificaties die gebruikt kunnen worden om alle relevante beroepen en opleidingen in kaart te brengen die aan de zorg bijdragen. Na een vergelijkende analyse van de classificaties is geconcludeerd dat, conceptueel/taxonomisch gezien, de standaard beroepenclassificatie 2010 en de standaard onderwijsindeling 2006 van het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) de meest uitgebreide classificaties zijn om een zo breed mogelijke staalkaart van zorgberoepen en zorgopleidingen in Nederland samen te stellen. Hiervan uitgaande zijn twee deelrapporten als losse bijlagen gemaakt:

1. Overzicht van alle potentieel relevante beroepen/functies in zorg, welzijn en kinderopvang in de standaard beroepenclassificatie 2010 (“Bijlage SBC-2010”),
2. Overzicht van alle potentieel relevante opleidingen in zorg, welzijn en kinderopvang in de standaard onderwijsindeling 2006 (“Bijlage SOI-2006”).

Hiertoe is binnen de volledige standaard beroepenclassificatie 2010 en de standaard onderwijsindeling 2006, voor alle beroepen en opleidingen bepaald of zij volledig of deels relevant zijn voor de zorg, welzijn of kinderopvang. Het criterium daarbij was dat het beroep, de functie of opleiding inhoudelijk activiteiten uitvoert of aanleert die aan het leveren van zorg, welzijn en kinderopvang bijdragen. In totaal zijn ruim 2.400 verschillende zorgfuncties/beroepen en ruim 1.700 verschillende zorgopleidingen onderscheiden. Hierbij valt op dat voor sommige bekwaamheidsrichtingen en werksoorten binnen de zorg meer verschillende functies/beroepen worden onderscheiden dan voor andere bekwaamheidsrichtingen en werksoorten. Ook worden voor sommige soorten opleidingsrichtingen binnen de zorg meer verschillende opleidingen onderscheiden dan voor andere opleidingsrichtingen. Specialisaties of verbijzonderingen binnen zorgberoepen en zorgopleidingen lijken soms samen te hangen met differentiatie van beroep/opleiding naar sector, organisaties of doelgroep, maar ook soms met locatie en tijdstip waarop het beroep/opleiding betrekking heeft. In de rapportages zijn geen uitspraken gedaan over het nut van specialisaties en verbijzonderingen binnen de zorgberoepen- en zorgopleidingenclassificaties. De gemaakte selecties uit de classificaties van het CBS worden beschouwd als een weerspiegeling van wat kennelijk in het veld aan verschillende zorgberoepen en zorgopleidingen worden gedefinieerd en onderscheiden.

Vervolgens zijn de classificaties van alle relevante zorgberoepen en zorgopleidingen toegepast op de Enquête Beroepsbevolking 2010 (EBB-2010). De EBB is de meest omvangrijkste arbeidsmarktsurvey in Nederland die doorlopend door het CBS onder de beroepsbevolking wordt uitgevoerd. Na weging blijkt dan dat in 2010 meer dan 1.170.000 personen een zorgberoep uitoefenen en dat ruim 2.200.000 personen een zorgopleiding hebben gevolgd.

Door te kijken naar enerzijds het beroepsniveau en de beroepsrichting binnen de zorg, en anderzijds het opleidingsniveau en de opleidingsrichting binnen de zorg, kunnen we iets zeggen over de match tussen zorgopleiding en zorgberoep in Nederland. Daarbij hebben we de data eerst geaggregeerd naar een beperkt aantal beroeps- en opleidingsklassen. De match is het grootst bij hen die een (para)medisch of verzorgend beroep op wetenschappelijk of middelbaar niveau beoefenen; hier heeft 50 tot 70% een hoogste opleiding afgerond op hetzelfde niveau en in dezelfde richting.

Daarnaast bleken er op basis van de EBB-2010-data significante verschillen te bestaan tussen regio's binnen Nederland wat betreft de verdeling van zorgberoepen en zorgopleidingen. In de centraal-westelijke regio's zijn meer personen woonachtig die een paramedische/sociaal-maatschappelijk zorgberoep uitoefenen op een wetenschappelijk niveau. In de noordelijke en oostelijke regio's van Nederland zijn juist meer personen werkzaam in een verzorgend (para)medisch beroep op middelbaar niveau.

Duidelijk is dat er interessante analyses gedaan kunnen worden met de gehanteerde classificaties en de bestaande data. Maar het hangt sterk af van het doel van de analyse welk aggregatieniveau gebruikt moet worden. Het een en ander biedt in ieder geval een basis voor vervolgonderzoek.

1 Doelstelling en vraagstellingen

1.1 Inleiding

De adviescommissie Innovatie Zorgberoepen & Opleidingen heeft het NIVEL benaderd om een inventarisatie te maken van alle beroepen en opleidingen die bijdragen aan de zorg in Nederland. Het is bij ons weten de eerste keer dat een dergelijke brede inventarisatie wordt gedaan. Omdat het voornamelijk aan de hand van bestaande bronnen en in relatieve korte tijd wordt uitgevoerd, kan deze opdracht het beste als een ‘Quickscan Beroepen & Opleidingen’ worden omschreven.

In dit hoofdstuk worden eerst de doelstelling en vraagstellingen gepresenteerd. Aan het einde van het hoofdstuk volgt een leeswijzer.

1.2 Doelstelling

Het eerste doel van deze inventarisatie is het domein van zorgberoepen en -opleidingen in Nederland in kaart te brengen en af te afbakenen. Het tweede doel is om nieuwe visies op de bestaande opleidings- en beroepsstructuur te verkennen. Dit ondersteunt de adviescommissie bij het bepalen van de reikwijdte van haar adviezen en haar visie op het toekomstige stelsel van beroepen en opleidingen in de zorg ontwikkelen.

1.3 Vraagstellingen

De rapportage over deze Quickscan Beroepen & Opleidingen is opgebouwd aan de hand van een viertal samenhangende onderzoeksvragen.

Vraagstelling 1: welke afbakeningen en definities van zorgberoepen en –opleidingen zijn er?

In de inleiding spreken we over het in kaart brengen van ‘alle beroepen en opleidingen die bijdragen aan de zorg in Nederland’, maar dat is daarmee niet meteen eenduidig gedefinieerd. De eerste basale vraag die we in deze Quickscan Beroepen & Opleidingen dan ook stellen is wat verstaan we onder een zorgberoep en onder een zorgopleiding? Hoe bakenen we af wat een beroep en een opleiding is, en wat onder ‘de zorg’ valt?

Dit vereist in eerste aanleg de bepaling van een definitie van zowel de termen “zorg”, “beroep” en “opleiding”, en vervolgens van “zorgberoep” en “zorgopleiding”. Dit zijn lastige opgaven. Met betrekking tot beroep speelt daarbij de relatie tot het begrip “functie”. Met betrekking tot zorg speelt de afbakening van zorg en welzijn. Omdat er al eerder door anderen definities voor deze begrippen zijn gegenereerd, worden deze eerst geïnventariseerd. Daarna zal een keuze gemaakt worden voor de voor dit rapport meest geëigende definities.

De meer operationele formulering van de eerste vraagstelling is:

Welke definities bestaan er voor de begrippen “zorg”, “beroep” en “opleiding” en hoe kunnen op basis daarvan de termen “zorgberoep”, “zorgfunctie” en “zorgopleiding” het best gedefinieerd worden?

Hoofdstuk 2 van dit rapport gaat op deze eerste vraagstelling in.

Na het vaststellen van de te gebruiken definities, is de tweede vraagstelling:

Vraagstelling 2: welke classificaties van zorgberoepen en –opleidingen zijn er?

Hiertoe zijn we op zoek gegaan naar een zo compleet mogelijke lijst van aanduidingen voor zorgberoepen, -functies en -opleidingen die in Nederland voorkomen. Ook hiervoor geldt dat eerst geïnventariseerd kan worden wat anderen reeds aan overzichten hebben gemaakt. Zowel voor beroepen als voor functies en opleidingen bestaan er lijsten die meer of minder uitgebreid zijn en mede bedoeld zijn om allerlei mogelijke zorgberoepen, -functies en -opleidingen te identificeren. Hoe compleet die reeds bestaande lijsten zijn en welk ordeningsprincipe hier achter zit, zal vastgesteld worden. Daarna zullen de verschillende classificaties naast elkaar gelegd worden om te kijken naar de overlap en de overeenkomsten. Aparte aandacht besteden we aan wat mensen zelf aangeven als hun beroep, functie of opleiding. Classificaties lopen van nature achter bij ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Daardoor kunnen nieuwe beroepen, functies en opleidingen pas na verloop van tijd daarin worden opgenomen.

De meer operationele formulering van de tweede vraagstelling is dus:

Welke (typen) zorgberoepen, -functies en -opleidingen worden door bestaande classificaties onderscheiden, hoe verhouden deze classificaties zich tot elkaar, en hoe verhoudt dit zich tot de benamingen van het beroep, de functie of de opleiding die werknemers in de zorg anno 2012 zelf gebruiken?

Hoofdstuk 3 van dit rapport gaat op deze tweede vraagstelling in.

Na de inventarisatie van alle relevante classificaties, maken we de stap naar de empirie. De derde vraagstelling luidt daarom:

Vraagstelling 3: wat weten we over aantallen en spreiding van zorgberoepen en –opleidingen?

De vraag is wat we weten – op basis van verschillende databronnen – over het *aantal* mensen dat in Nederland een bepaald zorgberoep of –functie vervult, wat hun regionale spreiding is, in welke functies en sectoren ze werken, en welke opleidingen zij hebben gevolgd.

Voor deze kwantitatieve vraag hebben we een selectie gemaakt van de meest recente bestanden. Die zijn meestal niet zo actueel dat ze de situatie “anno nu” weergeven, maar gaan bijvoorbeeld over 2010 of eerder. Verder zijn we afhankelijk van de in die databronnen verzamelde gegevens en de gehanteerde classificaties. Voor een aantal databronnen betekent dit bijvoorbeeld dat wel geïnventariseerd kan worden hoeveel mensen in een bepaalde beroepsgroep werken, maar dat er geen nader onderscheid is te maken naar het specifieke beroep of de functie. Dit heeft als gevolg dat voor de kwantitatieve gegevens gewerkt is met een beroepenclassificatie die minder gedetailleerd is dan de meest complete lijst.

Welke databronnen over de afgelopen vijf jaar zijn beschikbaar met informatie over mensen die een zorgberoep, -functie of -opleiding hebben; welke classificaties worden in deze bestanden gehanteerd; hoeveel personen in deze bestanden hebben welke (typen) zorgberoepen, -functies en -opleidingen; in welke combinaties komen deze voor; in welke regio's is men werkzaam; en in welke sectoren is men werkzaam of in opleiding?

Hoofdstuk 4 van dit rapport gaat op deze derde vraagstelling in.

Na deze meer empirische vraagstelling, luidt de vierde vraagstelling:

Vraagstelling 4: de resultaten overziend, hoe ziet de staalkaart van zorgberoepen en –opleidingen in Nederland eruit en welke beleidsaanbevelingen kunnen hierover gegeven worden?

Voor deze laatste vraag grijpen we terug op de resultaten, met name de vraag op welke punten en waarom en hoe de bestaande beroeps- en opleidingsclassificaties van elkaar verschillen en wat dat zegt over het perspectief waarmee men naar de staalkaart van zorgberoepen en –opleidingen in Nederland kan kijken. In dit hoofdstuk geven we ook aan wat opvalt in de personele verdeling en regionale spreiding over de zorgberoepen en –opleidingen, en of dit aanleiding geeft om bepaalde (deel)arbeidsmarkten of regio's in Nederland nader te bekijken.

Hoofdstuk 5 van dit rapport gaat op deze laatste vragen in.

1.4 Methode

Voor dit onderzoek zijn op meerdere wijzen gegevens verzameld, zowel via bureau-onderzoek, interviews als secundaire analyse. Een belangrijke stap bestond uit het achterhalen van definities zoals te vinden op een aantal internet-websites (waaronder vooral Wikipedia, de Thesaurus Zorg en Welzijn, YouChooz en AZWinfo) en onderzoeksrapporten (waaronder vooral rapporten van het CBS, ROA, Kiwa/Prismant en Panteia). Ook zijn enkele telefonische en face-to-face interviews gehouden, waaronder met een vertegenwoordiger van YouChooz en vertegenwoordigers van het CBS. Voorts zijn secundaire analyses uitgevoerd op een aantal databestanden, waaronder met name bestanden van AZWinfo en het CBS.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de definities van zorgberoepen, -functies en –opleidingen. Hoofdstuk 3 behandelt verschillende classificaties van zorgberoepen, -functies en –opleidingen. Hoofdstuk 4 geeft kwantificaties van het aantal personen met zorgberoepen, -functies en –opleidingen. Hoofdstuk 5 bevat conclusies en geleerde lessen.

2 Definities van zorgberoepen, -functies en -opleidingen

2.1 Inleiding

Zoals vermeld in hoofdstuk 1, is de eerste vraag: *Welke definities bestaan er voor de termen “zorg”, “beroep”, “functie” en “opleiding” en hoe kunnen op basis daarvan de termen “zorgberoep”, “zorgfunctie” en “zorgopleiding” het best gedefinieerd worden?*

Deze vraagstelling kan geherformuleerd worden in 3 deelvragen:

- 1a Welke definities bestaan er voor de termen “zorg” (en de daaraan gerelateerde termen “gezondheidszorg” en “welzijn”)?*
- 1b Welke definities bestaan er voor de termen “(zorg)beroep” (en de daaraan gerelateerde termen “(zorg)functie”)?*
- 1c Welke definities bestaan er voor de term “(zorg)opleiding”?*

We inventariseren daarvoor wat eerder door anderen aan definities voor deze begrippen zijn gegeneerd. Daarvoor hebben we gezocht naar definities in onder andere de thesaurus zorg en welzijn, in Wikipedia, bij het CBS en in woordenboeken.

2.2 Definities voor de termen “zorg”, “gezondheidszorg”, “gezondheid” en “welzijn”

Bron: Thesaurus zorg en welzijn

De thesaurus zorg en welzijn heeft geen definitie voor het begrip “zorg”, noch voor de begrippen “gezondheidszorg” of “welzijn”. Het feit dat de “thesaurus zorg en welzijn” zo heet en het feit dat er geen aparte definitie is van zorg of van welzijn, is indicatief voor het feit dat het kennelijk moeilijk is om een helder onderscheid te maken tussen “zorg” aan de ene kant en “welzijn” aan de andere kant. Voor de “sector zorg en welzijn” geeft de thesaurus de volgende definitie:

“dat deel van het maatschappelijk leven waarin op professionele wijze diensten worden verleend die erop gericht zijn het persoonlijke en maatschappelijke functioneren van mensen te bevorderen en bemmeringen die daarbij optreden zo veel mogelijk op te heffen” (www.thesauruszorgenwelzijn.nl, geraadpleegd op 20-06-2012).

Daarnaast bevat de thesaurus termen van onderdelen die binnen respectievelijk de zorg, gezondheidszorg en welzijn onderscheiden kunnen worden. Bij “zorg” gaat het dan om een groot aantal begrippen met daarin het woord “zorg”, zoals “24-uurszorg”, “ambulante zorg”, “arbozorg”, “AWBZ-zorg” of “commerciële zorg”, maar bijvoorbeeld ook “interculturele zorg” en “politie zorg”. Ook wordt een term vermeld zonder daarin het woord “zorg”, namelijk: “Maatschappelijke dienstverlening”. De thesaurus legt tevens de link met het begrip “gezondheidszorg”, dat onder andere weergegeven wordt als: “alternatieve geneeswijzen”, “basiszorg”, “curatieve zorg” en “e-health”, en “welzijn” waarbij overigens alleen gerefereerd aan de termen “jeugdwelzijn” en “welzijnsinstellingen”.

Over gezondheid staat vermeld:

Gezondheid is een toestand van algeheel welbevinden waarin er geen sprake is van lichamelijk letsel of ziekte. De definitie van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO 1948) luidt: gezondheid is een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn en niet slechts de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijk gebreken” (www.thesauruszorgenwelzijn.nl, geraadpleegd op 20-06-2012).

Bron: Wikipedia

Bij wikipedia staat onder het lemma "zorg" dat dit kan verwijzen naar:

“Zorg; bekommernis om.

- *Bekommernis om gezondheid, zie [Gezondheidszorg](#)*
- *Bekommernis om een grote diversiteit van zaken als [politiezorg](#), water; [waterschap](#).*
- *Sociale bekommernis; zie bijvoorbeeld [Maatschappelijk werk](#), of [bemoeizorg](#).*
- *De zorg voor kinderen, ouderen zie ook [ouderschapsplan](#).*
- *Je ergens zorgen over maken; je afvragen of iets wel goed verloopt”*
(<http://nl.wikipedia.org/wiki/Zorg>, geraadpleegd op 09-07-2012).

Ook deze definitiebron maakt onderscheid tussen zorg en welzijn. Over “welzijn” staat onder andere vermeld:

“Onder welzijn wordt een zekere mate van materiële en immateriële tevredenheid begrepen.

Binnen het dagelijks leven heeft de term welzijn primair betrekking op de brede waaier van aspecten van de gezondheid. Dit wordt ook wel kwaliteit van leven genoemd, en duidt op een brede waardebeoordeling van het welzijn van individuen en gemeenschappen. De term wordt in zeer breed verband gebruikt, waaronder de terreinen van gezondheidszorg, politiek, ontwikkelingssamenwerking. Welzijn (kwaliteit van leven) mag niet worden verward met welvaart (levensstandaard) die primair een financieel-economische inslag heeft. Tot de standaardindicatoren van welzijn behoren niet alleen materieel bezit en werkgelegenheid, maar ook de woonomgeving, lichamelijke en geestelijke gezondheid, onderwijs, recreatie en sociale contacten” (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Welzijn>, geraadpleegd op 09-07-2012).

En over gezondheidszorg staat onder andere vermeld:

“De gezondheidszorg in een bepaald land is het geheel van activiteiten die gericht zijn op verbetering van de gezondheid van de mensen dat land. Onder de gezondheidszorg wordt niet alleen het onderzoek en de kennis van gezondheid begrepen, maar ook de toepassing van deze kennis om de gezondheid van mensen te verhogen, ziekten te voorkomen (preventieve gezondheidszorg) of te genezen, en het lichamenlijk en psychisch functioneren te verbeteren” (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Gezondheidszorg>, geraadpleegd op 09-07-2012).

Bron: CBS

Voor de bedrijfssector “Gezondheids- en welzijnszorg” geeft het CBS geen definitie, maar de Standaard Bedrijfsindeling (SBI) 2008 geeft wel aan welke onderdelen daarbinnen vallen, namelijk:

- *“behandeling in algemene en gespecialiseerde ziekenhuizen;*
- *geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg, eventueel in combinatie met overnachting;*
- *behandeling door medische en paramedische praktijken;*
- *ondersteunende activiteiten voor de gezondheidszorg, door bijvoorbeeld laboratoria en ambulancediensten;*
- *verpleging, verzorging of begeleiding met huisvesting door bijvoorbeeld verpleeg- en verzorgingshuizen of via begeleid wonen;*
- *welzijnszorg, zoals thuiszorg, lokaal welzijnswerk en hulp aan gehandicapten en ouderen;*
- *kinderopvang.”* (CBS, 2008).

Hier valt op dat thuiszorg expliciet tot de "welzijnszorg" wordt gerekend. Verder lijkt er impliciet te staan dat de eerst genoemde onderdelen (van de ziekenhuizen tot en met de verpleeg- en verzorgingshuizen en het begeleid wonen) tot de "gezondheidszorg" worden gerekend. De thuiszorg, het lokaal welzijnswerk en de hulp aan gehandicapten en ouderen worden vervolgens tot de "welzijnszorg" gerekend. De kinderopvang tenslotte, wordt kennelijk nog als een apart onderdeel van de "Gezondheids- en welzijnszorg" gezien, die op zichzelf dus niet onder de "gezondheidszorg", noch onder de "welzijnszorg" wordt gerekend. Wellicht dat kinderopvang gezien wordt als onderdeel van de "welzijnssector", maar niet als onderdeel van de "welzijnszorg".

De definities vergeleken, keuze voor dit onderzoek

In het kader van dit onderzoek is het relevant om het begrip zorg breed te definiëren als "gezondheids- en welzijnszorg". Voor wat de gezondheidszorg willen we aansluiten bij de omschrijving door Wikipedia: *De gezondheidszorg in een bepaald land is het geheel van activiteiten die gericht zijn op verbetering van de gezondheid van de mensen dat land.* Wat betreft de definitie van gezondheid willen we aansluiten bij de definitie van de WHO. Het gaat dan dus om het lichamenlijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn.

Een "engere" definitie van zorg zou de aandacht hebben beperkt tot de zorg voor het lichamenlijk en geestelijk welzijn. Omdat er echter een glijdende overgang kan zijn van de zorg voor het lichamenlijk en geestelijk welzijn naar zorg voor het maatschappelijk welzijn, hebben we juist gekozen voor een "breder" definitie van zorg.

Hiermee sluiten we aan bij wat we eerder aanhielden in het rapport "*Vraag- en aanbodontwikkelingen in de verpleging en verzorging in Nederland. Een kennissynthese van bestaande literatuur en gegevensbronnen.*" (Van der Velden, Francke & Batenburg, 2011). Daarin namen we als uitgangspunt dat de aard van de vraag naar zorg beschreven kan worden aan de hand van een brede indeling, die ontleend is aan de zorgfuncties zoals die vanuit de Ziektekostenverzekeringwet (Zvw), AWBZ of Wmo worden gefinancierd. Zorg omvat dan de volgende domeinen:

- Huishoudelijke verzorging: het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van huishoudelijke werkzaamheden.
- Persoonlijke verzorging: bijvoorbeeld hulp bij douchen, aankleden, scheren, pillen innemen, ogen druppelen of naar de wc gaan.
- Begeleiding: hulp bij het organiseren van praktische zaken in het dagelijks leven.
- Verpleging: hulp bij bijvoorbeeld wondverzorging en injecties, of hulp bij zelf leren injecteren.
- Behandeling: gericht op herstel of verbetering van een aandoening of verbetering van vaardigheden of gedrag.
- Verblijf: langdurend verblijf in bijvoorbeeld een verpleeg- of verzorgingshuis, of kortdurend verblijf in een instelling.
- Preventie: het voorkomen van ziekten en aandoeningen en het voorkomen van problemen als gevolg van ziekten en aandoeningen.

2.3 Definities voor de termen "(zorg)beroep" en "(zorg)functie"

Bron: Thesaurus zorg en welzijn

De thesaurus heeft voor "zorgberoepen" de eenvoudige definitie: *beroepen in de (gezondheids)zorg*, en voor "beroepen" de volgende definitie:

"geheel van met elkaar samenhangende beroepsactiviteiten, gemeenschappelijk aanvaarde theoretische en ethische uitgangspunten en methodieken, waarvan de aard en de onderlinge samenhang onafhankelijk zijn van specifieke arbeidsorganisaties" (www.thesauruszorgenwelzijn.nl, geraadpleegd op 20-06-2012). Zoals kan worden verwacht relateert de Thesaurus "beroep" expliciet aan "functie". Zij geeft voor "functies (arbeid)" dan de volgende definitie: *"geheel van beroepsactiviteiten dat in een specifieke arbeidsorganisatie tot de verantwoordelijkheid van één beroepskracht behoort; in tegenstelling tot beroepen zijn functies altijd gebonden aan een bepaalde organisatie; het zijn specifieke verschijningsvormen van beroepen"* (www.thesauruszorgenwelzijn.nl, geraadpleegd op 20-06-2012).

Interessant is overigens dat de thesaurus ook nog een aparte definitie geeft voor "zorgfuncties (voorzieningen)", namelijk: *"samenhangend geheel van taken en activiteiten dat gericht is op het voldoen aan (een deel van de) individuele hulpvragen op het gebied van zorg en welzijn"* (www.thesauruszorgenwelzijn.nl, geraadpleegd op 20-06-2012). Daarbij worden genoemd: achtervang, activering, adviezen, begeleiding, behandeling, consultatie, crisisinterventie, dagbesteding, huisbezoek, hulpmiddelenverstrekking, informatieverstrekking, ondersteuning, revalidatie, verblijf, verpleging, verwijzing, verzorging, wonen, zorgbemiddeling en zorgcoördinatie. En ook geeft zij een aparte definitie voor "welzijnsfuncties": *"samenhangend geheel van taken en activiteiten dat gericht is op het voldoen aan (een deel van de) individuele hulpvragen op het gebied van welzijn"*

(www.thesauruszorgenwelzijn.nl, geraadpleegd op 20-06-2012). Daarbij worden genoemd: activering, adviezen, begeleiding, consultatie, crisisinterventie, dagbesteding, huisbezoek, informatieverstrekking, ondersteuning, ontmoeting, verwijzing en wonen.

Het verschil met de zorgfuncties zit kennelijk in het niet noemen van achtervang, behandeling, hulpmiddelenverstrekking, revalidatie, verblijf, verpleging, verzorging, zorgbemiddeling en zorgcoördinatie als welzijnsfunctie en het wel noemen van ontmoeting als welzijnsfunctie en dus niet als zorgfunctie.

Bron: Wikipedia

Bij “beroep” staat in Wikipedia het volgende vermeld:

Een beroep is een samenhangend geheel van arbeidstaken, die voor de uitvoering een bepaalde vak-kennis en -kunde vereisen, die losstaand van de individuele beroepsbeoefenaar kan voortbestaan en voor de maatschappij herkenbaar is. Een beroep bepaalt mede de positie van de beoefenaar in de sociale structuur. In zijn algemeenheid is het een type bezigheid die men pleegt te doen om een inkomen te verwerven. Het maakt niet uit of deze bezigheid als werknemer, ambtenaar of als ondernemer worden uitgevoerd. Soms wordt het begrip uitgebreid tot de dagelijkse bezigheden die al dan niet tegen betaling worden uitgevoerd” (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Beroep>, geraadpleegd op 07-08-2012).

En over de relatie tussen het begrip “beroep” en “functies” zegt deze bron:

“Er bestaat een onderscheid tussen arbeid en beroep. Men kan een beroep hebben zonder arbeid te verrichten en andersom kan men arbeiden zonder een beroep te hebben. Het onderscheid met een functie is dat deze door de betreffende organisatie wordt bepaald, terwijl beroepen maatschappelijk worden bepaald, onder meer door opleidingen en beroepsorganisaties” (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Beroep>, geraadpleegd op 07-08-2012).

Bij “functie” staat in Wikipedia nog het volgende vermeld:

Een functie (ook: positie, rol, beroep) is een standaard verzameling van taken, rechten en plichten voor een persoon binnen een bepaald domein, bijvoorbeeld binnen een instantie zoals een bedrijf of vereniging, maar ook bijvoorbeeld binnen een project.

Iemands functie bepaalt een deel van zijn sociale status, omdat deze bepaalt hoeveel invloed hij of zij heeft, welke verantwoordelijkheden iemand heeft, hoeveel iemand bijdraagt aan de samenleving, hoeveel mensen deze onder zich heeft, hoe hoog zijn of haar inkomen is, etc. Men spreekt van een hoge functie wanneer een persoon een bovengemiddeld inkomen en een bovengemiddelde invloed binnen een instantie heeft” (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Functie>, geraadpleegd op 07-8-2012).

Bron: CBS

Bij het CBS wordt voor “Beroep (arbeid)” de volgende definitie gegeven: *De verzameling van werkzaamheden en taken, die behoren tot een baan van een persoon.* De Standaard Beroepenclassificatie 1992 (SBC-1992), die we later in dit rapport zullen toelichten, spreekt over een verzameling van gelijksoortige takenpakketten dat een “beroep” wordt genoemd, waarbij onder een takenpakket wordt verstaan: *“een verzameling taken, verricht of te verrichten door een individu in het kader van economische activiteiten. Categorieën in de SBC-1992 bestaan uit gelijksoortige takenpakketten die ten aanzien van een aantal relevante criteria gelijk zijn of weinig van elkaar verschillen”* (CBS, 2010).

Voor het begrip “functie” wordt op de website van het CBS geen eigen definitie gegeven. Maar indirect is af te leiden dat functies het niveau zijn waarop beroepen in organisaties vorm krijgen. Voor ‘zorgberoep’ of ‘zorgfunctie’ geeft het CBS geen definitie. Wel is uit de systematiek van de Standaard Beroepenclassificatie af te leiden dat beroepen en functies tot de gezondheidszorg worden gerekend als de zogeheten “richting van de benodigde bekwaamheid” tot de gezondheidszorg wordt gerekend, en/of dat de voornaamste “werksoorten” betrekking hebben op bijvoorbeeld het genezen, verplegen en verzorgen van mensen. De definiëring van zorgberoep en zorgfunctie en de insteek van de SBC met richting van de bekwaamheden en werksoorten word nog verder besproken in hoofdstuk 3.

De definities vergeleken, keuze voor dit onderzoek

Wij stellen voor om aan te sluiten bij het gebruikelijke onderscheid tussen beroep en functie: het beroep staat los van de organisatie en de functie wordt juist bepaald door de organisatie. Daarmee is de functie de specifieke invulling die een beroep krijgt binnen de organisatie. Als de organisatie geen specifieke invulling geeft aan het beroep, dan vallen functie en beroep samen. In alle andere gevallen is de functie ondergeschikt aan het beroep.

Hier valt overigens nog veel meer over te zeggen, en raakt aan een lange discussie binnen de arbeids-sociologie en arbeidseconomie. In de beroepsociologie worden professies gezien als de meest helder omschreven of "afgeperkte" beroepen. Het gaat in het algemeen dan om een beroep waarvan de beroepsgroep zelf kan bepalen wie tot die beroepsgroep kan worden gerekend, wat de opleidings- en toelatingseisen zijn, wat het beroepsdomein is, aan welke regels de beroepsbeoefenaren hebben te voldoen en welke tuchtmaatregelen genomen kunnen worden als men niet aan de regels voldoet. Men name het werk van Abbott (1988) is hier relevant. Volgens hem zijn professies gedefinieerd als "*exclusive occupational groups applying somewhat abstract knowledge to particular cases*". Gezien de scope van dit onderzoek laten we deze discussie hier verder rusten.

2.4 Definities voor de termen “(zorg)opleiding”

Bron: Thesaurus zorg en welzijn en Wikipedia

De thesaurus zorg en welzijn is beperkt in haar definiëring voor “opleiding”: *Alle vormen van onderwijs, cursussen, scholing en trainingen* (www.thesauruszorgenwelzijn.nl, geraadpleegd op 07-08-2012). Bij “opleiding” staat in Wikipedia vermeld:

“Een opleiding is een vorm van onderwijs. Een opleiding is meer dan een schoolvak. Het zijn een aantal vakken gezamenlijk. Dit soort opleidingen bestaat uit competenties en vaardigheden. Het is datgene wat de student of leerling leert. Doorgaans beschouwt men het begrip "opleiding" iets enger dan het begrip "onderwijs". Zo kan een opleiding beperkt zijn: bijvoorbeeld rij-opleiding. Maar soms is die grens moeilijk te trekken: is bijvoorbeeld een conservatorium muziekonderwijs of een opleiding tot muzikant?” (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Opleiding>, geraadpleegd op 07-08-2012).

Verder staat er bij opleiding ook nog vermeld: *“een opleiding leidt op tot een beroep, of een groep van beroepen. Vaak is de naam van de opleiding gelijk aan de naam van het beroep waarvoor wordt opgeleid en wordt ze afgesloten met een attest, diploma of getuigschrift.”* En: *“Met opleiding kan ook bedoeld worden dat het onderwijs nog niet afgerond is. Zo kan een arts geassisteerd worden door een "arts in opleiding”*” (<http://nl.wikipedia.org/wiki/Opleiding>, geraadpleegd op 07-08-2012).

Bron: CBS

Het CBS refereert voor “opleiding” aan haar onderwijsclassificatie: *“een selectie van één of meer onderwijsactiviteiten of cursussen. Het is de basiseenheid van classificatie van onderwijsprogramma's in de SOI en de ISCED.”* Daarbij wordt de volgende toelichting gegeven:

“De Standaard Onderwijsindeling (SOI) en ISCED [de International Standard Classification of Education] kunnen worden toegepast op een opleiding die iemand volgt of heeft gevolgd (al dan niet met succes afgerond), die gevraagd wordt voor een vacature, of die door een onderwijsinstelling wordt aangeboden” (CBS, 2011)

Uit de toelichtingen blijkt voorts dat afronding en erkenning van een opleiding belangrijke elementen zijn:

“Elk onderwijsprogramma wordt verondersteld een expliciet of impliciet doel te hebben, zoals het verkrijgen van een kwalificatie die toegang verschaft tot een vervolgopleiding of een beroep of een reeks beroepen, of louter een toename van kennis of begrip. Dit betekent in beginsel dat een cursus die kan worden afgerond met een deelcertificaat (algemeen vormend onderwijs) of een deelkwalificatie (beroepsonderwijs) als afzonderlijke opleiding kan worden beschouwd als de cursist niet van plan of in staat is het geheel van cursussen te volgen dat tezamen tot een diploma leidt. In de SOI zijn wel de deelcertificaten van het algemeen vormend onderwijs opgenomen, de modules van de Open Universiteit en de zogenaamde AMBI-modules, maar niet de deelcertificaten die in het kader van de WEB behaald kunnen worden. Het aantal opleidingen zou dan onoverzichtelijk groot worden. Ook is het ni-

veau van de afzonderlijke certificaten zeer moeilijk in te delen. Maatwerk cursussen en cursussen zonder open inschrijving (die alleen voor een bepaalde categorie, veelal werknemers, toegankelijk zijn) worden niet in de SOI opgenomen. Een uitzondering op deze regel wordt gevormd door bedrijfsopleidingen voor beroepen waarvoor geen opleidingen bestaan met een open inschrijving, zoals bijvoorbeeld opleidingen voor machinisten van de NS, de beroepsopleidingen voor de rechterlijke macht en bepaalde specialiserende verpleegkundige opleidingen” (CBS, 2011)

Voor “zorgopleiding” geeft het CBS geen definitie. Wel is uit de systematiek van de Standaard Onderwijsindeling (SOI) af te leiden dat opleidingen tot de zorg worden gerekend als de richting van onderwijs tot de gezondheidszorg wordt gerekend.

De definities vergeleken, keuze voor dit onderzoek

Wij stellen voor om vast te houden aan de meest brede omschrijving; een opleiding is een selectie van één of meer onderwijsactiviteiten of cursussen. Met de toevoeging dat de opleiding een doel heeft, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en attitudes die nodig zijn om bepaalde taken adequaat uit te voeren.

Voor de definiëring van zorgopleiding stellen we voor om aan te sluiten bij de insteek van de SOI met richting van onderwijs, waarbij we nog een eigen afweging zullen maken (zie hoofdstuk 3).

3 Classificaties van zorgopleidingen, -beroepen en -functies

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de tweede onderzoeksvraag beantwoord:

Welke (typen) zorgberoepen, -functies en -opleidingen worden door bestaande classificaties onderscheiden, hoe verhouden deze classificaties zich tot elkaar, en hoe verhoudt dit zich tot de benamingen van het beroep, de functie of de opleiding die werknemers in de zorg anno 2012 zelf gebruiken?

Deze vraagstelling kan geherformuleerd worden in 4 deelvragen:

- 2a Welke beroeps-, functie- en opleidingsclassificaties bestaan er die relevant zijn voor beroepen, functies en opleidingen in de sector zorg en welzijn?*
- 2b Welke (typen) zorgberoepen, -functies en -opleidingen worden door deze classificaties onderscheiden?*
- 2c Hoe verhouden deze classificaties zich tot elkaar?*
- 2d Hoe verhouden deze classificaties zich tot de benamingen van het beroep, de functie of de opleiding die werknemers in de zorg anno 2012 zelf gebruiken?*

In de volgende paragraaf (3.2) wordt allereerst ingegaan op de classificaties die in Nederland bestaan op het gebied van beroepen en opleidingen. Een organisatie die in Nederland landelijk en sectorbreed beroepen en opleidingen definieert, en zelf ook in statistieken operationaliseert, is het Centraal bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS heeft zowel de standaard onderwijsindeling (SOI) als de standaard beroepenclassificatie (SBC) ontwikkeld. De onderwijsindeling is daarbij een input voor de beroepenindeling. Bovendien wordt bij de beroepenindeling meteen een functie-indeling gemaakt, die min of meer integraal onderdeel is van de beroepenindeling. Er is dus een onderlinge samenhang tussen de indelingen. De meest recente versies van de SBC en de SOI, de SBC-2010 en SOI-2006, worden in deze *Quickscan* als uitgangspunt genomen. De beroepenclassificatie SBC-2010 wordt toegelicht in paragraaf 3.3. Voor deze classificatie wordt gekeken hoe zij zich verhoudt ten opzichte van andere beroepenclassificaties. In paragraaf 3.4 wordt beschreven wat de achtergrond is van de SOI-2006 en hoe deze is opgebouwd. Vervolgens wordt de SOI-2006 vergeleken met andere bestaande opleidingsclassificaties.

3.2 Geanalyseerde bronnen en classificaties

De inventarisatie van bestaande opleiding- en beroepsclassificaties in Nederland is op verschillende manieren uitgevoerd. Er is gekeken naar bestaande registers in de zorg- en welzijnssector. Daarnaast is een inventarisatie gemaakt van grootschalige arbeidsmarktonderzoeken en is gekeken welke opleidings- en beroepsclassificatie deze onderzoeken hebben gebruikt. Tenslotte is met behulp van internet gezocht naar opleidings- en beroepenclassificaties in de zorg en welzijn.

Twee belangrijke registers in de zorg- en welzijnssector zijn AGB-Zorgverleners (Algemeen GegevensBeheer Zorgverleners) en het BIG-register (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg). AGB-Zorgverleners is een register waarin de gegevens van zorgverleners in Nederland worden vastgelegd en voorzien van een unieke codering. Deze code wordt gebruikt voor het declaratieproces tussen zorgverlener en zorgverzekeraar (<http://www.agbcode.nl>, geraadpleegd op 20-08-2012). Het BIG-register betreft de registratie van medische beroepen. De wet BIG is ingesteld om de kwaliteit van de gezondheidszorg te bewaken. In paragraaf 3.4.3 wordt dieper ingegaan op deze registers.

In Nederland zijn er vijf grote arbeidsmarktonderzoeken:

- De Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek);
- Het Arbeidsaanbodpanel (AAP) van het SCP (Sociaal Cultureel Planbureau);
- De Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) van TNO Arbeid;
- De Werknemersenquête van AZW (Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn), die tegenwoordig door Panteia c.s. wordt uitgevoerd;
- Het Schoolverlatersonderzoek van het ROA (Researchcentrum Onderwijs en Arbeidsmarkt).

Het merendeel van deze onderzoeken heeft voor de beroepsclassificatie gebruikt gemaakt van de beroepsclassificatie van het CBS, de SBC. De werknemersenquête van AZW is het enige onderzoek dat een eigen indeling heeft gebruikt. Alhoewel de andere vier onderzoeken gebruik hebben gemaakt van de SBC, dient hier wel een kanttekening te worden geplaatst. Om te komen tot een zo actueel mogelijk overzicht van alle zorgberoepen in Nederland is besloten om in deze Quicksan de meest recente versie van de SBC als uitgangspunt te nemen, te weten de SBC-2010. Daarbij zal aandacht worden besteed aan de verschillen met de SBC-1992, die in de meeste onderzoeken gebruikt wordt. Ook zal de beroepsindeling van de AZW, BIG en AGB vergeleken worden met de SBC-2010.

Voor wat betreft de opleidingsclassificaties geldt dat voor zowel de Enquête Beroepsbevolking als het arbeidsaanbodpanel gebruik is gemaakt van de meest recente CBS-classificatie voor onderwijs, de SOI-2006. Het arbeidsaanbodpanel heeft gebruik gemaakt van een vorige versie, te weten de SOI-2003. Voor het schoolverlatersonderzoek van het ROA en de werknemersenquête van AZW zijn eigen indelingen gebruikt. Paragraaf 3.3 zal ingaan op de verschillen tussen de SOI-2006 en de SOI-2003, alsmede de eigen indelingen van ROA en AZW.

Naast de bestaande arbeidsmarktonderzoeken is ook gekeken naar internetbronnen die overzichten geven van zorgberoepen en -opleidingen. Het meest complete en actuele overzicht die gevonden kan worden is “YouChooz.nl”, een voorlichtingssite met informatie over opleidingen en beroepen in de zorg, welzijn en sport (geïnitieerd en beheerd door Calibris), waarin ook een matchingsysteem van beroepen en opleidingen is verwerkt. Ook deze bron zal hieronder terugkomen.

3.3 Opleidingsclassificaties voor de zorg

In deze paragraaf worden de opleidingsclassificaties beschreven. De eerste opleidingsclassificatie die wordt besproken is de SOI-2006, aangezien deze als uitgangspunt dient in deze Quicksan. Er wordt ingegaan op de achtergrond en de opbouw van deze classificatie. Daarnaast wordt ingezoomd op de zorgopleidingen binnen deze classificatie: hoe worden deze getypeerd? Vervolgens wordt de voorganger van de SOI-2006 besproken, de SOI-2003 en de andere opleidingsclassificaties van ROA, AZW & YouChooz. De paragraaf eindigt met een vergelijking van alle behandelde opleidingsclassificaties.

3.3.1 De Standaard Onderwijs Indeling (SOI) 2006

Achtergrond

De SOI-2006 is op dit moment de standaard onderwijsindeling die door veel onderzoeksinstituten gebruikt wordt voor het (pre- of post)coderen van opleidingen in persoonsenquêtes. Daarnaast gebruiken instellingen die optreden als intermediair tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt de SOI en uitvoeringsinstanties van ziekte- en arbeidsongeschiktheidswetten zoals het UWV en het CAK (CBS, 2011).

Het principe achter de SOI is allereerst om een zo volledig mogelijk beeld te geven van het Nederlands onderwijssysteem, en ten tweede om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de *International Standard Classification of Education* (ISCED).

In de SOI worden alle opleidingen ingedeeld naar niveau en richting. Omdat er elk jaar veel nieuwe opleidingen bijkomen, wordt de lijst met benamingen van de opleidingen jaarlijks bijgewerkt. Hier-

voor wordt gebruik gemaakt van actuele bronnen voor nieuwe opleidingen, zoals het Centraal Register Beroepsopleidingen (CREBO) en het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO). Voor nieuwe particuliere opleidingen in de zorg vormt de brancheorganisatie Arcares een belangrijke bron. Naast de bestaande en nieuwe opleidingen zijn in de SOI-2006 ook opleidingen opgenomen die niet meer worden gegeven. De reden hiervoor is dat in onderzoek waarbij de SOI gebruikt wordt, de respondenten die lang geleden hun opleiding hebben afgerond ook ingedeeld moeten kunnen worden.

Indeling naar Niveau

Elke opleiding in deze classificatie wordt gekoppeld aan een niveau. Het niveau van een opleiding wordt bepaald op basis van de vereiste minimale onderwijsloopbaan. Met andere woorden, het niveau wordt bepaald aan de hand van de hoeveelheid onderwijs van de opleiding, inclusief de nominale duur van de daarbij behorende voorafgaande opleiding. Belangrijk hierbij is, dat in de SOI het niveau geen maat is voor uitwisselbaarheid van opleidingen. Volgens het CBS is dit soort criteria *'te afhankelijk van individuele waarde-oordelen, cultuur en conjunctuur om te kunnen gebruiken in een standaardindeling'* (CBS, 2011). De SOI-2006 onderscheidt zeven niveaus. Het laagste niveau is niveau 1 en staat voor onderwijs aan kleuters. Hiertoe behoort het basisonderwijs van groep 1 en 2. Het hoogste niveau is niveau 7 en staat voor hoger onderwijs, derde fase. Hieronder valt bijvoorbeeld onderwijs dat leidt tot promotie, of opleidingen aan postdoctorale onderzoekscholen als aio (assistent in opleiding) of oio (onderzoeker in opleiding). In Tabel 3.1 is een compleet overzicht gegeven van de niveaus in de SOI-2006.

De niveaus zijn zo opgebouwd dat ze op elkaar aansluiten. Opleidingen op het niveau van hoger onderwijs, derde fase sluiten bijvoorbeeld aan op het hoger onderwijs van de tweede fase, de masteropleidingen.

Sommige niveaus kennen ook subniveau's, zoals het hoger onderwijs, eerste fase (niveau 5). Bij dit niveau horen 3 subniveau's; het eerste omvat opleidingen met een voltijds studieduur van 2 tot 4 jaar na havo of 4-jarig mbo, het tweede 4-jarige hbo-opleidingen of daarmee vergelijkbare beroepsopleidingen, en het laatste subniveau betreft kandidaats- en/of bachelor opleidingen van het wetenschappelijk onderwijs.

Tabel 3.1: Overzicht van niveaus van de SOI-2006

Niveau van de opleiding

SOI 1: Onderwijs aan kleuters

SOI 2: Primair onderwijs

SOI 3.1: Secundair onderwijs, eerste fase: Laag (S1L)

SOI 3.2: Secundair onderwijs, eerste fase: Midden (S1M)

SOI 3.3: Secundair onderwijs, eerste fase: Hoog (S1H)

SOI 4.1: Secundair onderwijs, tweede fase: Laag (S2L)

SOI 4.2: Secundair onderwijs, tweede fase: Midden (S2M)

SOI 4.3: Secundair onderwijs, tweede fase: Hoog (S2H)

SOI 5.1: Hoger onderwijs, eerste fase: Laag (H1L)

SOI 5.2: Hoger onderwijs, eerste fase: Midden (H1M)

SOI 5.3: Hoger onderwijs, eerste fase: Hoog (H1H)

SOI 6: Hoger onderwijs, tweede fase (H2)

SOI 7: Hoger onderwijs, derde fase (H3)

Bron: CBS, SOI-2006

Indeling naar Richting

Bij het bepalen van de richting die de opleiding krijgt in de classificatie wordt gekeken naar de inhoud van het onderwijs. Binnen de richting worden vier niveaus onderscheiden, te weten de sectorgroep, (sub)sector, rubriekgroep en rubriek. Er wordt dus ingezoomd van algemeen naar bijzonder. Zo valt een opleiding tot huisarts bijvoorbeeld onder de sectorgroep 'gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging', de subsector 'gezondheidszorg', de rubrieksgroep 'geneeskunde' en de rubriek '(huis)arts'.

Onderscheid SOI-code (met aanduiding van niveau en richting) en Opleidingsnummer

In de SOI-2006 krijgt elke opleiding een SOI-code en een opleidingsnummer. De opleidingsnummers corresponderen met een gedetailleerde beschrijving of naam van de opleiding. Binnen een zelfde SOI-code kunnen meerdere opleidingsnummers voorkomen. De SOI-code bestaat uit zes cijfers. De eerste twee cijfers geven het niveau en eventueel het subniveau van de opleiding aan. De laatste vier cijfers geven respectievelijk de sectorgroep, subsector, rubriekgroep en rubriek weer. We nemen als voorbeeld de opleiding 'gezondheidswetenschappen doctoraat' met SOI-code 708111. Het eerste cijfer van de code, 7, verwijst naar het niveau van de opleiding. Het betreft een opleiding op het hoogste niveau, hetgeen overeenkomt met een opleiding aan een postdoctorale onderzoeksschool. Het tweede cijfer geeft aan of er sprake is van een subniveau en zo ja, welke. In dit voorbeeld betekent de '0' dat er geen subniveau is. Het derde cijfer, in ons voorbeeld de '8', geeft informatie over de sectorgroep. De '8' staat voor de sectorgroep 'gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging'. Het derde en vierde cijfer samen, in dit geval '81' verwijst naar de subsector (gezondheidszorg). De rubrieksgroep valt af te lezen aan het derde tot en met het vijfde cijfer, in casu 811, wat staat voor 'gezondheidszorg algemeen'. Het meest gedetailleerde niveau van de richtingsaanduiding, de rubriek, kun je achterhalen door naar het derde tot en met het zesde cijfer te kijken. In het voorbeeld gaat het om '8111', wat eveneens staat voor gezondheidszorg algemeen. Kortom, de opbouw van de SOI-code ziet er als volgt uit:

- niveau (1^e cijfer, 1-7, dus maximaal 7 verschillende niveau's)
- subniveau (2^e cijfer, 0-3, dus maximaal 10 verschillende subniveau's)
- sectorgroepen (3e cijfer, 0-9, dus maximaal 10 verschillende sectorgroepen)
- (sub)sectoren (3e-4e cijfer, dus maximaal 100 verschillende sectoren of subsectoren)
- rubrieksgroepen (3e-5e cijfer, dus maximaal 1.000 verschillende rubrieksgroepen)
- rubrieken (3e-6e cijfer, dus maximaal 10.000 verschillende rubrieken)

Selectie van zorgopleidingen binnen de SOI-2006

De meeste zorg- en welzijnsopleidingen vallen onder de sectorgroep 'gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging'. Een enkele opleidingsrubriek binnen deze sectorgroep valt volgens ons echter niet onder zorg en welzijn. Dat geldt voor de rubriek diergeneeskunde binnen de rubrieksgroep gezondheidszorg, en voor de rubrieken reiniging, lichaamsverzorging (= uiterlijke verzorging) en uitvaart en lijkverzorging binnen de rubrieksgroep sociale dienstverlening en verzorging.

Een klein aantal zorgopleidingen zijn ondergebracht bij andere sectorgroepen. Een voorbeeld is de medische laboratorium opleiding. Deze opleiding valt onder de sectorgroep wiskunde, natuurwetenschappen en informatica. Een aantal welzijnsopleidingen zijn te vinden bij de sectorgroep humaniora, sociale wetenschappen, communicatie en kunst. Daarnaast zijn nog een aantal leraren in de zorg en welzijn te vinden bij de sectorgroep leraren. Een overzicht van de relevante zorgrichtingen is weergegeven in Tabel 3.2.

Resultaat

Deze aanpak heeft geleid tot een totaaloverzicht van alle zorgopleidingen, die zijn opgenomen in de losse "Bijlage SOI-2006". Daarbij wordt voor elke opleidingsrubriek aangegeven welke specifieke opleidingen daar allemaal onder vallen, met zowel het opleidingsnummer als het label van de specifieke opleiding. Daarbij wordt ook nog onderscheid gemaakt in het niveau en het subniveau van de opleiding. Voor de opleidingsrubriek "verpleging" en het niveau "secundair onderwijs, tweede fase, hoog", zijn daarbij bijvoorbeeld 69 specifieke opleidingen te zien, variërend van Kraamverzorger (MBO-VZ) tot Operatiezuster/-broeder. Voor de opleidingsrubriek "geneeskunde" en het niveau "ho-

ger onderwijs, derde fase" zijn daarbij bijvoorbeeld 65 specifieke opleidingen te zien, variërend van "Allergische ziekten arts" tot "Medicine international (3-jarig) master WO". Hierin staan ook alle formeel erkende medische vervolgoopleidingen (zoals die voor huisarts), naast een groot aantal niet-formeel erkende medische vervolgoopleidingen (zoals die voor consultatiebureau-arts).

In Tabel 3.3 is per opleidingsrubriek en -niveau weergegeven hoeveel subniveau's en opleidingen hieronder vallen. Zo is te zien dat onder de rubriek 'verpleging' (rubriek 8131) de meeste opleidingen vallen, 144 in totaal, verspreid over 8 subniveau's. De rubrieken met de minste opleidingen (uitgezonderd de rubrieken die zijn ingesteld als vangnet) zijn de rubriek 'orthoptie' (rubriek 8172) en 'gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging' (rubriek 8761), beide met twee opleidingen. De SOI-2006 bevat daarmee in totaal 1.700 zorgopleidingen.

Bij de inventarisatie van de zorgopleidingen, komen overigens zowel opleidingen voor die actueel zijn (dat wil zeggen: die nu nog gevolgd kunnen worden) als opleidingen die inmiddels niet meer bestaan, maar wel nog door actueel in de zorg werkzame mensen gevolgd kunnen zijn.

Tabel 3.2: Overzicht van Relevante Zorg- en Welzijnrichtingen in de SOI-2006

Code	Sectorgroep (SG), Subsector (S), Rubrieksgroep (RG) en Rubriek (R)		
1	SG: Leraren (alleen 162 en 1631!)	81	S: Gezondheidszorg: vervolg
16	S: Leraren gezondheidszorg, verzorging, sport en overig (alleen 162 en 1631!)	817	RG: Logo-/akoepedie, orthoptie
162	RG: Leraren gezondheidszorg	8171	R: Logo-, akoepedie
1621	R: Leraren medische, paramedische vakken	8172	R: Orthoptie
163	RG: Leraren verzorging (inclusief horeca) en sociale dienstverlening (alleen 1631!)	82	S: Verzorging, sociale dienstverlening (exclusief 823 Reiniging, 824 Lichaamsverzorging, 825 Uitvaart-, lijkverzorging!)
1631	R: Leraren huishoudkunde, voeding	820	RG: Vangnet verzorging, sociale dienstverlening
2	SG: Humaniora, sociale wetenschappen, communicatie en kunst (alleen 2311, 2312, 2315 en 2316!)	8201	R: Vangnet verzorging, sociale dienstverlening
23	S: Sociale wetenschappen (alleen 2311, 2312, 2315 en 2316!)	821	RG: Huishoudkunde
231	RG: Sociale wetenschappen (alleen 2311, 2312, 2315 en 2316!)	8211	R: Huishoudkunde, verzorging algemeen
2311	R: Sociale wetenschappen algemeen	8212	R: Facilitair management
2312	R: Sociologie	8213	R: Thuiszorg, bejaardenverzorging
2315	R: Psychologie	822	RG: Sociale dienstverlening
2316	R: Pedagogiek, andragogie	8220	R: Vangnet sociale dienstverlening
5	SG: Wiskunde, natuurwetenschappen en informatica (alleen 5123!)	8221	R: Sociaal werk algemeen
51	S: Wiskunde, natuurwetenschappen (alleen 5123!)	8222	R: Sociaal-maatschappelijke dienstverlening
512	RG: Laboratorium (alleen 5123!)	8223	R: Sociaal-juridische dienstverlening
5123	R: Medisch	8224	R: Jeugdpedagogisch werk en kinderverzorging
8	SG: Gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging (exclusief 818 Diergeneeskunde, 823 Reiniging, 824 Lichaamsverzorging, 825 Uitvaart-, lijkverzorging!)	8227	R: Gehandicaptenverzorging en sociaal-pedagogisch werk overig
81	S: Gezondheidszorg (excl. 818 Diergeneeskunde!)	8228	R: Sociaal-cultureel werk, activiteitenbegeleiding
811	RG: Gezondheid algemeen	87	S: Gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging met differentiatie
8111	R: Gezondheid algemeen	871	RG: Gezondheidszorg met management/ economie/commercieel
812	RG: Geneeskunde	8711	R: Gezondheidszorg met management/ economie/commercieel
8121	R: (Huis)arts, specialist, geneeskunde	872	RG: Gezondheidszorg met administratie
8122	R: Verloskundige	8721	R: Medisch secretariaat
8123	R: Medische assistentie	873	RG: Gezondheidszorg met wiskunde, natuurwetenschappen/ techniek
813	RG: Verpleging, verzorging	8730	R: Vangnet gezondheidszorg met wiskunde, natuurwetenschappen/ techniek
8131	R: Verpleging	8731	R: Farmacie
8132	R: Verzorging patiënten	8732	R: Biomedische wetenschappen
814	RG: Tandheelkunde	8733	R: Optiek, oogmeetkunde, contactlenzen
8141	R: Tandarts	8734	R: Audicien, audiometrie
8142	R: Mondhygiënist	8735	R: Tandtechniek
8143	R: Tandartsassistent	8736	R: Orthopedisch instrument-, schoenmaken
815	RG: Therapie	8737	R: Adaptatietechniek
8150	R: Vangnet therapie	8739	R: Prothesetechniek, bewegingstechnologie overig
8151	R: Fysiotherapie, bewegingsleer	874	RG: Gezondheidszorg met fysische techniek
8152	R: Arbeids-, ergotherapie	8740	R: Vangnet gezondheidszorg met fysische techniek
8153	R: Psychotherapie	8741	R: Neurofysiologie
8154	R: Alternatieve geneeswijzen, therapieën (geen artsopleiding)	8742	R: Hart-, longfunctie
8159	R: Therapie overig	8743	R: Radiologie, beeldvormende technieken
816	RG: Voeding en diëtetiek	8749	R: Fysische techniek overig
8161	R: Voeding	875	RG: Gezondheidszorg met informatica
8162	R: Diëtetiek	8751	R: Medische informatica
		876	RG: Gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging algemeen
		8761	R: Gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging

Bron: CBS, SOI-2006

Tabel 3.3: Overzicht van aantallen opleidingsgroepen (OG) en opleidingen (O) per opleidingsrubriek en per beroepsniveau

OPLEIDINGSRUBRIEK / BEROEPSNIVEAU	Elementair		Lager		Middelbaar		Hoger		Wetenschapp.		Totaal	
	OG/O	O	OG/O	O	OG/O	O	OG/O	O	OG/O	O	OG/O	O
1621: leraren medische, paramedische vakken	0/0		1/1		1/3		2/15		1/6		5/25	
1631: leraren huishoudkunde, voeding	0/0		0/0		1/1		1/11		1/4		3/16	
5123: (laboratorium) medisch	0/0		2/3		2/33		2/22		0/0		6/58	
8111: gezondheid algemeen	1/4		0/0		2/11		3/14		2/52		8/81	
8121: (huis)arts, specialist, geneeskunde	0/0		1/2		1/4		2/5		2/80		6/91	
8122: verloskundige	0/0		0/0		0/0		1/7		1/1		2/8	
8123: medische assistentie	1/7		2/4		2/9		2/9		0/0		7/29	
8131: verpleging	1/2		2/5		2/83		2/47		1/7		8/144	
8132: verzorging patiënten	1/1		3/4		1/16		1/1		0/0		6/22	
8141: tandarts (inclusief 8142 mondhygiënist en 8143 tandartsassistent)	0/0		0/0		2/5		2/6		2/9		6/20	
8150: vangnet therapie	0/0		0/0		0/0		0/0		0/0		0/0	
8151: fysiotherapie, bewegingsleer	1/4		2/7		0/0		0/0		1/18		6/50	
8152: arbeids-, ergotherapie	0/0		0/0		1/6		1/5		1/1		3/12	
8153: psychotherapie	0/0		1/1		0/0		1/8		2/4		4/13	
8154: alternatieve geneeswijzen, therapieën (geen artsen-opleiding)	1/2		2/5		2/10		2/15		0/0		7/32	
8155: oefen therapie (niveau H 8151!)	0/0		0/0		0/0		2/21		0/0		0/0	
8159: therapie overig	0/0		0/0		2/3		1/12		2/2		5/17	
8161: voeding	1/3		1/1		2/6		3/5		2/8		9/23	
8162: diëtetiek	0/0		0/0		0/0		2/6		0/0		2/6	
8171: logo-, akopepedie	0/0		0/0		1/1		1/7		2/2		4/10	
8172: orthoptie	0/0		0/0		0/0		1/2		0/0		1/2	
8711: gezondheidszorg met management/ economie/commercieel	1/1		0/0		1/6		2/26		1/12		5/45	
8721: medisch secretariaat	0/0		1/2		2/13		0/0		0/0		3/15	
8730: vangnet gezondheidszorg met wiskunde, natuurwetenschappen/ techniek	0/0		0/0		0/0		0/0		0/0		0/0	
8731: farmacie	0/0		0/0		2/12		2/8		2/15		6/35	
8732: biomedische wetenschappen ook biomedische technologie	0/0		0/0		1/3		2/13		2/32		5/48	
8733: optiek, oogmeetkunde, contactlenzen	0/0		2/16		2/40		1/2		0/0		5/58	
8734: audicien, audiometrie	0/0		1/4		2/13		1/2		0/0		4/19	
8735: tandtechniek	0/0		1/13		2/52		0/0		0/0		3/65	
8736: orthopedisch instrument-, schoenmaken	0/0		2/23		2/53		0/0		0/0		4/76	

Hoofdstuk 3: Classificaties van zorgopleidingen, -beroepen en -functies

OPLEIDINGSRUBRIEK / BEROEPSNIVEAU (vervolg)	Elementair		Lager		Middelbaar		Hoger		Wetenschapp.		Totaal	
	OG/O		OG/O		OG/O		OG/O		OG/O		OG/O	
8737: adaptatietechniek	0/0		1/3		2/22		0/0		0/0		3/25	
8739: prothesetechniek, bewegingstechnologie overig	0/0		0/0		0/0		1/4		0/0		1/4	
8740: vangnet gezondheidszorg met fysische techniek	0/0		0/0		0/0		0/0		1/1		1/1	
8741: neurofysiologie	0/0		1/1		1/2		1/1		1/1		4/5	
8742: hart-, longfunctie	1/1		0/0		2/4		1/3		0/0		4/8	
8743: radiologie, beeldvormende technieken	0/0		0/0		1/1		2/10		1/1		4/12	
8749: fysische techniek overig	0/0		0/0		1/2		2/6		2/4		5/12	
8751: medische informatica	0/0		0/0		1/1		2/4		1/3		4/8	
8761: gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging	0/0		0/0		1/1		0/0		1/1		2/2	
8201: vangnet verzorging, sociale dienstverlening	0/0		1/1		0/0		0/0		0/0		1/1	
8211: huishoudkunde, verzorging algemeen	1/5		3/23		2/17		2/4		2/3		10/52	
8212: facilitair management	0/0		0/0		2/10		2/11		1/2		5/23	
8213: thuiszorg, bejaardenverzorging	1/4		3/37		2/31		1/1		0/0		7/73	
8220: vangnet sociale dienstverlening	0/0		0/0		0/0		0/0		0/0		0/0	
8221: sociaal werk algemeen	0/0		1/1		1/1		1/5		1/1		4/8	
8222: sociaal-maatschappelijke dienstverlening	0/0		1/1		2/18		2/17		1/11		6/47	
8223: sociaal-juridische dienstverlening	0/0		1/3		1/1		2/5		0/0		4/9	
8224: jeugpedagogisch werk en kinderverzorging	1/1		3/8		2/15		2/13		1/1		9/38	
8227: gehandicaptenverzorging en sociaal-pedagogisch werk overig	0/0		1/2		2/35		2/7		1/5		6/49	
8228: sociaal-cultureel werk, activiteitenbegeleiding	0/0		1/1		1/21		2/23		1/5		5/50	
2311: sociale wetenschappen algemeen	1/1		0/0		2/16		3/10		2/25		8/52	
2312: sociologie	1/4		0/0		2/20		3/15		2/33		8/72	
2315: psychologie	1/6		2/5		2/28		3/16		2/33		10/88	
2316: pedagogiek, andragogie	1/1		0/0		2/8		2/15		2/17		7/41	
Subtotaal Leraren (rubriek 1621-16210)	0/0		1/1		2/4		3/26		2/10		8/41	
Subtotaal Laboratorium (rubriek 5123)	0/0		2/3		2/33		2/22		0/0		6/58	
Subtotaal Gezondheidszorg (rubriek 8111-8172 en 8711-8761)	9/25		23/91		41/379		44/249		30/254		147/998	
Subtotaal Sociale dienstverlening (rubriek 8201-8228 en 2311-2312, 2315-2316)	7/22		17/82		23/221		27/142		16/136		90/603	
Totaal	16/47		43/177		68/637		76/439		48/400		251/1700	

Bron: CBS, SOI-2006

Relatie met SOI-2003 en SOI-1998

De Standaard Onderwijs Indeling (SOI) van het CBS wordt regelmatig bijgesteld en geactualiseerd.

De SOI-2006 is de opvolger van de SOI-2003. Ook in 2003 vormden het niveau en de richting het uitgangspunt van classificatie. Op een aantal punten is de SOI-2006 echter aangepast:

- De indeling naar richting sloot in de SOI-2003 niet aan op de internationale classificatie van ISCED. Dit is in de SOI-2006 aangepast, elke rubriek binnen de SOI-2006 behoort tot niet meer dan een ISCED-code.
- In de SOI-2003 was waarop de opleiding gericht was het indelingscriterium voor de richting, in de SOI-2006 is dit uitgangspunt minder streng gehanteerd. Zo wordt bijvoorbeeld de militaire opleiding tot verpleegkundige in de SOI-2006 niet meer apart ingedeeld, maar onder de overige verpleegkundige opleidingen geschaard.
- Met ingang van de editie 2008-2009 zijn de opleidingen voor arts en apotheker in de BaMa structuur overgegaan. Deze opleidingen vervangen de postdoctorale opleidingen voor arts en apotheker en duren drie jaar. Ze krijgen daarom, net als de postdoctorale opleidingen, niveau 7.

De SOI-2003 zelf is de opvolger van de SOI-1998, waarbij de grootste wijziging de implementatie was van subniveau's in de eerste en tweede fase van het voortgezet onderwijs (niveau 3 en 4) en de eerste fase van het hoger onderwijs (niveau 5). Deze aanpassing sluit aan bij belangrijke hervormingen in het Nederlands onderwijssysteem: het vmbo en het mbo (WEB) en de introductie van het Bachelor-Mastersysteem in het hoger onderwijs (CBS, geraadpleegd op 16-08-2012).

3.3.2 Programma Arbeid Zorg en Welzijn (AZW)

Achtergrond

Het onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en WJK (welzijn, jeugd en kinderopvang) is opgericht om de arbeidsmarkt in de zorgsector in kaart te brengen. Hiertoe worden onder andere jaarlijks enquêtes gehouden onder de werkgevers en werknemers in de zorg. De onderzoekspopulatie voor de werknemersenquête bestaat uit alle werkenden in de sector Zorg en WJK zoals vastgelegd in de polisadministratie. Per branche en subregio's is een representatieve steekproef getrokken. In 2011 is de enquête uitgevoerd door Panteia en zijn 33.716 werknemers uit de Zorg en WJK benaderd om mee te werken aan de enquête. Met 11.159 deelnemers werd een respons bereikt van 33,1%.

Opleidingsclassificatie volgens de AZW

AZW maakt voor de opleidingsclassificatie een onderscheid naar inhoud van de opleiding. Dit leidt tot acht typen zorgopleidingen:

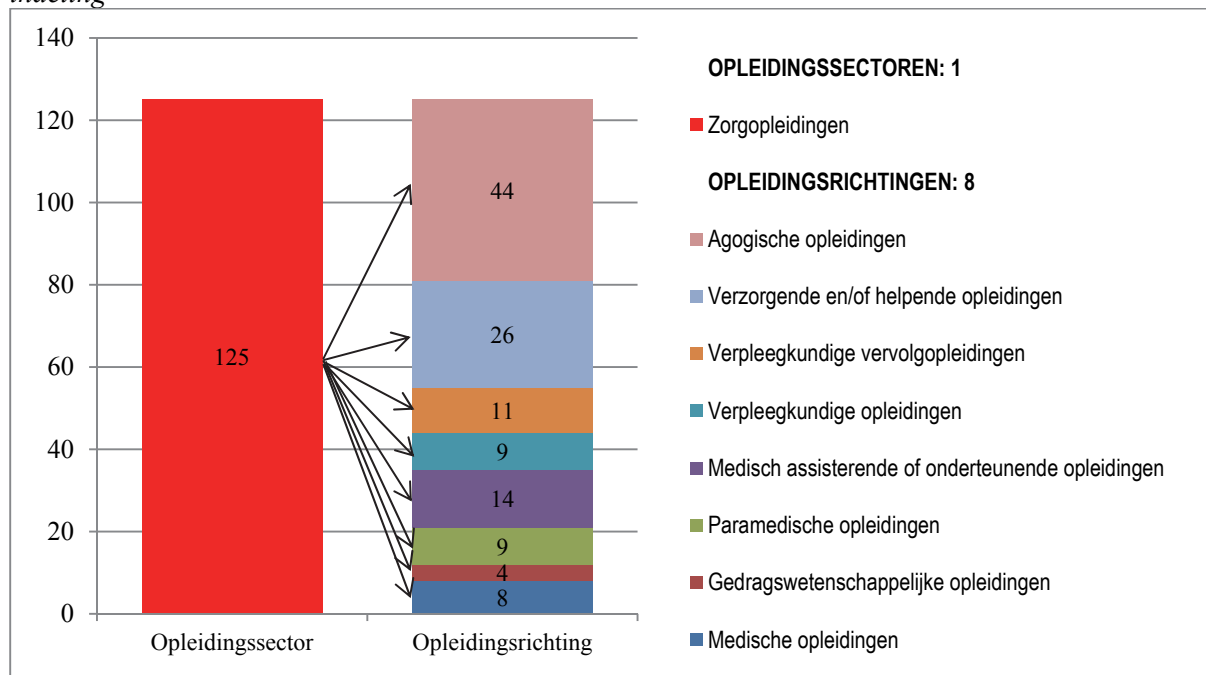
- Medische opleidingen
- Gedragwetenschappelijke opleidingen
- Paramedische opleidingen
- Medisch assisterende of ondersteunende opleidingen
- Verpleegkundige opleidingen
- Verpleegkundige vervolgoopleidingen
- Verzorgende of helpende opleidingen
- Agogische opleidingen

Indien de respondent aangeeft dat binnen een van deze type opleidingen een diploma is behaald, wordt vervolgens gevraagd naar de specifieke opleiding. In totaal benoemt AZW 124 opleidingen, waarbij zowel de oude als de nieuwe opleiding is opgenomen. Bijvoorbeeld, bij de verpleegkundige opleidingen worden zowel de opleidingen vóór 1997 (zoals "Inservice Verpleegkundige A") als vanaf 1997 (zoals "Verpleegkundige MBO, kwalificatieniveau 4") benoemd.

In onderstaande Figuur 3.1 staan de acht opleidingsrichtingen met het aantal specifieke opleidingen dat daarin valt weergegeven. Daarnaast is met pijlen gevisualiseerd hoe de zorgopleidingen zijn uitgesplitst in de acht richtingen.

Te zien is dat onder de opleidingsrichting “Agogische opleiding” en “Helpende en/of verzorgende opleiding” de meeste specifieke opleidingen zijn ingedeeld. Dit heeft mede te maken met dat bij deze richtingen een onderscheid is gemaakt tussen opleidingen die vóór en vanaf respectievelijk 1999 en 1997 bestaan. Uit Figuur 3.1 wordt ook duidelijk dat onder “Gedragwetenschappelijk” de minste specifieke opleidingen vallen.

Figuur 3.1: Het aantal specifieke opleidingen per opleidingssector en -richting volgens de AZW-indeling

Bron: AZW, werknemersenquête 2011

Vergelijking zorgopleidingen AZW en SOI-2006

Alle specifieke zorgopleidingen die binnen AZW worden onderscheiden, zijn ook terug te vinden in de SOI. Andersom geldt dit niet. De SOI onderscheid veel meer specifieke zorgopleidingen dan de AZW. De AZW-opleidingen zijn daarom eerder opleidingstypen dan specifieke opleidingen.

3.3.3 Opleidingskeuze-portal YouChooz

Achtergrond

YouChooz is een voorlichtingssite over opleidingen en beroepen in de zorg, welzijn en sport. De website is in 1999 opgericht op initiatief van de Sectorfondsen Zorg en Welzijn (toen nog werkzaam als aparte organisaties). Sinds 2005 is YouChooz in handen van Calibris, kenniscentrum voor leren in de praktijk in Zorg, Welzijn en Sport. Het doel van de site is het enthousiasmeren van jongeren om in de zorg te werken. Hiertoe zijn op de site ongeveer 300 beroeps- en opleidingenbeschrijvingen te vinden, met daarnaast informatie over salaris, benodigde persoonlijke eigenschappen en actuele arbeidsmarkt-informatie. Tevens zijn er filmpjes te zien waarin jonge, beginnende beroepsbeoefenaren vertellen over hun werk. Om jongeren te helpen bij het zoeken naar een leuk beroep of opleiding, zijn de beroepen en opleidingen ingedeeld in 12 werkvelden, waaronder ‘Geestelijke gezondheidszorg’ en ‘Ziekenhuizen’. Een overzicht van deze werkvelden is opgenomen in Tabel 3.4. Het is overigens niet zo dat een beroep maar in een werkveld kan voorkomen. Zo valt het beroep ‘Activiteitenbegeleider’ zowel onder het werkveld ‘Ziekenhuizen’ als ‘Welzijn en maatschappelijke dienstverlening’. Binnen het werkveld kunnen de bezoekers van de site nog een extra filter instellen, ‘Iets met...’. Zo worden de beroepen binnen een werkveld nog verder onderverdeeld naar bv ‘Iets met baby’s & geboorte’ of ‘Iets met het hart of de organen’.

Tabel 3.4: Overzicht van werkvelden in YouChooz

Nr.	Werkveld	Nr.	Werkveld
1	Eigen bedrijf	7	Overheid/ bedrijven/ onderwijs
2	Geestelijke gezondheidszorg	8	Sport
3	Gehandicaptenzorg	9	Thuiszorg
4	GGD	10	Verpleeghuiszorg en verzorgingshuiszorg
5	Jeugdzorg	11	Welzijn en maatschappelijke dienstverlening
6	Kinderopvang	12	Ziekenhuizen

Bron: YouChooz, geraadpleegd op 24 juli 2012

De informatie op de site wordt minimaal eenmaal per jaar opnieuw beoordeeld door beroepsbeoefenaars, opleidingsmedewerkers en diverse instellingen in de zorg. De opdrachtgevers van de site krijgen daarnaast inhoudelijk advies van de adviesraad die is samengesteld met vertegenwoordigers vanuit de diverse deelsectoren in zorg, welzijn, sport, werknemersorganisaties, brancheorganisaties onderwijs en decanenkringen (www.youchooz.nl, geraadpleegd op 06-08-2012).

3.3.4 Vergelijking van de opleidingsclassificaties voor de zorg

De SOI-2006 van het CBS omvat nagenoeg alle relevante zorgopleidingen in Nederland zoals door ons voor dit onderzoek geselecteerd, gegeven de definities die in hoofdstuk 2 voor ‘zorg’ en ‘opleiding’ zijn gekozen. Binnen de richting onderscheidt de SOI de sectorgroep, subsector, rubrieksgroep en rubriek. Daarnaast worden de opleidingen ook qua niveau onderscheiden, waarbij het niveau-indeling van het Nederlandse onderwijssysteem wordt gevolgd. Een belangrijk voordeel is dat de SOI-2006 classificatie jaarlijks wordt bijgewerkt met behulp van actuele bronnen CROHO/CREBO en Arcares. De aparte Bijlage bij dit rapport geeft op detailniveau het overzicht van alle zorgopleidingen binnen de SOI-2006.

De andere classificaties overlappen grotendeels met onze selectie uit de SOI-2006. Vrijwel alle opleidingen die voor de enquête van het AZW-programma zijn onderscheiden zijn ook te vinden in de SOI-2006.

Ook de opleidingen van de portal YouChooz overlappen met die van de SOI-2006, afgezien van enkele opleidingen die op deze site benoemd zijn als ‘Dermatologie Verpleegkundige’ en ‘Food Communication’. Andersom blijkt dat veel opleidingen in de SOI niet bij YouChooz zijn te vinden. Dat komt vooral voor bij opleidingen die niet meer actueel zijn, dat wil zeggen: die nu niet meer gevolgd kunnen worden. Gegeven het doel van YouChooz is dat ook niet verwonderlijk.

Tabel 3.5 zet de zorgopleidings-classificaties nog eens op een rij.

Tabel 3.5: Overzicht van classificaties zorgopleidingen

	AZW	YouChooz	SOI-2006
Doel:	Enquête i.h.k.v. Werknemersonderzoek Zorg en Welzijn, Maatschappelijke dienstverlening, Jeugdzorg en Kinderopvang (WJK) 2011	Keuzesite	Classificatie van alle te onderscheiden opleidingen in Nederland afgestemd op de internationale classificaties
Typering totale/geselecteerde groep:	'Werkenden in de sector Zorg en WJK volgens de UWV-polisadministratie'	Opleidingsinstellingen en beroepsverenigingen in Nederland	Opleidingen Gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging
1 ^e indelingsniveau:	8 typen zorgopleidingen	12 werkvelden	Sectorgroep
2 ^e indelingsniveau:	-	30 'Iets met..'	(Sub)sector
3 ^e indelingsniveau:	-	-	Rubrieksgroep
4 ^e indelingsniveau	-	-	Rubriek
Meest uitgesplitste categorie op laagste indelingsniveau	'Agogische opleidingen' (44 opleidingen)	-	'Verpleging' (144 opleidingen)
Totaal aantal specifieke zorgopleidingen	± 125	± 250	± 1700

Bron: AZW (werknemersenquête 2011), YouChooz, CBS (SOI-2006)

3.4 Beroeps- en functieclassificaties voor de zorg

In deze paragraaf wordt eerst de beroepsclassificatie SBC van het CBS toegelicht. Tevens wordt de aanpak om binnen deze classificatie tot de selectie van zorgberoepen te komen besproken. Daarnaast wordt de SBC-2010 vergeleken met een voorganger, de SBC-1992. Net als in de vorige paragraaf over de zorgopleidingen wordt de CBS-beroepsclassificatie vergeleken met de beroepsclassificaties van het programma AZW en de keuzeportal YouChooz. Daarnaast worden de indelingen van het BIG- en AGB-register in de vergelijking betrokken. De paragraaf wordt wederom afgesloten met een vergelijking van de besproken classificaties.

3.4.1 De Standaard Beroepen Classificatie (SBC) van het CBS

Achtergrond

De eerste Standaard Beroepenclassificatie van het CBS dateert uit 1992. In deze classificatie waren alle beroepen opgenomen die in de periode tussen omstreeks 1970 tot 1990 werden uitgeoefend. Gebruikers gaven een aantal jaren geleden echter aan dat de huidige beroepen niet meer goed pasten in de SBC-1992. Het CBS heeft toen na intensief overleg met de gebruikers de beroepenclassificatie aangepast. Dit heeft geleid tot de SBC-2010 (CBS, 2010).

De criteria van de SBC-1992 en 2010 komen overeen. In beide classificaties vormen de benodigde bekwaamheden om het takenpakket uit te voeren het uitgangspunt. Op een aantal punten is de SBC-2010 aangepast:

Wijziging op niveau

- "Leerling-beroepen" worden in de SBC-2010 op het zelfde niveau gecodeerd als het beroep waarvoor wordt opgeleid, in plaats van op het direct daaronder liggende niveau. In de SBC-2010 hebben beroepen die als leerling worden uitgeoefend, bijvoorbeeld een arts-assistent in opleiding tot specialist, hetzelfde niveau als het beroep waarvoor de leerling wordt opgeleid. In de SBC-1992 werden de "leerling-beroepen" vaak als afzonderlijk beroep opgenomen, maar dan een niveau lager dan het beroep waartoe werd opgeleid. Dit zou in de SBC-2010 echter tot te veel nieuwe beroepen leiden en daarom is hiervan (helaas?) afgezien.
- Het beroepsniveau van een functie wordt in de SBC-2010 afgeleid van het niveau van de werkzaamheden in plaats van het niveau van de door de functievervuller gevolgde opleiding. Veel beroepen komen voor op meerdere niveaus. Zo kan het beroep van verpleegkundige worden uitgeoefend op middelbaar en hoger niveau. Het verschil tussen de niveaus blijkt uit de werkzaamheden. Zo heeft een verpleegkundige op hoger niveau bijvoorbeeld coördinerende taken. In de SBC-1992 werden verpleegkundigen op basis van hun opleiding ingedeeld in mbo- en hbo-verpleegkundigen. Het blijkt echter dat veel verpleegkundigen met een hbo-opleiding een mbo-verpleegkundige functie uitoefenen. Daarom is in de SBC-2010 ervoor gekozen om alleen verpleegkundigen die een complex verpleegkundig specialisme hebben of coördinerende taken of taken op het gebied van kwaliteitszorg hebben onder de hogere verpleegkundige beroepen te scharen.

Wijzigingen in (hoofd)richting

- De hoofdrichtingen in de SBC-2010 zijn meer één-dimensioneel dan in de SBC-1992. In de SBC-2010 ligt minder nadruk op combinaties van de hoofdrichting met andere hoofdrichtingen. In de SBC-1992 werd bijvoorbeeld de hoofdrichting medisch/paramedisch gecombineerd met andere hoofdrichtingen als exact/technisch, economisch/administratief/commercieel en persoonlijke/sociale verzorging. In de SBC-2010 wordt dit zoveel mogelijk vermeden en komen deze verschillen binnen de hoofdrichting vaak al tot uitdrukking in de werksoorten van het beroep.
- De hoofdrichting gezondheidszorg wordt in de SBC-2010 meer gedifferentieerd dan in de SBC-1992. In de SBC-2010 worden binnen de hoofdrichting gezondheidszorg richtingen als geneeskunde, verpleging en farmacie onderscheiden waardoor de inhoud meer herkenbaar is.

Wijzigingen in werksoorten

- De werksoorten worden in de SBC-2010 meer gedifferentieerd dan in de SBC-1992. In de SBC-2010 is de lijst uitgebreid met 19 extra werksoorten zodat in totaal 147 werksoorten zijn ontstaan. Dit grotere aantal werksoorten is met name ontstaan doordat in de SBC-1992 uiteenlopende beroepen die veel voorkwamen niet goed van elkaar te onderscheiden waren (CBS, 2010).

De meest recente Standaard Beroepenclassificatie (SBC) 2010 is ontwikkeld door het CBS, in samenwerking met diverse gebruikers/onderzoekers. Voor de gezondheidszorg is bijvoorbeeld samengewerkt met Prismant. Arbeidsmarktonderzoeken die gebruik maken van de beroepenclassificatie van het CBS richten zich voornamelijk op het beschrijven van vraag en aanbod en substitutieprocessen op de arbeidsmarkt. Het principe achter de SBC-2010 (en haar voorganger de SBC-1992) is daarom ook de substitueerbaarheid. Als uitgangspunt van de classificatie is daarbij gekozen voor de voor het takenpakket benodigde bekwaamheden. Onder het takenpakket wordt verstaan: "een verzameling taken, verricht of te verrichten door een individu in het kader van economische activiteiten" (CBS, 2001). De bekwaamheden die benodigd zijn om het takenpakket uit te voeren bestaan uit het niveau, de (hoofd)richting en de werksoorten. Nu zijn er functies die niet hetzelfde zijn, maar wel dezelfde bekwaamheden vereisen. In de SBC-2010 worden deze functies samen geschaard en onder een 'beroep' weergegeven.

Kort samengevat worden beroepen in de SBC ingedeeld naar de volgende criteria:

- het 'niveau' van de benodigde bekwaamheden (elementair, lager, middelbaar, hoger, en wetenschappelijk);
- de 'hoofdrichting' van de benodigde bekwaamheden (bijv. technisch, medisch en paramedisch);
- de 'richting' van de benodigde bekwaamheden (bijv. bouwkundig, weg- en waterbouwkundig, landmeetkundig);
- de drie belangrijkste 'werksoorten' (bijv. calculeren, inspecteren, bezorgen, bankwerken) uit het takenpakket.

Ten behoeve van de codering van het beroep wordt gebruik gemaakt van een gecoördineerde vraagstelling die de volgende informatie dient te verschaffen:

- de beroeps- of functiebenaming;
- het al dan niet leidinggeven;
- indien leiding wordt gegeven: het aantal personen waarover direct of indirect leiding wordt gegeven;
- indien leiding wordt gegeven: de voornaamste leidinggevende werkzaamheden (vanaf 2004 niet meer);
- de voornaamste (niet-leidinggevende tot 2004) werkzaamheden;
- de economische activiteit van het bedrijf.

Selectie van zorgberoepen binnen de SBC-2010

In de originele SBC-systematiek wordt elk beroep binnen de classificatie allereerst gekoppeld aan een niveau van *benodigde bekwaamheden* om het beroep uit te kunnen oefenen. Dit niveau is geoperationaliseerd met het niveau van de meest geëigende opleiding en de duur van de vakspecialistische werkervaring. In de SBC-2010 zijn de beroepen ingedeeld op basis van 5 niveaus; van elementair tot en met wetenschappelijk. Elk niveau is daarbij gekoppeld aan meerdere niveaus in de SOI-2006. Een overzicht van de koppeling tussen het niveau in de SBC-2010 en de SOI-2006 is opgenomen in Tabel 3.6.

Tabel 3.6: Overzicht van niveaus in de SBC-2010, in relatie tot de niveaus van de SOI-2006

Niveau van bekwaamheid van het beroep	Niveau van de opleiding
01 elementaire beroepen	SOI 1: Onderwijs aan kleuters SOI 2: Primair onderwijs SOI 3.1: Secundair onderwijs, eerste fase: Laag (S1L)
02 lagere beroepen	SOI 3.2: Secundair onderwijs, eerste fase: Midden (S1M) SOI 3.3: Secundair onderwijs, eerste fase: Hoog (S1H) SOI 4.1: Secundair onderwijs, tweede fase: Laag (S2L)
04 middelbare beroepen	SOI 4.2: Secundair onderwijs, tweede fase: Midden (S2M) SOI 4.3: Secundair onderwijs, tweede fase: Hoog (S2H)
06 hogere beroepen	SOI 5.1: Hoger onderwijs, eerste fase: Laag (H1L) SOI 5.2: Hoger onderwijs, eerste fase: Midden (H1M) SOI 5.3: Hoger onderwijs, eerste fase: Hoog (H1H)
08 wetenschappelijke beroepen	SOI 6: Hoger onderwijs, tweede fase (H2) SOI 7: Hoger onderwijs, derde fase (H3)

Bron: CBS, SBC-2010

Vervolgens wordt de *richting van de benodigde bekwaamheden* bepaald aan de hand van de voor het takenpakket meest geëigende opleiding en de aard van de vakspecialistische werkervaring. In de SBC-2010 zijn 10 hoofdrichtingen en 135 richtingen onderscheiden die, net als de niveaus, aansluiten op de SOI-2006 (CBS, 2010).

Tabel 3.7: Overzicht hoofdrichtingen bekwaamheden in de SBC-2010

0	Onderwijs
1	Humaniora, communicatie en kunst
2	Economie, commercieel, administratie, secretariael, management, arbeidsorganisatie en personeel
3	Juridisch, bestuurlijk, openbare orde en veiligheid
4	Wiskunde, natuurwetenschappen en informatica
5	Techniek
6	Agrarisch en milieu
7	Gezondheidszorg
8	Verzorging, sociale dienstverlening en sociaal wetenschappelijk onderzoek
9	Horeca, toerisme, recreatie, transport en logistiek

Bron: CBS, SBC-2010

Van de tien hoofdrichtingen binnen de SBC-2010 zijn in dit project de hoofdrichtingen ‘Gezondheidszorg’ en ‘Verzorging, sociale dienstverlening en sociaal wetenschappelijk onderzoek’ het meest van belang. De meeste zorg- en welzijnsberoepen vallen onder deze richtingen. Daarnaast zijn nog een aantal andere richtingen te onderscheiden die zorgberoepen omvatten. Een overzicht van alle richtingen die zorg- en welzijnsberoepen omvatten, is weergegeven in Tabel 3.8. Hierbij is tevens de koppeling met de bijbehorende SOI-2006-rubrieken opgenomen.

Tabel 3.8: Overzicht van relevante richtingen in de zorg en welzijn in de SBC-2010 en de SOI-2006

Richting van bekwaamheid van het beroep	Rubriek voor de opleidingsrichting
011 - leraren gezondheidszorg	1621 - leraren medische, paramedische vakken
012 - leraren verzorging (inclusief horeca) en sociale dienstverlening	1631 - leraren huishoudkunde, voeding 1632 - leraren persoonlijke verzorging
409 - laboratorium: medisch	5123 - (laboratorium:) ledisch
701 - gezondheid algemeen	8111 - gezondheid algemeen
702 - geneeskunde	8121 - (huis)arts, specialist, geneeskunde 8122 - verloskundige 8123 - medische assistentie
703 - verpleging, verzorging	8131 - verpleging 8132 - verzorging patiënten
704 - tandheeskunde	8141 - tandarts 8142 - mondhygiënist 8143 - tandartsassistent
705 - farmacie	8731 - farmacie
707 - fysiotherapie, bewegingsleer	8150 - vangnet therapie 8151 - fysiotherapie, bewegingsleer
708 - oefentherapie	8155 - oefentherapie
709 - arbeids-, ergotherapie	8152 - arbeids-, ergotherapie
710 - psychotherapie	8153 - psychotherapie
711 - voeding en diëtetiek	8161 - voeding 8162 - diëtetiek
712 - logo-/akoepedie, orthoptie	8171 - logo-, akoepedie 8172 - orthoptie
713 - overige therapieën	8154 - alternatieve geneeswijzen, therapieën 8159 - therapie overig
714 - optiek, oogmeetkunde, contactlenzen	8733 - optiek, oogmeetkunde, contactlenzen
715 - gezondheidszorg met wiskunde, natuurwetenschappen, informatica / (fysische) techniek	8732 - biomedische wetenschappen 8734 - audicien, audiometrie 8735 - tandtechniek 8736 - orthopedisch instrument-, schoenmaken 8737 - adaptatietechniek 8739 - prothesetechniek, bewegingstechnologie overig 8741 - neurofysiologie 8742 - hart-, longfunctie 8749 - fysische techniek overig 8751 - medische informatica
716 - radiologie, beeldvormende technieken	8743 - radiologie, beeldvormende technieken
717 - gezondheidszorg met management/ economie/commercieel / administratie	8711 - gezondheidszorg met management/ economie/commercieel 8721 - medisch secretariaat 8761 - gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging algemeen
801 - thuis- en institutionele zorg	8201 - vangnet verzorging, sociale dienstverlening 8211 - huishoudkunde, verzorging algemeen 8212 - facilitair management 8213 - thuiszorg, bejaardenverzorging (incl. verzorging gehandicapten) 8220 - vangnet sociale dienstverlening 8221 - sociaal werk algemeen 8222 - sociaal-maatschappelijke dienstverlening 8223 - sociaal-juridische dienstverlening 8224 - jeugdpedagogisch werk en kinderverzorging 8227 - gehandicaptenverzorging en sociaal-pedagogisch werk overig 8228 - sociaal-cultureel werk, activiteitenbegeleiding
802 - sociale dienstverlening	2311 - sociale wetenschappen algemeen
803 - sociaal-cultureel werk	2312 - sociologie
804 - psychologie	2315 - psychologie
805 - pedagogiek, andragogie	2316 - pedagogiek, andragogie

Bron: CBS, SBC-2010 en SOI-2006

De indeling van beroepen naar niveau en richting leidt tot de beroepsgroepen. Een voorbeeld van een beroepsgroep zijn de ‘Middelbare verplegende beroepen’. Hieronder vallen alle beroepen die als rich-

ting van bekwaamheid '703 verpleging/verzorging' hebben en als niveau '4 middelbare beroepen'. Binnen deze groepen kunnen beroepen nog verder gedetailleerd worden met behulp van *werksoorten*. Werksoorten zijn kenmerkend voor verschillen tussen takenpakketten. Op deze manier kunnen beroepen met een gelijk niveau en richting toch onderscheiden worden. De werksoorten zijn geordend volgens het verloop van productieprocessen, van ontwerp tot uitvoering (CBS, 2010).

In de SBC-2010 zijn alle beroepen voorzien van een *code*. Deze code geeft zo gedetailleerd mogelijk aan wat het niveau en de richting is van het beroep. Het eerste cijfer geeft het niveau aan van het beroep, de volgende drie cijfers de richting, en de laatste twee cijfers vormen een volgnummer van de combinatie van de werksoorten van de beroepen binnen één niveau en richting.

Zo heeft het zorgberoep doktersassistent als sbc-code 470202. Dit betekent dat het een middelbaar beroep betreft (niveau 4), met als richting van de benodigde bekwaamheden 'geneeskunde' (702). De laatste twee cijfers 02 geven aan dat er nog minimaal een ander beroep is met eenzelfde niveau en richting. Echter, onder dit beroep kunnen meerdere functiebenamingen vallen. Deze functies zijn niet geheel gelijk, maar hebben wel allemaal hetzelfde niveau, richting en combinatie van werksoorten. Nemen we weer het voorbeeld 'doktersassistent' dan is in de SBC-2010 te zien dat onder dit beroep zowel de functie 'medewerker afspraakbalie instelling voor gezondheidszorg' als de functie 'schoolarts assistent' valt.

Resultaat

Bij onze bepaling of een beroep/functie tot de zorg en welzijn behoort, is allereerst en primair gebruik gemaakt van de *richting* van bekwaamheid. Om er zeker van te zijn dat alle zorg- en welzijnsberoepen zijn geselecteerd, is ook naar de werksoorten gekeken. De werksoorten geven informatie over verschillen tussen takenpakketten die niet rechtstreeks van het niveau of de richting zijn te herleiden. Ter controle zijn alle werksoorten geselecteerd die tot de zorg en welzijn behoren, dan wel verwant zijn, zie Tabel 3.9 voor een overzicht. Door deze controle is bijvoorbeeld het beroep huidtherapeut toegevoegd aan de zorg- en welzijnsberoepen. Dit beroep heeft als werksoort '831 Uiterlijk verzorgen'.

Tabel 3.9: Overzicht van (cluster) werksoorten uit SBC-2010 die tot de zorg en welzijn behoren of verwant zijn aan zorg en welzijn

Code	Naam (cluster) werksoort	Code	Naam (cluster) werksoort
13	Adviseren, voorlichten	82	Verzorgen, verplegen (vervolg)
134	Adviseren: sociaal/ maatsch./ gezondh.	826	Verzorgen, helpen: zieken
72	Schoonmaken	827	Verzorgen, helpen: gehandicapten
726	Steriliseren	828	Verzorgen, helpen: psychiatrische patiënten
81	Mensen genezen	829	Verzorgen, helpen: alle soorten mensen
811	Genezen mensen	83	Uiterlijk verzorgen
812	Medisch ondersteunen	831	uiterlijk verzorgen (excl haarverzorging)
82	Verzorgen, verplegen	84	Begeleiden
821	Verplegen	841	Agogisch, maatsch. behand. en beg.
822	Kraamzorg verlenen	842	Activiteiten begeleiden
823	Therapeutisch begeleiden (fysiek)		
824	Verzorgen, helpen: ouderen		
825	Verzorgen, helpen: kinderen		

Bron: CBS, SBC-2010

In de losse "Bijlage SBC-2010" is een gedetailleerd overzicht van alle zorgberoepen opgenomen. Per richting zijn alle beroepen en bijbehorende functies weergegeven (m.a.w.: alle functies die qua niveau, richting en combinatie van werksoorten overeenkomen). Daarbij wordt voor elke richting ook nog

onderscheid gemaakt naar niveau, klasse en beroepsgroep. Voor de richting ‘703: verpleging, verzorging’ met het niveau ‘middelbare beroepen’ en de beroepsgroep ‘middelbare verplegende beroepen’ zijn bijvoorbeeld 5 beroepen te onderscheiden, waaronder ‘verpleegkundige MBO’ (exclusief geriatrisch, psychiatrisch). Onder dit beroep vallen vervolgens 19 functies, zoals bijvoorbeeld ‘ambulanceverpleegkundige’ en ‘dialyseassistent’. In totaal omvat de SBC-2010 2166 zorgfuncties.

In Tabel 3.10 is een samenvatting gegeven van het aantal beroepen en functies naar richting en niveau. Zo valt voor de richting 011 leraren gezondheidszorg te zien dat er geen beroepen en functies onder het elementaire niveau vallen. De meeste beroepen en functies in deze richting zijn van wetenschappelijk niveau (3 beroepen, 217 functies). De richting sociale dienstverlening (richting 802) omvat de meeste *zorgberoepen*. Een aantal voorbeelden zijn: peuterzaalleidster, teamleider maatschappelijke omvang, manager instelling sociale dienstverlening en hoofd afdeling sociale zaken en werkgelegenheid. De richting met de meeste functies is de richting geneeskunde (richting 702). Deze richting omvat in totaal 39 *zorgberoepen* en 454 *zorgfuncties*. Binnen deze richting bevat met name het beroep ‘behandelend medisch specialist (niet elders genoemd)’ veel functies (166 in totaal), variërend van ‘arts-assistent anesthesiologie’ tot ‘vrouwenarts’. Opvallend is dat onder dit beroep zowel de agio’s, agnio’s (assistent-geneeskundige niet in opleiding), arts-assistenten en artsen vallen. Met andere woorden, in de SBC-2010 krijgen beroepen die als leerling of assistent worden uitgeoefend, hetzelfde niveau als het beroep waarvoor de leerling of assistent wordt opgeleid of opgeleid gaat worden (in het geval van de agnio’s). De richting met de minste beroepen is de richting ‘oefentherapie’ (richting 708). Hieronder valt enkel het hogere beroep ‘Oefentherapeut Cesar, Oefentherapeut Mensendieck’, waar 10 functies onder vallen. De richting met de minste functies is de richting ‘logo-/akoepedie, orthoptie’ (richting 712).

Tabel 3.10: Overzicht aantal beroepen (B) en functies (F) per beroepsrichting en beroepsniveau

BEROEPSRICHTING / BEROEPSNIVEAU	Elementair		Lager		Middelbaar		Hoger		Wetenschap.		Totaal	
	B/F	B/F	B/F	B/F	B/F	B/F	B/F	B/F	B/F	B/F	B/F	B/F
011 - leraren gezondheidszorg	0/0	1/5	2/10	1/35	3/217	7/267						
012 - leraren verzorging (inclusief horeca) en sociale dienstverlening	0/0	0/0	1/3	1/10	3/5	5/18						
409 - laboratorium: medisch	0/0	1/7	2/26	4/14	1/1	8/48						
701 - gezondheid algemeen	0/0	0/0	0/0	7/16	9/27	16/43						
702 - geneeskunde	0/0	3/7	3/14	5/19	28/414	39/454						
703 - verpleging, verzorging	0/0	1/3	6/44	22/118	3/25	32/190						
704 - tandheelkunde	0/0	0/0	1/9	1/2	4/35	6/46						
705 - farmacie	0/0	1/1	2/4	5/20	8/26	16/51						
707 - fysiotherapie, bewegingsleer	0/0	2/4	0/0	2/8	1/2	5/14						
708 - oefen therapie	0/0	0/0	0/0	1/10	0/0	1/10						
709 - arbeids-, ergotherapie	0/0	0/0	1/1	4/10	0/0	5/11						
710 - psychotherapie	0/0	0/0	0/0	2/3	2/5	4/8						
711 - voeding en diëtetiek	0/0	0/0	2/9	2/2	3/9	7/20						
712 - logo-/akoepe die, orthoptie	0/0	0/0	0/0	2/6	0/0	2/6						
713 - overige therapieën	0/0	0/0	1/2	5/35	2/9	8/46						
714 - optiek, oogmeekunde, contactlenzen	0/0	0/0	3/10	1/1	0/0	4/11						
715 - gezondheidszorg met wiskunde, natuurwetenschappen, informatica (fysische) techniek	0/0	0/0	8/36	4/20	3/9	15/65						
716 - radiologie, beeldvormende technieken	0/0	0/0	0/0	2/14	1/2	3/16						
717 - gezondheidszorg met management/ economie/commercieel / administratie	0/0	3/5	5/7	5/12	5/40	18/64						
801 - thuis- en institutionele zorg	2/3	9/48	16/60	18/92	1/1	46/204						
802 - sociale dienstverlening	0/0	6/24	19/106	52/236	6/42	83/408						
803 - sociaal-cultureel werk	0/0	1/2	11/25	15/70	2/5	29/102						
804 - psychologie	0/0	0/0	1/3	1/5	8/44	10/52						
805 - pedagogiek, andragogiek	0/0	0/0	0/0	1/1	4/11	5/12						
Subtotaal Leraren (richting 011-012)	0/0	1/5	3/13	2/45	6/222	12/285						
Subtotaal Laboratorium (richting 409)	0/0	1/7	2/26	4/14	1/1	8/48						
Subtotaal Gezondheidszorg (richting 701-717)	0/0	10/20	32/136	70/296	69/603	181/1055						
Subtotaal Sociale dienstverlening (richting 801-805)	2/3	16/74	47/194	87/404	21/103	173/778						
Totaal	2/3	28/106	84/369	163/759	97/929	374/2166						

Bron: CBS, SBC-2010

3.4.2 Het programma Arbeid Zorg en Welzijn (AZW)

Het onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW) is specifiek gericht op de zorgberoepen en zorgopleidingen in Nederland. Daarmee kunnen we deze bron zonder voorselectie gebruiken om de achterliggende classificaties ervan te analyseren.

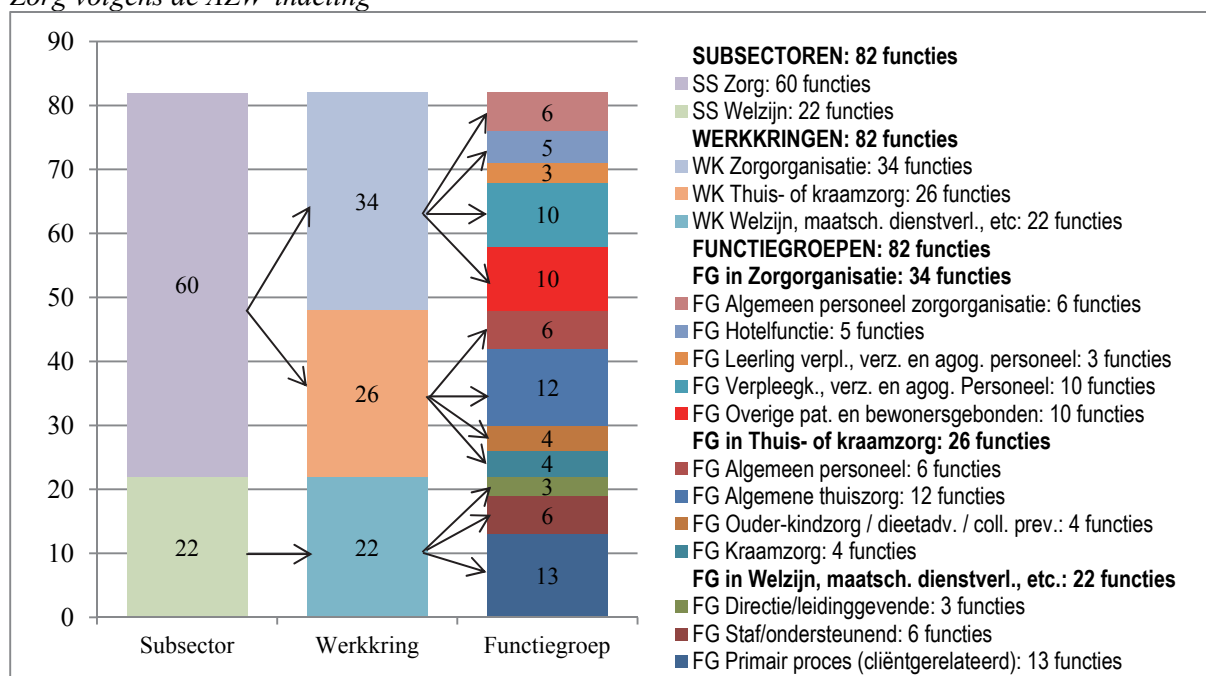
De AZW hanteert haar eigen indelingsstructuur voor de sector zorg en welzijn. Bij de functie-indeling wordt allereerst onderscheid gemaakt in de zorg- en welzijnssector. Deze subsectoren bestaan vervolgens uit drie werkkringen. Een werknemer uit de subsector “zorg” kan in de werkring “zorgorganisatie” of “thuis of kraamzorg” vallen. Werkt men in de welzijnssector, dan valt men onder de werkring “welzijn, maatschappelijke dienstverlening, jeugdzorg of kinderopvang”. Tenslotte worden deze drie werkkringen opgedeeld naar 12 verschillende functiegroepen, waaronder vervolgens in totaal 82 functies vallen.

In onderstaande Figuur 3.2 staat voor de subsectoren, werkkringen en functiegroepen weergegeven hoeveel functies daaronder vallen. Daarnaast is met pijlen aangegeven wat de relaties tussen de verschillende niveaus zijn.

Te zien is dat 60 functies behoren tot de subsector “Zorg”, terwijl 22 functies zijn ingedeeld bij “Welzijn”. Onder de werkring “Zorgorganisatie” zijn in verhouding meer functies terug te vinden dan in de andere twee werkkringen. Op het niveau van functiegroepen vallen vooral veel functies onder:

- *Primair proces* (13). Bijvoorbeeld Pedagogisch medewerker en Ambulant hulpverlener
- *Algemene thuiszorg* (12). Bijvoorbeeld Thuishulp A en Wijkverpleegkundige.
- *Verpleegkundig, verzorgend en agogisch personeel* (10). Bijvoorbeeld Zorghulp en Helpende functie.
- *Overige patiënt- en bewonersgebonden functies* (10). Bijvoorbeeld Apotheker en Technische dienst, tuin- en plantsoendienst.

Figuur 3.2: Het aantal functies per subsector (SS), werkring (WK) en functiegroep (FG) in de sector Zorg volgens de AZW-indeling

Bron: AZW, werknemersenquête 2011

Open antwoorden

In de AZW-enquête konden de respondenten een open antwoord invullen. Dat is gedaan door een klein deel van de respondenten werkzaam in de werkkring zorgorganisatie (2%) en thuis- of kraamzorgorganisatie (0,5%).

Uit de analyse van deze antwoorden komt naar voren dat een groot deel van deze antwoorden overeenkwamen met de al bestaande indeling. Bepaalde antwoorden kwamen zelfs exact overeen. Er zijn drie redenen te bedenken die dit kunnen verklaren:

1. De respondent ziet zijn beroep als speciaal en laat zich niet in een hokje indelen. Iemand noemt zich bijvoorbeeld sociotherapeut, maar had aan kunnen geven dat het om een psychosociale behandel- en begeleidingsfunctie ging.
2. De functie wordt niet in de indelingenlijst herkend. Een open antwoord was bijvoorbeeld een huishoudelijke functie, maar had ingedeeld kunnen worden bij civiele dienst.
3. De respondenten hebben niet goed gelezen en te snel antwoord gegeven. Antwoorden als “fysiotherapeut” en “gespecialiseerd verpleegkundige” zijn ook categorieën in de AZW-indeling.

Alhoewel het dus om een klein percentage gaat dat met een open antwoord heeft aangegeven in een bepaalde functie werkzaam te zijn, werden ook een aantal antwoorden gegeven die niet (duidelijk) zijn terug te vinden in de AZW-indeling. Hierbij gaat het om een aantal coördinerende functies die direct met de zorg te maken hebben:

- Behandelcoördinator
- Coördinator verpleegafdeling
- Coördinerend verpleegondersteuner
- Coördinerend woonondersteuner
- Locatie coördinator
- Zorgcoördinator
- Zorg en dienstbemiddelaar

Daarnaast zijn ook de volgende functies niet te traceren in de AZW-indeling:

- Klinisch fysicus
- Leerling operatieassistent
- Verpleegkundig wetenschappelijk onderzoeker
- Zorgadviseur

3.4.3 De beroepskeuzeportal YouChooz

De opzet en het doel van deze portal is reeds hiervoor beschreven. Kijken we naar de 227 unieke beroep- en functienamen die op de site van YouChooz worden vermeld, komen er 130 exact overeen met de beroeps- of functienamen in de SBC-2010. Van de unieke beroep- en functienamen komen er 85 niet exact overeen met de beroepen of functies uit SBC-2010, maar zijn wel ongeveer gelijk aan elkaar. Deze zijn handmatig vergeleken. Bijlage III bevat een overzicht van deze beroepsnamen van YouChooz en de daaraan gekoppelde beroeps- of functienamen van de SBC-2010. In totaal 12 beroepen en functies uit het overzicht van YouChooz kunnen niet toegerekend worden aan een beroep of functie uit SBC-2010, zie Tabel 3.11. Hiervan zijn twee beroepen zo algemeen beschreven, te weten stafmedewerker en teamcoördinator, dat ze om die reden niet te koppelen zijn aan een specifiek beroep in de SBC-2010. Daarnaast zijn de beroepen ‘klinisch chemisch laboratoriumingenieur’ en ‘pathologisch laboratoriumingenieur’ specialisaties van het beroep biomedisch laboratoriumingenieur.

Tabel 3.11: Overzicht van beroepsnamen YouChooz die niet voorkomen in de SBC-2010

Nr.	Beroepsnaam
1	Biomedisch laboratoriumingenieur
2	Biometrist
3	Farmakundige
4	Gezondheidszorgtechnoloog
5	Klinisch chemisch laboratoriumingenieur
6	Medisch beeldvormings en bestralingsdeskundige
7	Mortuariummedewerker
8	Pathologisch laboratoriumingenieur
9	Radiotherapeutisch laborant
10	Stafmedewerker
11	Teamcoördinator

Bron: YouChooz, geraadpleegd op 24 juli 2012

3.4.4 Het BIG-register

Het BIG-register (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) is een Nederlandse databank, waarin een aantal officieel erkende gezondheidswerkers is geregistreerd. Het register is opgezet om duidelijkheid te verschaffen over de bevoegdheid van een zorgverlener en is een taak die voortkomt uit de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG). De Wet BIG verdeelt beroepen die onder deze wet vallen in twee groepen, welke bekend staan onder het artikelnummer uit de wet; artikel 3- en artikel 34-beroepen. Alleen de artikel 3-beroepen zijn opgenomen in het BIG-register en vallen onder het tuchtrecht. Dit zijn de volgende beroepen:

1. Apotheker
2. Arts
3. Fysiotherapeut
4. Gezondheidszorgpsycholoog
5. Psychotherapeut
6. Tandarts
7. Verloskundige
8. Verpleegkundige

Onderstaande Tabel 3.12 geeft een indeling van medisch geschoolden in het BIG-register weer. Met ‘medisch geschoolden’ worden ‘gediplomeerde zorgverleners die staan ingeschreven in het BIG-register en deel uitmaken van de GBA (Gemeentelijke Basisadministratie)-bevolking of in Nederland werkzaam zijn’ bedoeld. De medisch geschoolden zijn allereerst onderverdeeld in de acht artikel 3-beroepen (apotheker, arts, fysiotherapeut, GZ-psycholoog, psychotherapeut, tandarts, verloskundige en verpleegkundige). Voor een vijftal beroepen geldt dat deze ook opgesplitst worden in specialismen. De artsen zijn op te delen in de meeste specialismen (34 specialismen).

Tabel 3.12: Indeling van alle 'medische geschoolden' naar beroepen en specialismen volgens het BIG-register

Artikel 3-beroepen	Specialismen
1. Apotheker	<ul style="list-style-type: none"> • Ziekenhuisfarmacie
2. Arts	<ul style="list-style-type: none"> • Anesthesiologie • Bedrijfsgeneeskunde • Cardiologie • Cardio-thoracale chirurgie • Dermatologie en venerologie • Heelkunde • Huisartsgeneeskunde • Inwendige geneeskunde • Keel- neus- oorheelkunde • Kindergeneeskunde • Klinische chemie • Klinische genetica • Klinische geriatrie • Leer van maag-darm-leverziekten • Longziekten en tuberculose • Maatschappij en gezondheid • Medische zorg voor verstandelijk gehandicapten • Medische microbiologie • Neurochirurgie • Neurologie • Nucleaire geneeskunde • Obstetrie en gynaecologie • Oogheelkunde • Orthopedie • Ouderengeneeskunde • Pathologie • Plastische chirurgie • Psychiatrie • Radiologie • Radiotherapie • Reumatologie • Revalidatiegeneeskunde • Urologie • Verzekeringsgeneeskunde
3. Fysiotherapeut	
4. GZ-psycholoog	<ul style="list-style-type: none"> • Klinische psychologie • Klinische neuropsychologie
5. Psychotherapeut	
6. Tandarts	<ul style="list-style-type: none"> • Dento-maxillaire orthopaedie • Mondziekten en kaakchirurgie
7. Verloskundige	
8. Verpleegkundige	<ul style="list-style-type: none"> • Verpleegkundige acute zorg • Verpleegkundige chronische zorg • Verpleegkundige intensieve zorg • Verpleegkundige preventieve zorg • Verpleegkundige GGZ

Bron: RIBIZ/BIG

3.4.5 **Het AGB-register**

Het Algemeen GegevensBeheer Zorgverleners (AGB)-register is een register waarin gegevens van zorgverleners in Nederland worden vastgelegd ten behoeve van het elektronische declaratie- en communicatieverkeer tussen zorgaanbieder en zorgverzekeraar. Het doel van AGB is om een uniforme registratie van zorgaanbiedergegevens te kunnen bieden aan partijen binnen de zorg. Deze gegevens zijn voorzien van een unieke codering, de AGB-code. Met deze code kan de zorgaanbieder en de praktijk of de instelling worden geïdentificeerd. Deze code wordt landelijk gebruikt binnen het (elektronische) communicatie- en declaratieproces tussen zorgverlener en zorgverzekeraar (www.agbcode.nl).

De AGB-zorgverlenerscode is opgebouwd uit 8 cijfers. De eerste twee posities geven de zorgverlenerssoort (ZZ) weer. Zo staat 01 voor 'Huisarts' en 03 voor 'Medisch specialist' (zie Tabel 3.13). De overige 6 posities zijn een volgnummer (VVVVVV). De totale combinatie van de acht posities 'ZZ-VVVVVV' is uniek voor elke zorgverlener. In Tabel 3.13 worden de soorten zorgverleners in het AGB-register en de bijbehorende eerste twee cijfers van de AGB-zorgverlenerscode weergegeven. Hieruit blijkt dat de AGB 25 soorten zorgverleners onderscheidt. Omdat deze indeling gebaseerd is op een declaratiesysteem en niet alle zorgverleners kunnen declareren is de indeling van zorgverleners in de AGB vermoedelijk weinig gedetailleerd.

De meest in het oog springende zorgverleners in Tabel 3.13 zijn rechtspersonen, leveranciers hulpmiddelen, taxivervoerders en schoonheidsspecialisten. De criteria om aan bovenstaande beroepsgroepen te voldoen en om een AGB-code te kunnen aanvragen geven meer inzicht over de indeling van beroepen en specialismen binnen de AGB (www.agbcode.nl). Zo is het in sommige gevallen voor leveranciers van medische hulpmiddelen wenselijk om een AGB-code te hebben om herkenbaar te zijn in het declaratieverkeer. Voor de taxichauffeur geldt dat deze patiënten vervoert en ingeschreven staat bij de Kamer van Koophandel. Voor veel beroepen is een BIG-registratie noodzakelijk (huisarts, apotheker, fysiotherapeut, verloskundige, tandartspecialist, tandarts, etc.). Voor andere beroepen (diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut) geldt dat een opleiding dient te zijn afgerond. Tevens geven deze criteria meer inzicht over de verbijzonderingen c.q. specialismen die bij de AGB bekend zijn. Het aantal bij het AGB bekende verbijzonderingen per zorgverlener staat in Bijlage I. Voor de leveranciers van hulpmiddelen geldt dat de 66 verbijzonderingen, 66 medische hulpmiddelen zijn (zoals ledemaatprothesen, gehoorhulpmiddelen en blindengeleidehonden). De medische specialisten en de overige artsen hebben de meeste verbijzonderingen c.q. specialismen. Voorbeelden van specialismen van medische specialisten zijn oogheelkunde, chirurgie en cardiologie. En onder overige artsen vallen onder andere artsen die zich bezig houden met orthomanele geneeskunde, accupunctuur en homeopathie. In bijlage I worden alle verbijzonderingen c.q. specialismen per beroep weergegeven.

Tabel 3.13: Indeling beroepen en specialismen AGB-register (2012)

Zorgverlenerscategorie	Aantal verbijzonderingen
01 - Huisartsen	0
02 - Apothekers	0
03 - Medisch specialisten	30
04 - Fysiotherapeuten	11
05 - Logopedisten	4
07 - Oefentherapeuten	4
08 - Verloskundigen	2
11 - Tandartsspecialisten (mondziekten en kaakchirurgie)	1
12 - Tandartsen	1
13 - Tandartsspecialisten (dentomaxillaire orthopedie)	0
14 - Bedrijfsartsen (arbo)	0
17 - Rechtspersonen	0
24 - Diëtisten	0
26 - Podotherapeuten	0
76 - Leveranciers hulpmiddelen	66
84 - Overige artsen	24
85 - Taxivervoerders	0
87 - Mondhygiënist	0
88 - Ergotherapeuten	0
89 - Schoonheidsspecialisten	9
90 - Genezers (niet artsen)	19
93 - Tandprothetici / tandtechnici	0
94 - Psychologen	8
96 - Pedicuren	0
98 - Declaranten	0
Totaal	179

Deze gegevens zijn gebaseerd op AGB-register editie 9 augustus 2012

3.4.6 Vergelijking van de beroepsclassificaties voor de zorg

De SBC-2010 van het CBS omvat nagenoeg alle relevante zorgberoepen in Nederland zoals door ons voor dit onderzoek geselecteerd, gegeven de definities die in hoofdstuk 2 voor ‘zorg’ en ‘beroep’/‘functie’ zijn gekozen. Relevant is dat de SBC-2010 beroepen specifiek koppelt aan competenties, de benodigde bekwaamheden. Daarbij maakt zij onderscheid naar niveau en richting. Uitgangspunt hierbij is de substitueerbaarheid. Beroepen van een gelijk niveau en richting worden in de SBC-2010 nog verder gespecificeerd op basis van werksoorten. Bij deze specificatie speelt de substitueerbaarheid minder een rol. Zo komt het voor dat beroepen met hetzelfde niveau en richting aparte beroepen worden aangemaakt op basis van de doelgroep waarvoor men werkt. Zo maakt de SBC-2010 bijvoorbeeld het onderscheid tussen het beroep ‘helpende verzorgings- en verpleegtehuis’ en ‘helpende ziekenhuiszorg’. De aparte bijlage bij dit rapport geeft een overzicht van alle geselecteerde beroepen/functies binnen de SBC-2010.

Net als bij de vergelijking van de opleidingsclassificaties kunnen we concluderen dat de CBS-beroepsclassificatie de andere classificaties nagenoeg dekt. Ook nu zien we weer dat YouChooz is opgesteld vanuit het perspectief van de doelgroep, namelijk de jongeren die op zoek zijn naar een leuk, interessant beroep in de zorg en welzijn. De beroepsindeling van het programma AZW is veel beperkter dan die van de SBC en is bovendien meer vanuit een organisatie-/instellingsperspectief opgesteld door specifiek onderscheid te maken tussen (ondersteunende) afdelingen zoals ‘hotelfunctie’, ‘algemeen’ en ‘primaire proces’. De beroepen in de beide BIG- en AGB-registers zijn niet specifiek onderscheiden dan beroepen/functies op het laagste niveau van de SBC-2010. Zo wordt een huisarts in de SBC-2010 nader uitgesplitst naar huisarts in opleiding, in een medisch centrum of praktijk. De onderstaande tabel zet de zorgberoeps-classificaties nog eens op een rij.

Tabel 3.14: Overzicht classificaties zorgberoepen

	BIG	AGB	AZW	Youchooze	SBC2010
Doel:	Registratie officieel erkende gezondheidswerkers in Nederland	Registratie zorgverleners ten behoeve van het elektronische declaratie- en communicatieverkeer tussen zorgaanbieder en zorgverzekeraar	Enquête i.h.k.v. Werknemersonderzoek Zorg en Welzijn, Maatschappelijke dienstverlening, Jeugdzorg en Kinderopvang (WJK) 2011	Keuzesite	Classificatie van alle te onderscheiden beroepen en functies in Nederland afgestemd op de internationale classificaties
Typering totale/geselecteerde groep:	'Medisch geschoolden'	'Zorgverleners'	'Werkenden in de sector Zorg en WJK volgens de UWV-polisadministratie'	Opleidingsinstellingen en beroepsverenigingen in Nederland	Hoofdrichting Bekwaamheid GezondheidsZorg'
1e indelingsniveau:	8 verschillende 'Artikel 3 beroepen'	25 verschillende 'Zorgverleners'	3 verschillende 'Werkkringen'	12 Verschillende soorten 'Werkvelden'	5 verschillende 'Niveaus'
2 ^e indelingsniveau:	44 verschillende 'Specialismen'	179 verschillende 'Verbijzonderingen'	12 verschillende 'Functiegroep'	30 'Iets met...'	24 verschillende 'Richtingen'
3e indelingsniveau:	'		84 verschillende 'Functies'	227 verschillende soorten 'Beroepen'	374 verschillende 'Beroepen'
4e indelingsniveau:	-	-	-	-	2166 verschillende 'Functies'
Meest uitgesplitste categorie op laagste indelingsniveau:	'Artsen'	'Leveranciers hulpmiddelen'	'Clientgerelateerde functies in WJK-organisaties'	'Begeleider'	'Geneeskunde'
Aantal werkzame personen bekend?	Ja, zie dit rapport	Ja, zie dit rapport	Ja, zie dit rapport	Nee	Nee

Bron: BIG, AGB, AZW (werknemersenquête 201), YouChooz, CBS (SBC-2010)

3.5 Match tussen zorgberoepen en –opleidingen

In deze paragraaf wordt een match gemaakt tussen de selectie van de zorgberoepen van de SBC-2010 en de zorgopleidingen van de SOI-2006. We gebruiken hierbij als uitgangspunt de onderstaande overzichtstabellen, waarbij in Tabel 3.15 het aantal opleidingen en opleidingsgroepen per richting van bekwaamheid zijn weergegeven en in Tabel 3.16 het aantal beroepen en functies. Tabel 3.15 is daarbij een vertaling van Tabel 3.3, waarbij de opleidingsrubrieken zijn samengevoegd in beroepsrichtingen zoals vermeld in Tabel 3.8.

Wanneer de tabellen 3.15 en 3.16 worden vergeleken, valt het op dat voor sommige niveaus onder een richting wel opleidingen (Tabel 3.15) zijn terug te vinden in de SOI-2006, maar geen beroepen in de SBC-2010 (Tabel 3.16). Zo zijn er in de richting 'gezondheid algemeen' (richting 701), niveau elementair, geen beroepen of functies in de SBC-2010 opgenomen, terwijl in de SOI-2006 onder deze richting en niveau wel vier opleidingen zijn terug te vinden. In tabel 3.15 zijn alle niveaus onder een richting waarvoor wel opleidingen zijn, maar geen beroepen, **turkoois** gekleurd.

Anderzijds zijn er ook beroepen in de SBC-2010 opgenomen waarvoor geen overeenkomstige opleiding in de SOI-2006 is terug te vinden. Een voorbeeld is de wetenschappelijke functie onder de richting 'laboratorium: medisch'. In de SOI-2006 is onder dezelfde richting en niveau geen opleiding op-

genomen. In totaal komt dit twee keer voor. Deze beroepen en functies zijn in Tabel 3.16 **groen** gekleurd.

Een mogelijke reden voor het vinden van opleidingen waarvoor geen beroep is opgenomen in de SBC-2010 is het feit dat in de SOI-2006 zowel opleidingen zijn opgenomen die actueel zijn (dat wil zeggen: die nu nog gevolgd kunnen worden) als opleidingen die inmiddels niet meer bestaan, maar wel nog door actueel in de zorg werkzame mensen gevolgd kunnen zijn. In de SOI-2006 is het is niet uit de codering van de opleidingen te herleiden welke opleidingen actueel zijn en welke niet. Een andere mogelijke reden is dat de betreffende opleidingen zo breed zijn dat ze ook voor andere beroepen opleiden of dat de beroepsbeoefenaren na het volgen van de opleiding zijn begonnen met het bijbehorende beroep, maar inmiddels zijn doorgegroeid naar een andere functie. Andersom kan een soortgelijke redenering spelen. Mensen kunnen bijvoorbeeld via ervaring in een bepaalde functie terecht komen, in plaats van door het volgen van een opleiding.

Bij de opleidingen die geen overeenkomstig beroep hebben speelt voorts dat er opleidingen zijn die eigenlijk cursussen zijn die niet beroepsgericht zijn. Dat betreft vooral de opleidingen op het elementaire niveau. Het gaat dan bijvoorbeeld om de cursus "eenvoudige gezondheidsleer" van het Instituut Voor Individuele Ontwikkeling (ivio) of de cursus "gezondheidsbesef (basiscursus/kadercursus)" van de Leidse Onderwijsinstellingen (loi).

Tabel 3.15: Overzicht aantal opleidingsgroepen (OG) en opleidingen (O) per beroepsrichting en beroepsniveau (turkoois gekleurde cellen: wel opleidingen in de SOI, maar geen functies in de SBC)

	Elementair		Lager		Middelbaar		Hoger		Wetenschapp.		Totaal	
	OG/O	OG/O	OG/O	OG/O	OG/O	OG/O	OG/O	OG/O	OG/O	OG/O	OG/O	OG/O
BEROEPSRICHTING / BEROEPSNIVEAU												
011 - leraren gezondheidszorg	0/0	0/0	1/1	1/3	2/15	1/6	5/25					
012 - leraren verzorging (inclusief horeca) en sociale dienstverlening	0/0	0/0	0/0	1/1	1/11	1/4	3/16					
409 - laboratorium: medisch	0/0	2/3	2/33	0/0	0/0	6/58						
701 - gezondheid algemeen	1/4	0/0	2/11	3/14	2/52	8/81						
702 - geneeskunde	1/7	3/6	3/13	5/21	3/81	15/128						
703 - verpleging, verzorging	2/3	5/9	3/99	3/48	1/7	14/166						
704 - tandheelkunde	0/0	0/0	2/5	2/6	2/9	6/20						
705 - farmacie	0/0	0/0	2/12	2/8	2/15	6/35						
707 - fysiotherapie, bewegingsleer	1/4	2/7	0/0	2/21	1/18	6/50						
708 - oefen therapie	0/0	0/0	0/0	2/21	0/0	0/0						
709 - arbeids-, ergotherapie	0/0	0/0	1/6	1/5	1/1	3/12						
710 - psychotherapie	0/0	1/1	0/0	1/8	2/4	4/13						
711 - voeding en diëtetiek	1/3	1/1	2/6	5/11	2/8	11/29						
712 - logo-/akoeperdie, orthoptie	0/0	0/0	1/1	2/9	2/2	5/12						
713 - overige therapieën	1/2	2/5	4/13	3/27	2/2	12/49						
714 - optiek, oogmeetskunde, contactlenzen	0/0	2/16	2/40	1/2	0/0	5/58						
715 - gezondheidszorg met wiskunde, natuurwetenschappen, informatica / (fysische) techniek	1/1	6/44	14/152	10/33	7/41	38/271						
716 - radiologie, beeldvormende technieken	0/0	0/0	1/1	2/10	1/1	4/12						
717 - gezondheidszorg met management/ economie/commercieel / administratie	1/1	1/2	4/20	2/26	2/13	10/62						
801 - thuis- en institutionele zorg	2/9	7/61	6/58	5/16	3/5	23/149						
802 - sociale dienstverlening	1/1	7/15	8/70	9/47	4/18	29/151						
803 - sociaal-cultureel werk	2/5	1/1	5/57	8/48	5/63	21/174						
804 - psychologie	1/6	2/5	2/28	3/16	2/33	10/88						
805 - pedagogiek, andragogiek	1/1	0/0	2/8	2/15	2/17	7/41						
Subtotaal Leraren (011-012)	0/0	1/1	2/4	3/26	2/10	8/41						
Subtotaal Laboratorium (409)	0/0	2/3	2/33	2/22	0/0	6/58						
Subtotaal Gezondheidszorg (701-717)	9/25	23/91	41/379	46/270	30/254	147/998						
Subtotaal Sociale dienstverlening (801-805)	7/22	17/82	23/221	27/142	16/136	90/603						
Totaal	16/47	43/177	68/637	78/460	48/400	251/1700						

Bron: CBS, SOI-2006 & SBC-2010

Tabel 3.16: Overzicht aantal beroepen (B) en functies (F) per beroepsrichting en beroepsniveau (groen gekleurde cellen: wel functies in de SBC, maar geen opleidingen in de SOI)

BEROEPSRICHTING / BEROEPSNIVEAU	Elementair		Lager		Middelbaar		Hoger		Wetenschapp.		Totaal	
	B / F		B / F		B / F		B / F		B / F		B / F	
011 - leraren gezondheidszorg	0/0		1/5		2/10		1/35		3/217		7/267	
012 - leraren verzorging (inclusief horeca) en sociale dienstverlening	0/0		0/0		1/3		1/10		3/5		5/18	
409 - laboratorium: medisch	0/0		1/7		2/26		4/14		1/1		8/48	
701 - gezondheid algemeen	0/0		0/0		0/0		7/16		9/27		16/43	
702 - geneeskunde	0/0		3/7		3/14		5/19		28/414		39/454	
703 - verpleging, verzorging	0/0		1/3		6/44		22/118		3/25		32/190	
704 - tandheelkunde	0/0		0/0		1/9		1/2		4/35		6/46	
705 - farmacie	0/0		1/1		2/4		5/20		8/26		16/51	
707 - fysiotherapie, bewegingsleer	0/0		2/4		0/0		2/8		1/2		5/14	
708 - oefentherapie	0/0		0/0		0/0		1/10		0/0		1/10	
709 - arbeids-, ergotherapie	0/0		0/0		1/1		4/10		0/0		5/11	
710 - psychotherapie	0/0		0/0		0/0		2/3		2/5		4/8	
711 - voeding en diëtetiek	0/0		0/0		2/9		2/2		3/9		7/20	
712 - logo-/akoeperdie, orthoptie	0/0		0/0		0/0		2/6		0/0		2/6	
713 - overige therapieën	0/0		0/0		1/2		5/35		2/9		8/46	
714 - optiek, oogmeekunde, contactlenzen	0/0		0/0		3/10		1/1		0/0		4/11	
715 - gezondheidszorg met wiskunde, natuurwetenschappen, informatica / (fysische) techniek	0/0		0/0		8/36		4/20		3/9		15/65	
716 - radiologie, beeldvormende technieken	0/0		0/0		0/0		2/14		1/2		3/16	
717 - gezondheidszorg met management/ economie/commercieel / administratie	0/0		3/5		5/7		5/12		5/40		18/64	
801 - thuis- en institutionele zorg	2/3		9/48		16/60		18/92		1/1		46/204	
802 - sociale dienstverlening	0/0		6/24		19/106		52/236		6/42		83/408	
803 - sociaal-cultureel werk	0/0		1/2		11/25		15/70		2/5		29/102	
804 - psychologie	0/0		0/0		1/3		1/5		8/44		10/52	
805 - pedagogiek, andragogiek	0/0		0/0		0/0		1/1		4/11		5/12	
Subtotaal Leraren (011-012)	0/0		1/5		3/13		2/45		6/222		12/285	
Subtotaal Laboratorium (409)	0/0		1/7		2/26		4/14		1/1		8/48	
Subtotaal Gezondheidszorg (701-717)	0/0		10/20		32/136		70/296		69/603		181/1055	
Subtotaal Sociale dienstverlening (801-805)	2/3		16/74		47/194		87/404		21/103		173/778	
Totaal	2/3		28/106		84/369		163/759		97/929		374/2166	

Bron: CBS, SOI-2006 & SBC-2010

3.6 Eigen benamingen versus de bestaande classificaties

Verschillende bestaande grootschalige onderzoeken maken gebruik van de SOI en de SBC in combinatie met enquêteonderzoek. Zo ook de *Enquête Beroepsbevolking (EBB)* van het CBS en het *arbeidsaanbodpanel* van voorheen de Organisatie van Strategische Arbeidsmarktonderzoek (OSA) en thans het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Bij deze onderzoeken is de vraag naar het beroep en de gevolgde opleiding een open vraag; het antwoord wordt op een later tijdstip door speciale codeurs ingedeeld. De analyse van wat op deze open enquêtevragen naar het beroep en opleiding wordt ingevuld, geeft inzicht in het laatste deel van de tweede onderzoeksvraag: *hoe verhouden de bestaande classificaties zich tot de benamingen van het beroep, de functie of de opleiding die werknemers in de zorg anno nu zelf gebruiken?* In dit kader heeft ook een kleinschalig experiment plaatsgevonden onder 25 mensen die werkzaam zijn in de zorg en welzijn. De uitkomsten van dit experiment worden ook in deze paragraaf behandeld.

3.6.1 Arbeidsaanbodpanel

Het Arbeidsaanbodpanel is in 1985 gestart en opgezet met als doel om allerlei aspecten van het arbeidsaanbod (werkenden, werkzoekenden en niet participierenden) in kaart te brengen in de loop van de tijd (www.scp.nl, geraadpleegd op 21-08-2012). Dit panel is gebaseerd op een representatieve steekproef onder de "beroepsbevolking", dat wil zeggen: de Nederlandse bevolking in de leeftijd van 16 tot en met 64 jaar die op het moment van het onderzoek niet deelneemt aan het volledig dagonderwijs.

Het Arbeidsaanbodpanel 2008 maakt voor de classificatie van de beroepen gebruik van de SBC-1992. In het databestand van deze enquête is, met betrekking tot de beroepen, zowel het open antwoord van de respondent als de SBC-codering van het beroep opgenomen. De open antwoorden en de bijbehorende classificatie zijn met elkaar vergeleken om een indicatie te krijgen of alle zorgberoepen en -functies eenvoudig waren onder te brengen in de SBC-classificatie. Van alle respondenten hadden 298 respondenten een zorgberoep.

Op basis van de analyse lijkt het dat de meeste zelfbenoemde zorgberoepen goed onder zijn te brengen in de SBC-classificatie. De meest voorkomende zorgberoepen in het arbeidsaanbodpanel van 2008 zijn de verpleegkundige (48 respondenten), de doktersassistente (28 respondenten) en de groep van de fysio-, bewegingstherapeut, akoepedist, logopedist en orthoptist (32 respondenten). Bij een aantal zorgberoepen/-functies lijkt de classificatie wat minder eenduidig. Deze beroepen/functies zijn opgenomen in onderstaande Tabel 3.17. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar beroepen/functies die inhoudelijk en qua niveau niet één op één lijken aan te sluiten op de SBC-classificatie.

Van de zeven zelfbenoemde beroepen die niet voorkomen in de SBC-1992, komen vijf wel voor in de SBC-2010, te weten activiteitenbegeleider, lactatiekundige, kwaliteitsmedewerker, reïntegratie consultant en de arbeidsdeskundige. Voor de assistent bewegingsagogie lijkt een keuze voor het beroep 'fysio-, bewegingstherapeut, akoepedist, logopedist, orthoptist' voor de hand te liggen. Waarschijnlijk is door het ontbreken van opleidingsgegevens van de respondent gekozen voor een middelbaar beroep met dezelfde bekwaamheidsrichting als 'fysio-, bewegingstherapeut, akoepedist, logopedist, orthoptist'. De kwalificatie van de 'natuurgeneeskundig neurofeedback therapeut' heeft hoogstwaarschijnlijk plaatsgevonden op basis van het natuurgeneeskundig aspect van het beroep. Hierbij gaat men uit van het zelfhelend vermogen van de mens, een aspect dat ook centraal staat bij het beroep 'chiropractic-, kruidendokter, magnetiseur, osteopaat'.

Voor wat betreft de zelfbenoemde beroepen die qua niveau niet aan lijken te sluiten op de SBC-classificatie kan worden opgemerkt dat de opleiding hoogstwaarschijnlijk is meegenomen bij de classificatie. Zo is een activiteitenbegeleider een middelbaar beroep. De desbetreffende respondent heeft echter de opleiding academie voor kunstzinnige therapie afgerond. Deze opleiding sluit wel goed aan bij de verkregen classificatie 'arbeids-, bezigheids-, creatief, muziek-, speltherapeut (hoger)'. Hetzelf-

de geldt voor het zelfbenoemde beroep ‘gediplomeerd verzorgende IG’ en de ‘verpleegkundige in de wijk’.

Tabel 3.17: *Vergelijking open antwoord beroep/functie en de SBC-classificatie arbeidsaanbodpanel 2008*

Nr.	Open antwoord respondent	SBC-classificatie 1992
Inhoudelijk		
1	Assistent Bewegingsagogie (hoogstbehaalde opleiding: onbekend)	49210 arbeidstherapeut (middelbaar)
2.	Activiteitenbegeleidster (hoogstbehaalde opleiding: mbo sociaal – pedagogisch)	49210 arbeidstherapeut (middelbaar)
3.	Lactatiekundige (hoogstbehaalde opleiding: huisartsopleiding)	89206 huis-, bedrijfs-, consultatiebureau-, schoolarts; arts-specialist (excl psychiater, sexuooloog, anesthesie); tandarts, tandartsspecialist
4.	Ordertelefonist, interne kwaliteitsmedewerker (hoogstbehaalde opleiding: zingeving)	69208 controleur vee-artsenijkundige dienst, farmacie
5.	Re-integratieconsulent/ Jobcoach (hoogstbehaalde opleiding: arbeidsdeskundige/personeel & arbeid)	69301 arbeidshygiënist, ergonomoom
6.	Arbeidsdeskundige (hoogstbehaalde opleiding: hbo mw)	69301 arbeidshygiënist, ergonomoom
7.	Natuurgeneeskundig neurofeedback therapeut (hoogstbehaalde opleiding: doctoraal pedagogiek)	49204 chiropractic-, kruidendokter, magnetiseur, osteopaat
Niveau		
1.	Aktiviteitenbegeleider (hoogstbehaalde opleiding: Academie voor kunstzinnige therapie)	69207 arbeids-, bezigheids-, creatief, muziek-, speltherapeut (hoger)
2.	Stafmedewerker dienst Zorg (hoogstbehaalde opleiding: onbekend)	69210 hoofdverpleegkundige ziekenhuis
3.	E.V.V. Ziekenverzorgster (hoogstbehaalde opleiding voor beide respondenten: ziekenverzorgende)	29501 ziekenverzorgende 49208 verpleegkundige
4.	Verpleegkundige in de wijk (hoogstbehaalde opleiding: onbekend)	49501 ziekenverzorgende
5.	Ik ben nu gediplomeerd verzorgende IG (hoogstbehaalde opleiding: HBO, verpleegkunde)	49208 verpleegkundige

Bron: SCP (Arbeidsaanbodpanel 2008) en CBS (SBC-1992)

3.6.2 Een kleinschalig experiment

Voor het beantwoorden van de tweede onderzoeksvraag heeft een kleinschalig experiment plaatsgevonden onder 11 personen die werkzaam zijn binnen verschillende zorgsectoren en beroepen. Aan hen is gevraagd hoe zij ‘open’ hun beroep zouden omschrijven, hun functie en hun opleiding. Onderstaande tabel geeft de antwoorden weer op deze vragen. Hieruit blijkt dat er geen eenduidigheid bestaat omtrent de begrippen beroep en functie. Zo geven twee personen op de vraag naar functie hetzelfde antwoord als op de vraag naar beroep en lichten negen andere personen hun functie uitgebreider toe dan hun beroep. Met name de personen 1 en 2 lijken hun beroep en functie te omschrijven conform de door ons gekozen definiëring van zorgberoep en zorgfunctie. In beide gevallen staat het omschreven beroep (“pedagogisch hulpverlener” en “sociaal pedagogisch hulpverlener”) los van de organisatie en is de functie (“groepsleider op kinderdagverblijf” en “hulpverlener gehandicaptenzorg/woonbegeleider”) de specifieke invulling die een beroep krijgt binnen de organisatie.

Tabel 3.18: Inventarisatie begrippen beroep, functie en opleiding

	Beroep <i>"Als je je beroep zou omschrijven, hoe zou je het dan noemen?"</i>	Functie <i>"Als je je functie zou omschrijven, hoe zou je het dan noemen?"</i>	Opleiding(en) <i>"Welke opleiding heb je voltooid?"</i>
1.	Pedagogisch hulpverlener	Groepsleider op kinderdagverblijf	SPW
2.	Verpleegkundige	Verpleegkundige	Verpleegkunde
3.	Sociaal pedagogisch hulpverlener	Hulpverlener gehandicapten-zorg/woonbegeleider	SPW
4.	Sociaal pedagogisch hulpverlener	Groepsleider/trainer	SPH
5.	Een ziekenhuisdiëtist, met volgens de wet BIG een beschermde titel, is een specialist op het gebied van voeding en daarbij komende voedingsproblemen waarbij geconsulteerd wordt op grond van medische indicatie.	De functie heeft als doel een bijdrage te leveren aan het voorkomen, opheffen, verminderen of compenseren van voedingsgerelateerde problemen door te diagnosticeren te behandelen. Daarnaast draagt een diëtist continue bij aan het verbeteren van kwaliteit van het eigen vakgebied.	Ik heb de voltijd HBO opleiding Voeding & Diëtetiek gevolgd.
6.	Verzorgende van mensen in een instelling, dit zouden zowel oudere als jongere mensen kunnen zijn. Maar werk op dit moment in de ouderenzorg.	Ik geef ouderen ondersteuning daar waar nodig, hulp met ADL, d.w.z.: hulp bieden bij wassen, kleden, toiletgang. Hulp geven met medicatie en eten. Evt. ook hulp geven bij invullen van formulieren. En ook een sociale functie, een luisterend oor bieden. Zorgplannen up to date houden.	Mavo 4; Vormingsklas A; Bejaardenverzorgende; Verkorte opleiding I.G. (Individuele Gezondheidszorg)
7.	Ik werk op het laboratorium	Kwaliteitsmedewerker	HLO
8.	Oncologie verpleegkundige	Begeleiden van oncologie patiënten, zowel psychisch, sociaal als lichamelijk	HBO-V + Oncologie-opleiding
9.	Openbare apotheker	Mede eigenaar en directeur van de apotheek en daarmee de eindverantwoordelijke voor alles wat er in de apotheek gebeurt	Universiteit: Doctoraal Farmacie, Postdoc: Apothekers opleiding, Vervolgopleiding: Opleiding en registratie openbare apotheker, daarnaast nog in Duitsland een internationale management opleiding
10.	Verloskundige	Zorg en begeleiding geven aan moeder en kind tijdens de zwangerschap, bevalling en het kraambed. Het betreft, voor mij als 1e lijns verloskundige, laag risico zwangerschappen. Indien een risico zich voordoet verwijst ik de zwangere en/of kind naar de juiste hulpverlener.	Verloskunde aan de verloskunde academie Groningen.
11.	Fysiotherapeut	Fysiotherapeut	HAVO en HBO Fysiotherapie

4 Kwantificaties van zorgberoepen, -functies en –opleidingen

4.1 Inleiding

Hoeveel mensen werken nu in Nederland met een zorgberoep of een zorgopleiding? In dit hoofdstuk is de Enquête Beroepsbevolking (EBB) als voornaamste databron gebruikt om deze vraag te beantwoorden. De reden hiervoor is tweeledig. Ten eerste is de EBB qua omvang en representativiteit groter en betrouwbaarder dan andere bronnen. Ten tweede wordt bij de EBB specifiek de SOI- en de SBC-classificatie van het CBS toegepast. De selectie van zorgopleidingen en zorgberoepen, zoals in het voorgaande hoofdstuk is toegelicht, kan daarmee rechtstreeks worden toegepast op een dataset waarmee we de gemaakte selectie ook empirisch ten gelde kunnen maken. Daarbij dient opgemerkt te worden dat voor de EBB-2010 de SBC-1992 is gebruikt.

Wat betreft het gebruik van de SBC-1992 in plaats van de SBC-2010 kan gemeld worden dat er op basis van de door het CBS ook in de SBC-1992 gebruikte “richting van de bekwaamheid”, selecties zijn gemaakt van beroepen. Beroepen in de SBC-1992 die op basis van de richting van de bekwaamheid tot de zorg gerekend kunnen worden, maar die bij nadere beschouwing er toch niet toe gerekend kunnen worden (zoals “dierenarts”), zijn daarbij alsnog uitgesloten. Het resultaat is een vrijwel volledige match met dat wat volgens ons in de SBC-2010 tot de zorg gerekend kan worden. Zie bijlage IV voor een overzicht van de overeenkomstige richtingen van de bekwaamheid in de SBC-2010 en de SBC-1992.

In paragraaf 4.3 zijn kwantificaties terug te vinden van de andere databronnen, BIG, AGB en AZW.

4.2 Aantallen personen naar zorgberoep, -functie en –opleiding op basis van de EBB-2010

4.2.1 Aantal personen naar beroep/functie

EBB 2010

We analyseerden de EBB 2010-beroepen op het hiervoor beschreven niveau zoals en detail aangeleverd door het CBS en pasten de wegingen toe die bij het bestand zijn aangeleverd. Uitgaande van de volledige SBC-codering zien we dan ten eerste (Tabel 4.1) dat van de 1,17 miljoen mensen met een zorgberoep in Nederland in 2010, er 135.000 waren die gecodeerd zijn als “Crècheleidster, bejaarden-, zwakzinnigenverzorgende (middelbaar)”. De op één na omvangrijkste beroepsgroep is de “ziekenverzorgende”, met 109.000 beroepsbeoefenaren.

Tabel 4.1: Aantal beroepsbeoefenaren met een zorgberoep (gewogen aantallen) per beroepsgroep: top 20

SBC-code	Totaal	Label beroepsgroep
57210	134.710	crècheleidster; bejaarden-, zwakzinnigenverzorgende (middelbaar)
49501	109.393	ziekenverzorgende
56307	86.744	maatschappelijk, sociaal-cultureel werker (excl recreatie-, activiteitenleider; middelbaar)
37209	74.886	leerling-verpleegk. z, kinderverzorgende particulieren; bejaarden-, zwakzinnigenverz. (lager)
49208	72.242	ambulanceverpleegkundige; verpleegkundige (psychiatrisch) ziekenhuis (middelbaar)
37208	66.083	alpha-hulp; gezins-, bejaardenverzorgende thuiszorg, inrichtingsassistente (lager)
89206	59.392	arts(-specialist), tandarts(-specialist) (excl psychiater, seksuoloog, anesthesist)
69206	56.946	wijk-, school-, particulier verpleegkundige; verpleegkundige ziekenhuis (hoger)
76313	52.994	soc.-cult. werker, maatsch. werker (excl kinderbescherming, voogdij, reclassering; hoger)
69205	47.716	fysio-, bewegingstherapeut, akoepedist, logopedist, orthoptist
49202	41.814	doktersassistent
29501	30.716	verpleeghulp; leerling-ziekenverzorgende
49310	24.136	apothekersassistent
69207	23.556	arbeids-, bezigheids-, creatief, muziek-, speltherapeut (hoger)
76501	22.594	beleidsambtenaar ruimtelijke ordening, welzijnsbeleid (hoger)
96501	21.620	beleidsambtenaar ruimtelijke ordening, welzijnsbeleid (wetens)
57208	19.875	gezins-, bejaardenverzorgende thuiszorg, inrichtingsassistent (middelbaar)
29202	15.756	leerling-verpleegkundige a en b
49401	15.154	medisch secretaresse
57202	15.097	peuterwerker
0	181.714	overige zorgberoepen
Totaal	1.173.138	

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Beroepsgroep volgens SBC-1992

Vervolgens zijn we overgegaan tot aggregatie van de beroepsgroepen in een achttal beroepsklassen, om daarmee verdere analyses en uitsplitsingen te maken. In Tabel 4.2 is dan te zien dat de meesten, 190.000 mensen, een beroep hebben dat te typeren is als een lager verzorgend of paramedische beroep (Tabel 4.2).

Tabel 4.2: Aantal beroepsbeoefenaren met een zorgberoep (gewogen aantallen) per beroepsklasse

Beroepsklasse	Totaal
Verzorgend + (para)medisch lager	190.005
Verzorgend middelbaar	284.091
(Para)medisch middelbaar	209.387
Sociaal-maatschappelijk middelbaar	89.642
(Para)medisch + verzorgend hoger	181.742
Sociaal-maatschappelijk hoger	88.092
(Para)medisch + verzorgend wetenschappelijk	90.392
Sociaal-maatschappelijk wetenschappelijk	39.788
Totaal	1.173.140

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Beroepsgroep volgens SBC-1992

4.2.2 Aantal personen naar opleiding

Van de 2,2 miljoen mensen in de EBB2010 met een zorgopleiding als hoogst behaalde opleiding, is de meest voorkomende groep de 515.000 personen die gecodeerd zijn als “Secundair onderwijs, eerste fase hoog, huishoudkunde, verzorging algemeen”. De op een na meest voorkomende zorgopleiding is “Secundair onderwijs, tweede fase hoog, verpleging”.

Tabel 4.3: Aantal afgestudeerden met een zorgopleiding (gewogen aantallen) per opleiding: top 20

SOI-Code	Totaal	Label opleiding
338211	515.192	S1H huishoudkunde, verzorging algemeen
438131	153.890	S2H verpleging
428213	103.062	S2M thuiszorg, bejaardenverzorging
438227	93.597	S2H gehandicaptenverzorging en sociaal-pedagogisch werk overig
528131	82.975	H1M verpleging
338200	69.946	S1H vangnet verzorging, sociale dienstverlening
428132	57.691	S2M verzorging patiënten
528227	56.014	H1M gehandicaptenverzorging en sociaal-pedagogisch werk overig
708121	54.496	H3 (huis)arts, specialist, geneeskunde
428211	50.554	S2M huishoudkunde, verzorging algemeen
438224	43.909	S2H jeugdpedagogisch werk en kinderverzorging
528151	40.896	H1M fysiotherapie, bewegingsleer
418213	38.748	S2L thuiszorg, bejaardenverzorging
438123	38.512	S2H medische assistentie
428227	36.903	S2M gehandicaptenverzorging en sociaal-pedagogisch werk overig
438731	35.354	S2H farmacie
608222	33.434	H2 sociaal-maatschappelijke dienstverlening
528222	32.975	H1M sociaal-maatschappelijke dienstverlening
428131	27.550	S2M verpleging
528228	27.408	H1M sociaal-cultureel werk, activiteitenbegeleiding
0	567.223	overige zorgopleidingen
Totaal	2.160.329	

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Opleiding volgens SOI-2006

Ook hier hebben we een aggregatie van de opleidingen toegepast, in een achttal opleidingsklassen die vergelijkbaar zijn met de indeling van zorgberoepen in acht beroepsklassen. Dan is te zien dat 682.000 mensen een opleiding hebben die gerekend kan worden tot de lagere verzorgende en paramedische opleidingen.

Tabel 4.4: Aantal afgestudeerden met een zorgopleiding (gewogen aantallen) per opleidingsklasse

Opleidingsklasse	Totaal
Verzorgend + (para)medisch lager	682.409
Verzorgend middelbaar	274.033
(Para)medisch middelbaar	308.949
Sociaal-maatschappelijk middelbaar	237.230
(Para)medisch + verzorgend hoger	319.952
Sociaal-maatschappelijk hoger	145.656
(Para)medisch + verzorgend wetenschappelijk	132.050
Sociaal-maatschappelijk wetenschappelijk	60.053
Totaal	2.160.331

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Opleiding volgens SOI-2006

4.2.3 Aantal personen naar beroep en opleiding

Als we nu de ruim 16 miljoen inwoners in Nederland als uitgangspunt nemen (gewogen aantallen), dan hebben 15,2 miljoen personen geen zorgberoep en 14,2 miljoen personen hebben geen zorgopleiding gevolgd. Van de inwoners die wel een zorgberoep hebben, vallen de meesten onder de beroepsklasse 'verzorgend middelbaar'. Opmerkelijk is dat ruim een vierde deel van deze beroepsbeoefenaren (26%) geen specifieke zorgopleiding heeft gevolgd. In bijlage V zijn gedetailleerde tabellen opgenomen, waarbij voor de populairste zorgberoepen (de top 10 van elke beroepsklasse) het aantal en aandeel beroepsbeoefenaren naar beroep en hoogst behaalde opleiding is uitgewerkt.

Tabel 4.5: Aantal inwoners (gewogen aantallen) per beroepsklasse naar opleidingsklasse

Beroepsklasse	Geen zorgop- leiding			(Para)medisch & verzorgend lager		Verzorgend middelbaar		(Para)medisch middelbaar		Sociaal- maat- schappelijk middelbaar		(Para)medisch & verzorgend hoger		Sociaal-maat- schappelijk hoger		(Para)medisch & verzorgend weten- schappelijk		Sociaal-maat- schappelijk weten- schappelijk		Totaal	
	13.796.235	620.261	157.741	144.049	122.924	153.449	83.169	56.604	42.583	15.177.016											
Geen zorgberoep																					
(Para)medisch & ver- zorgend lager	116.461	38.645	13.542	7.431	7.323	4.241	1.655	222	484	190.005											
Verzorgend middelbaar	73.151	13.594	87.245	33.753	58.536	7.224	9.289	422	877	284.091											
(Para)medisch middel- baar	62.860	4.276	7.273	110.234	5.011	17.570	718	1.409	37	209.387											
Sociaal-maatschappelijk middelbaar	31.983	4.435	5.918	6.055	33.239	916	6.191	56	848	89.642											
(Para)medisch + verzor- gend hoger	30.691	974	1.512	4.639	8.139	121.745	7.280	5.081	1.681	181.742											
Sociaal-maatschappelijk hoger	38.247	0	553	232	1.735	7.981	36.688	210	2.446	88.092											
(Para)medisch + verzor- gend wetenschappelijk	11.967	224	250	2.557	266	6.825	666	66.765	872	90.392											
Sociaal-maatschappelijk wetenschappelijk	28.229	0	0	0	55	0	0	1.281	10.223	39.788											
Totaal	14.189.825	682.409	274.033	308.949	237.230	319.952	145.656	132.050	60.053	16.350.156											

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Beroepsgroep volgens SBC-1992; Opleiding volgens SOI-2006

Tabel 4.6: Aandeel inwoners (gewogen aantallen) per beroepsklasse naar opleidingsklasse (horizontaal geperceenteerd)

Beroepsklasse	Opleidingsklasse				Totaal					
	Geen zorgop- leiding	(Para)medisch & verzorgend lager	Verzorgend middelbaar	(Para)medisch middelbaar		Sociaal- maat- schappelijk middelbaar	(Para)medisch & verzorgend hoger	Sociaal- maat- schappelijk hoger	(Para)medisch & verzorgend weten- schappelijk	Sociaal- maat- schappelijk weten- schappelijk
Geen zorgberoep	91%	4%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	100%
(Para)medisch+ verzor- gend lager	61%	20%	7%	4%	4%	2%	1%	0%	0%	100%
Verzorgend middelbaar	26%	5%	31%	12%	21%	3%	3%	0%	0%	100%
(Para)medisch middel- baar	30%	2%	3%	53%	2%	8%	0%	1%	0%	100%
Sociaal-maatschappelijk middelbaar	36%	5%	7%	7%	37%	1%	7%	0%	1%	100%
(Para)medisch + verzor- gend hoger	17%	1%	1%	3%	4%	67%	4%	3%	1%	100%
Sociaal-maatschappelijk hoger	43%	0%	1%	0%	2%	9%	42%	0%	3%	100%
(Para)medisch + verzor- gend wetenschappelijk	13%	0%	0%	3%	0%	8%	1%	74%	1%	100%
Sociaal-maatschappelijk wetenschappelijk	71%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	26%	100%
Totaal	87%	4%	2%	2%	1%	2%	1%	1%	0%	100%

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010, Beroepsgroep volgens SBC-1992; Opleiding volgens SOI-2006

Tabel 4.7: Aandeel inwoners (gewogen aantallen) naar opleidingsklasse per beroepsklasse (verticaal geperceenteerd)

Beroepsklasse	Opleidingsklasse				Totaal					
	Geen zorgop- leiding	(Para)medisch & verzorgend lager	Verzorgend middelbaar	(Para)medisch middelbaar		Sociaal- maat- schappelijk middelbaar	(Para)medisch & verzorgend hoger	Sociaal- maat- schappelijk hoger	(Para)medisch & verzorgend weten- schappelijk	Sociaal- maat- schappelijk weten- schappelijk
Geen zorgberoep	97%	91%	58%	47%	52%	48%	57%	43%	71%	93%
(Para)medisch & ver- zorgend lager	1%	6%	5%	2%	3%	1%	1%	0%	1%	1%
Verzorgend middelbaar	1%	2%	32%	11%	25%	2%	6%	0%	1%	2%
(Para)medisch middel- baar	0%	1%	3%	36%	2%	5%	0%	1%	0%	1%
Sociaal-maatschappelijk middelbaar	0%	1%	2%	2%	14%	0%	4%	0%	1%	1%
(Para)medisch + verzor- gend hoger	0%	0%	1%	2%	3%	38%	5%	4%	3%	1%
Sociaal-maatschappelijk hoger	0%	0%	0%	0%	1%	2%	25%	0%	4%	1%
(Para)medisch + verzor- gend wetenschappelijk	0%	0%	0%	1%	0%	2%	0%	51%	1%	1%
Sociaal-maatschappelijk wetenschappelijk	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	17%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Beroepsgroep volgens SBC-1992; Opleiding volgens SOI-2006

4.2.4 Aantal personen naar beroep en regio

Het overzicht van het aantal beroepsbeoefenaren per beroepsklasse naar landsdeel (Tabel 4.8), laat zien dat in Noord- en Oost-Nederland het aantal beroepsbeoefenaren met een verzorgend middelbaar beroep significant hoger ligt, terwijl in West-Nederland dit aantal juist significant lager ligt. Hetzelfde geldt voor de beroepsbeoefenaren uit de middelbaar sociaal-maatschappelijke beroepsklasse. Voor wat betreft de wetenschappelijke zorgberoepsklasse is juist te zien dat in West-Nederland het aantal beroepsbeoefenaren significant hoger ligt. Bijlage VI, waar het aantal beroepsbeoefenaren per beroepsgroep in deze beroepsklasse is weergegeven, toont aan dat dit met name beleidsambtenaren op het gebied van welzijn zijn, adviseurs en consultants sociaal-cultureel werk of sociaal raadsmanen. In Oost- en Zuid-Nederland ligt het aantal wetenschappelijk sociaal-maatschappelijke beroepsbeoefenaren significant lager. Wel moet hierbij opgemerkt worden dat het totaal aantal beroepsbeoefenaren in zorg in Zuid-Nederland ook significant lager ligt, terwijl het omgekeerde geldt voor Noord-Nederland.

Tabel 4.8: Aantal beroepsbeoefenaren (gewogen aantallen) per beroepsklasse naar landsdeel

Beroepsklasse	Landsdeel	Noord-Nederland	Oost-Nederland	West-Nederland	Zuid-Nederland	Totaal
Verzorgend + (para)medisch lager		21.352	43.047	84.666	40.939	190.005
Verzorgend middelbaar		36.195 *+	66.922 *+	120.995 *-	59.978	284.091
(Para)medisch middelbaar		24.291	49.189 *+	91.525 *-	44.383	209.387
Sociaal-maatschappelijk middelbaar		11.021 *+	22.644 *+	37.409 *-	18.569	89.642
(Para)medisch + verzorgend hoger		21.493 *+	36.591	85.259	38.400	181.742
Sociaal-maatschappelijk hoger		8.620	19.058	44.876	15.538 *-	88.092
(Para)medisch + verzorgend wetensch.		10.545	15.318 *-	48.862 *+	15.668 *-	90.392
Sociaal-maatschappelijk wetensch.		3.172	5.262 *-	25.202 *+	6.153 *-	39.788
Totaal		136.688 *+	258.031	538.793	239.628 *-	1.173.140

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Beroepsgroep volgens SBC-1992

In Tabel 4.9 is te zien dat het verschil tussen de regio's in relatieve zin varieert van 672 werkenden in de zorg per 10.000 inwoners in Zuid-Nederland tot 798 werkenden in de zorg per 10.000 inwoners in Noord-Nederland.

Tabel 4.9: Aantal beroepsbeoefenaren per 1.000 inwoners per beroepsklasse naar landsdeel

Landsdeel	Noord-Nederland	Oost-Nederland	West-Nederland	Zuid-Nederland	Totaal
Verzorgend + (para)medisch lager	12,5%	12,2%	10,9%	11,5%	11,5%
Verzorgend middelbaar	21,1% * +	19,0% * +	15,6% * -	16,8%	17,1%
(Para)medisch middelbaar middelbaar	14,2%	14,0% * +	11,8% * -	12,4%	12,6%
Sociaal-maatschappelijk middelbaar	6,4% * +	6,4% * +	4,8% * -	5,2%	5,4%
(Para)medisch + verzorgend hoger	12,5% * +	10,4%	11,0%	10,8%	11,0%
Sociaal-maatschappelijk hoger	5,0%	5,4%	5,8%	4,4% * -	5,3%
(Para)medisch + verzorgend wetensch.	6,2%	4,4% * -	6,3% * +	4,4% * -	5,5%
Sociaal-maatschappelijk wetensch.	1,9%	1,5% * -	3,2% * +	1,7% * -	2,4%
Totaal	79,8% * +	73,4%	69,3%	67,2% * -	70,8%

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Beroepsgroep volgens SBC-1992

In Tabel 4.10 is een indeling weergegeven naar provincie. Hieruit blijkt dat er relatief meer beroepsbeoefenaren in de zorg zijn in de provincie Groningen en Overijssel en relatief minder in de provincies Noord-Holland en Noord-Brabant. Het relatieve aantal varieert van 649 werkenden in de zorg per 10.000 inwoners in Noord-Brabant tot 866 werkenden in de zorg per 10.000 inwoners in Groningen. Daarbij valt op dat in Overijssel significant meer beroepsbeoefenaren een lager of middelbaar verzorgend, dan wel (para)medisch beroep hebben. In Noord-Holland zijn de uitersten het grootst. Daar zijn significant minder personen werkzaam met een lager of middelbaar verzorgend beroep, terwijl er significant meer mensen werkzaam zijn met een wetenschappelijk zorgberoep. Tenslotte, is het relatief minder beroepsbeoefenaren in de zorg in Noord-Brabant te wijten aan minder beroepsbeoefenaren in de wetenschappelijke zorgberoepen.

Tabel 4.10: Aantal beroepsbeoefenaren (gewogen aantallen) per beroepsklasse naar provincie

Beroepsgroep	Provincie Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	Noord-holland	Zuid-holland	Zeeland	Noord-brabant	Limburg	Totaal
Verzorgend + (p)med. lager	7.648	7.714	5.991	16.488 * +	4.330	22.229	13.955	23.149 * -	42.495	5.067	26.740	14.199	190.005
Verzorgend middelbaar	11.350	14.077 * +	10.768 * +	24.097 * +	6.563	36.262	19.085	39.310 * -	55.786	6.813	38.458	21.520	284.091
(Para)medisch middelbaar	9.036 * +	7.591	7.664 * +	16.535 * +	4.778	27.877	14.471	31.814	40.664	4.576	30.588	13.794	209.387
Sociaal-maatsch. middelbaar	3.428	4.610	2.983	7.186	2.652	12.806 * +	5.042	12.123	18.590	1.654	12.405	6.164	89.642
(Para)medisch + verz. hoger	7.411	8.516	5.565	11.905	3.863	20.824	16.623 * +	31.167	33.395 * -	4.074	25.962	12.437	181.742
Sociaal-maatsch. hoger	3.358	3.156	2.106	5.938	1.576	11.544	7.635	12.622	22.013 * +	2.606	10.539 * -	4.999	88.092
(Para)medisch + verz. wetensch.	5.817 * +	2.764	1.965	4.426	887	10.004	9.254 * +	19.471 * +	19.285	851	9.818 * -	5.850	90.392
Sociaal-maatsch. wetensch.	1.914	498	759	1.759	248	3.255	5.244 * +	8.140 * +	11.280 * +	538	4.044	2.109	39.788
Totaal	49.963 * +	48.924	37.801	88.334 * +	24.896	144.801	91.308	177.797 * -	243.509	26.178	158.556 * -	81.072	1.173.140

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Beroepsgroep volgens SBC-1992

Tabel 4.11: Aantal beroepsbeoefenaren per 1.000 inwoners per beroepsklasse naar provincie

Beroepsgroep	Provincie Groningen	Friesland	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	Noord-holland	Zuid-holland	Zeeland	Noord-brabant	Limburg	Totaal
Verzorgend + (p)med. lager	13,3‰	11,9‰	12,2‰	14,6‰ * +	11,2‰	11,1‰	11,4‰	8,7‰	12,1‰	13,3‰	10,9‰	12,6‰	11,5‰
Verzorgend middelbaar	19,7‰	21,8‰ * +	21,9‰ * +	21,3‰ * +	16,9‰	18,1‰	15,6‰	14,7‰ * -	15,9‰	17,9‰	15,7‰	19,2‰	17,1‰
(Para)medisch middelbaar	15,7‰ * +	11,7‰	15,6‰ * +	14,6‰ * +	12,3‰	13,9‰	11,9‰	11,9‰	11,6‰	12,0‰	12,5‰	12,3‰	12,6‰
Sociaal-maatsch. middelbaar	5,9‰	7,1‰	6,1‰	6,4‰	6,8‰	6,4‰ * +	4,1‰	4,5‰	5,3‰	4,3‰	5,1‰	5,5‰	5,4‰
(Para)medisch + verz. hoger	12,9‰	13,2‰	11,3‰	10,5‰	10,0‰	10,4‰	13,6‰ * +	11,7‰	9,5‰ * -	10,7‰	10,6‰	11,1‰	11,0‰
Sociaal-maatsch. hoger	5,8‰	4,9‰	4,3‰	5,3‰	4,1‰	5,8‰	6,3‰	4,7‰	6,3‰ * +	6,8‰	4,3‰ * -	4,5‰	5,3‰
(Para)medisch + verz. wetensch.	10,1‰ * +	4,3‰	4,0‰	3,9‰	2,3‰	5,0‰	7,6‰ * +	7,3‰ * +	5,5‰	2,2‰	4,0‰ * -	5,2‰	5,5‰
Sociaal-maatsch. wetensch.	3,3‰	0,8‰	1,5‰	1,6‰	0,6‰	1,6‰	4,3‰ * +	3,0‰ * +	3,2‰ * +	1,4‰	1,7‰	1,9‰	2,4‰
Totaal	86,6‰ * +	75,7‰	77,0‰	78,1‰ * +	64,2‰	72,4‰	74,8‰	66,6‰ * -	69,5‰	68,6‰	64,9‰ * -	72,2‰	70,8‰

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Beroepsgroep volgens SBC-1992

4.3 Aantallen personen naar zorgberoep op basis van andere bronnen

4.3.1 BIG

Tabel 4.12 toont het aantal medisch geschoolden naar artikel 3-beroep (BIG-indeling), beroep en specialisme. In 2010 zijn er volgens het BIG-register 384.170 medisch geschoolden. De grootste groep artikel 3-beroepen daarbinnen is de “verpleegkundigen” met een totaal van 251.315 geschoolden. De groep die daarop volgt wat betreft omvang zijn de “artsen” (n=62.670). Het beroep met het grootste aantal geschoolden is tevens de “verpleegkundige”. Met betrekking tot het specialisme is in de tabel te zien dat de meeste medisch geschoolden onder het specialisme “huisartsgeneeskunde” vallen (n=10.985), gevolgd door het specialisme “bedrijfsgeneeskunde” met een totaal van 1.970 geschoolden.

Tabel 4.12: 'Medische geschoolden' naar art. 3-beroep, beroep en specialisme BIG-register 2010 (totaal = 384.170)

Art.3-beroep	Aantal	Beroepen	Aantal	Specialismen	Aantal
Verpleeg- Kundige	251.315	(alleen) Verpleegkundige	249.480	Verpleegkundige intensieve zorg	60
		Verloskundige en verpleegkundige	845	Verpleegkundige chronische zorg	35
		Fysiotherapeut en verpleegkundige	300	Verpleegkundige acute zorg	15
		GZ-psycholoog en verpleegkundige	260	Verpleegkundige GGZ	15
		Gespecialiseerd verpleegkundige	430	Verpleegkundige preventieve zorg	10
Artsen	62.670	(alleen) Basisarts	28.200	Huisartsgeneeskunde	10.985
		Gespecialiseerd arts	34.470	(alleen) Bedrijfsgeneeskunde	1.970
				Inwendige geneeskunde	1.875
				Psychiatrie en psychotherapie	1.490
				Anesthesiologie	1.390
				Ouderengeneeskunde	1.385
				Kindergeneeskunde	1.320
				Psychiatrie	1.300
				Heelkunde	1.170
				Radiologie	990
				Obstetrie en gynaecologie	935
				(alleen) Verzekeringsgeneeskunde	915
				Maatschappij en gezondheid	895
				Cardiologie	875
				Neurologie	805
				Orthopedie	630
				Oogheelkunde	610
				Longziekten en tuberculose	520
				Keel- neus- oorheelkunde	470
				Revalidatiegeneeskunde	455
				Dermatologie en venerologie	450
				Pathologie	365
				Urologie	360
				Leer van maag-darm-leverziekten	335
				Plastische chirurgie	245
				Radiotherapie	240
				Medische microbiologie	235
				Reumatologie	220
				Med. zorg voor verstand. gehandicapten	170
				Klinische geriatrie	165
				Nucleaire geneeskunde	140
				Arts met meerdere specialismen	120
				Neurochirurgie	120
Klinische genetica	110				
Cardio-thoracale chirurgie	110				
Bedrijfsgeneeskunde en verzekeringsgeneeskunde	75				
Klinische chemie	25				
Fysio- Therapeut	37.685	Fysiotherapeut	37.380		
		Fysiotherapeut en verpleegkundige	300		
GZ- Psycholoog	12.805	GZ psycholoog	8.930	Klinische psychologie en psychotherapie	1.870
		GZ-psycholoog en psychotherapie	1.235	Klinische psychologie	435
		GZ-psycholoog en verpleegkundige	260	Klinische neuropsychologie	75
		Gespecialiseerd GZ-psycholoog	2.380		
Tandarts	10.135	Tandarts	9.585	Mondziekten en kaakchirurgie	285
		Gespecialiseerd tandarts	550	Dento-maxillaire orthopaedie	265
Psycho- Therapeut	5.900	Psychotherapeut	2.540	Klinische psychologie en psychotherapie	1.870
		Gespecialiseerd psychotherapeut	3.360	Psychiatrie en psychotherapie	1.490
Apotheker	5.540	Apotheker	5.100	Ziekenhuisfarmacie	440
		Gespecialiseerd apotheker	440		
Verlos- Kundige	3.905	Verloskundige	3.055		
		Verloskundige en verpleegkundige	845		
Totaal rest	220				

Gegevens afkomstig van CBS StatLine, gewijzigd op 20 juli 2012.

4.3.2 AGB

Onderstaande tabel toont het aantal zorgverleners per beroep volgens het AGB-register. Hieruit komt naar voren dat binnen de zorgverlenerscategorie “fysiotherapeuten” de meeste zorgverleners vallen. De groep die daarop volgt wat betreft omvang zijn de “genezers (niet-artsen)”.

Tabel 4.13: Aantal zorgverleners per beroep AGB-register (2012)

Zorgverlenerscategorie	Aantal zorgverleners
04 - Fysiotherapeuten	25.124
90 - Genezers (niet artsen)	22.548
03 - Medisch specialisten	17.011
96 - Pedicuren	10.421
94 - Psychologen	10.174
01 - Huisartsen	9.533
76 - Leveranciers hulpmiddelen	7.630
12 - Tandartsen	7.361
84 - Overige artsen	5.302
05 - Logopedisten	4.111
24 - Diëtisten	3.191
02 - Apothekers	2.457
89 - Schoonheidsspecialisten	2.378
08 - Verloskundigen	2.339
88 - Ergotherapeuten	2.187
07 - Oefentherapeuten	1.862
14 - Bedrijfsartsen (arbo)	1.421
85 - Taxivervoerders	1.420
87 - Mondhygiënisten	1.008
17 - Rechtspersonen	911
26 - Podotherapeuten	646
98 - Declaranten	591
93 - Tandprotheticci / tandtechnici	464
13 - Tandartsspecialisten (dentomaxillaire orthopedie)	285
11 - Tandartsspecialisten (mondziekten en kaakchirurgie)	263
Totaal	140.638

Bron: Deze gegevens zijn gebaseerd op AGB-register editie 9 augustus 2012

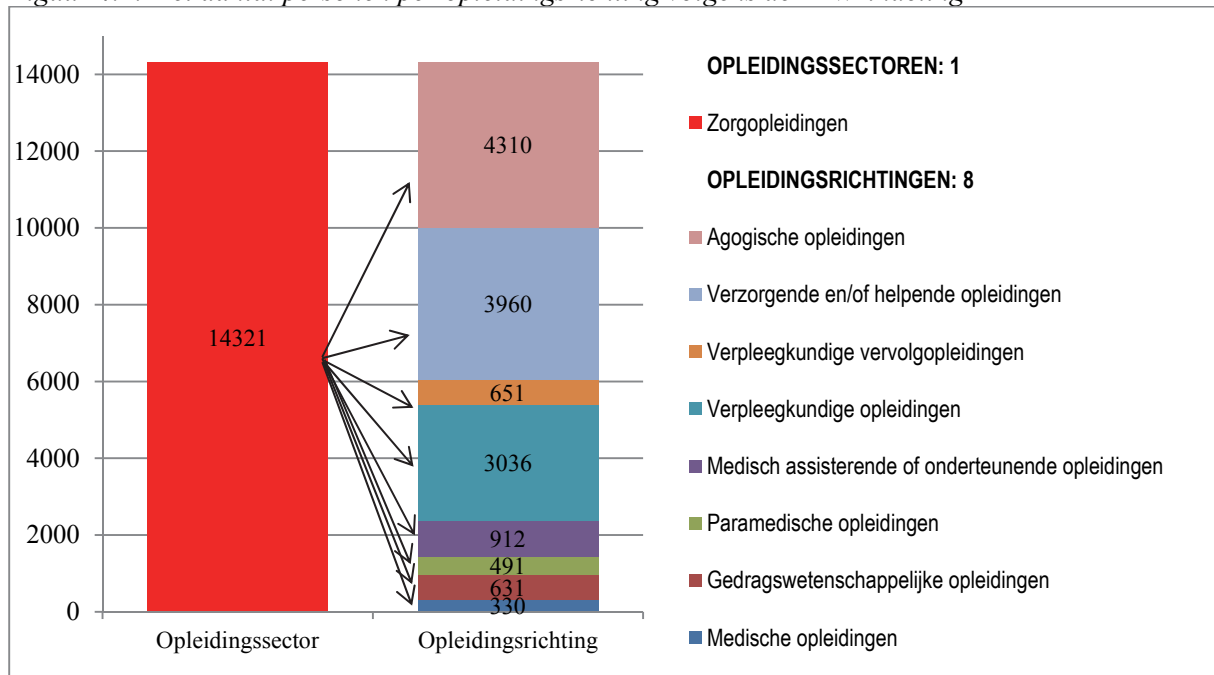
4.3.3 AZW

Aantal personen per opleiding

In de AZW-enquête konden de deelnemers aangeven van welke opleidingen ze een diploma hebben behaald. Het aantal genoemde opleidingen voor alle deelnemers samen is 14.321. Uit onderstaande figuur komt vervolgens naar voren dat drie opleidingsrichtingen het meest vertegenwoordigd zijn:

- agogische opleiding (4.310)
- verzorgende en/of helpende opleiding (3.960)
- Gedragwetenschappelijk (3.036)

Figuur 4.1: Het aantal personen per opleidingsrichting volgens de AZW-indeling

Bron: AZW, Werknemersenquête 2011

In Tabel 4.14 staat voor iedere opleidingsrichting de top 5 weergegeven van het aantal personen dat een specifieke opleiding heeft behaald. Hierbij valt vooral op dat het hoge aantal personen bij de verpleegkundige opleidingen met name wordt veroorzaakt door de opleiding Inservice met 889 personen. De verzorgende en/of helpende opleidingen doen het goed door de opleiding Inservice Ziekenverzorgende (ZV) (536), terwijl datzelfde geldt voor MDGO / MBO-SPW (548) bij de agogische beroepen.

Tabel 4.14: Top 5 aantal personen per specifieke opleiding naar opleidingsrichting volgens de AZW

Opleidingen AZW	N	%		N	%
Medische opleiding			Verpleegkundige opleiding		
Basisarts	150	45%	Inservice Verpleegkundige A	889	32%
Medisch specialist	97	29%	Verpleegkundige HBO-V	377	13%
Huisarts	28	8%	Inservice Verpleegkundige Z	317	11%
Apotheker	20	6%	MBO-V (Verpleegkundige)	304	11%
Verpleeghuisarts	12	4%	Inservice Verpleegkundige B	253	9%
<i>Totaal top 5</i>	<i>307</i>	<i>93%</i>	<i>Totaal top 5</i>	<i>2.140</i>	<i>77%</i>
Paramedische opleiding			Verpleegkundige vervolgopleiding		
Fysiotherapeut	239	49%	Intensive care verpleegkundige	157	24%
Radiodiagnostisch laborant	61	12%	Kinderverpleegkundige	109	17%
Ergotherapeut	44	9%	Obstetrie & gynaecologie verpleegkundige	70	11%
Logopedist	40	8%	Oncologie verpleegkundige	69	11%
Diëtist	35	7%	Sociaal psychiatrisch verpleegkundige (SPV)	61	9%
<i>Totaal top 5</i>	<i>419</i>	<i>85%</i>	<i>Totaal top 5</i>	<i>466</i>	<i>72%</i>
Medisch assisterende of ondersteunende opleiding			Verzorgende en/of helpende opleiding		
Doktersassistent	329	36%	Inservice Ziekenverzorgende (ZV)	536	15%
Apothekersassistent	176	19%	Kwalificatieniveau 3 IG	413	11%
Medisch analist, HLO richting	89	10%	INAS/INTAS	365	10%
Tandartsassistent	83	9%	MBO-VZ (Verzorgende Beroepen)/ MDGO-VZ lang	318	9%
Operatieassistent	81	9%	Verzorgende (leerlingwezen)	197	5%
<i>Totaal top 5</i>	<i>758</i>	<i>83%</i>	<i>Totaal top 5</i>	<i>1.829</i>	<i>50%</i>
Gedragswetenschappelijk			Agogische opleiding		
Pedagoog	316	50%	MDGO / MBO-SPW (Sociaal-Pedagogisch Werker)	548	14%
Psycholoog	180	29%	HBO Sociaal-pedagogische hulpverlening	379	10%
GZ-psycholoog	103	16%	Sociale academie MW	289	7%
Psychotherapeut	32	5%	Kwalificatieniveau 4, Sociaal Pedagogisch Werker	274	7%
			MDGO / MBO-AW (Agogisch Werk)	237	6%
<i>Totaal top 5</i>	<i>631</i>	<i>100%</i>	<i>Totaal top 5</i>	<i>1.727</i>	<i>44%</i>

Bron: AZW, Werknemersenquête 2011

Vervolgens is in onderstaande tabel een top 20 samengesteld van alle behaalde opleidingen, zonder daarbij onderscheid te maken naar opleidingsrichting. Daarbij komt naar voren dat de verpleegkundige opleiding Inservice Verpleegkundige A ruimschoots door het meeste aantal deelnemers is behaald. Medische opleidingen zoals Medisch Specialist en Huisarts komen niet in deze top 20 voor.

Tabel 4.15: Top 20 aantal personen per opleiding volgens de AZW

Opleidingen AZW	N	%
Inservice Verpleegkundige A	889	7%
MDGO / MBO-SPW (Sociaal-Pedagogisch Werker) (WEB)	548	4%
Inservice Ziekenverzorgende (ZV)	536	4%
Kwalificatieniveau 3 IG	413	3%
HBO Sociaal-pedagogische hulpverlening	379	3%
Verpleegkundige HBO-V	377	3%
INAS/INTAS	365	3%
Doktersassistent	329	2%
Verpleegkundige MBO, kwalificatieniveau 4	323	2%
MBO-VZ (Verzorgende Beroepen)/ MDGO-VZ lang	318	2%
Inservice Verpleegkundige Z	317	2%
Pedagoog	316	2%
MBO-V (Verpleegkundige)	304	2%
Sociale academie MW	289	2%
Kwalificatieniveau 4, Sociaal Pedagogisch Werker	274	2%
Inservice Verpleegkundige B	253	2%
Fysiotherapeut	239	2%
MDGO / MBO-AW (Agogisch Werk)	237	2%
Verpleegkundige HBO, kwalificatieniveau 5	232	2%
HBO Maatschap. werk en dienstverlening	202	2%
Totaal top 20	1.740	35%

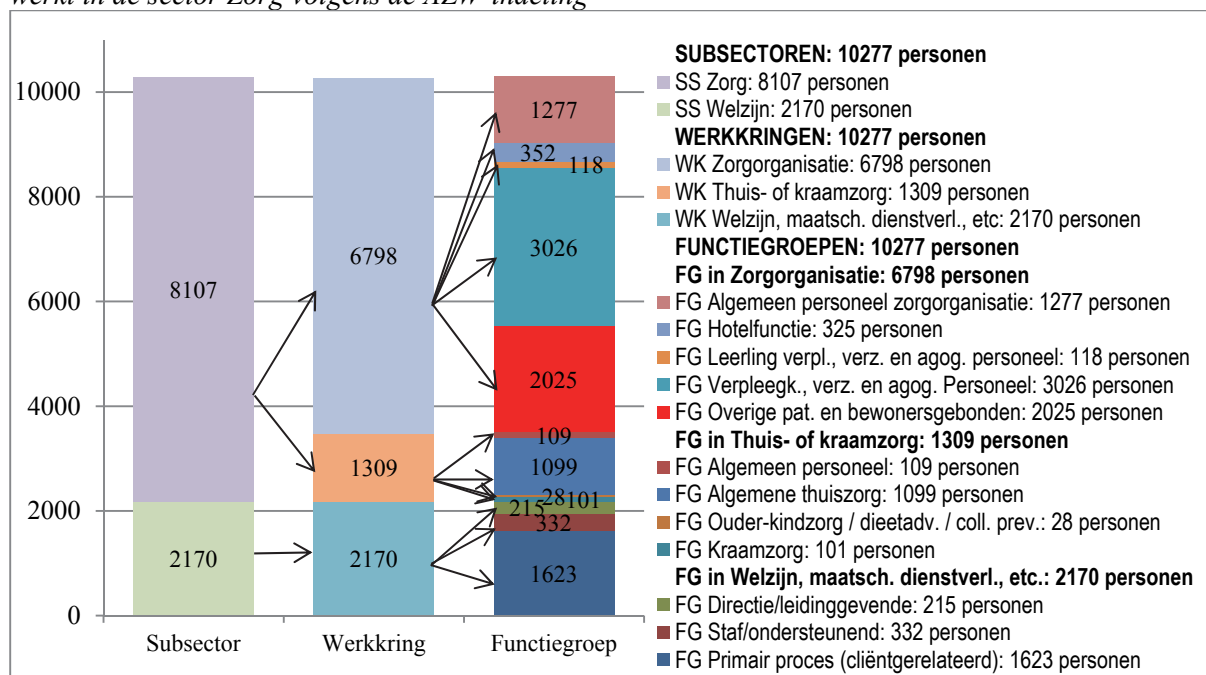
Bron: AZW, Werknemersenquête 2011

Aantal personen per functie

In totaal hebben 10.277 deelnemers aan de AZW-enquête aangegeven dat ze in de zorgsector werkzaam zijn. In onderstaande figuur is gevisualiseerd hoe deze personen verdeeld zijn over subsector, werkring en functiegroep. Hieruit blijkt dat veruit de meeste enquête-deelnemers hun functie uitoefenen in de zorgsector (8.107) en veel minder in de welzijnssector (2.170). Bij de werkkringen is te zien dat de verdeling zich het meest concentreert bij de zorgorganisaties (6.798). Op functiegroep niveau valt vervolgens op dat de meeste beroepsbeoefenaren terug zijn te vinden in:

- Verpleegkundig, verzorgend en agogisch personeel (3.026)
- Overig patiënt en bewonersgebonden functies (2.025)
- Primair proces, cliëntgerelateerde functies (1.623)
- Algemeen personeel zorgorganisatie (1.277)
- Algemene thuiszorg (1.099)

Figuur 4.2: Het aantal personen dat in een subsector (SS), werkring (WK) en functiegroep (FG) werkt in de sector Zorg volgens de AZW-indeling

Bron: AZW, Werknemersenquête 2011

Op een gedetailleerder niveau kijken we vervolgens hoe de werkenden uit de zorgsector naar functie zijn verdeeld, waarbij we een onderscheid maken tussen de drie werkkringen. In onderstaande tabel staan voor iedere werkring de 10 meest genoemde functies afgebeeld. Te zien is dat in de werkring zorgorganisatie vier functies vallen, waarin het aantal werkenden uitkomt op meer dan 500. Het gaat hier om:

- Begeleidende agogische functie (755)
- Gespecialiseerde verpleegkundige functie (599)
- Administratief secretariael (577)
- Assisterende functie, b.v. apothekers-, tandarts en doktersassistent (522)

In de werkring thuis of kraamzorgorganisaties valt op dat er 381 personen zijn die werken als Thuis-hulp A. Bij de welzijnsorganisaties zijn veruit de meeste werknemers als pedagogisch medewerker (681) werkzaam.

Tabel 4.16: Top 10 aantal personen per functie naar werkring volgens de AZW

Functionies AZW	N	%
Functie in zorgorganisatie		
• Begeleidende / agogische functie	755	11%
• Gespecialiseerde verpleegkundige functie	599	9%
• Administratief / secretariael	577	8%
• Assisterende functie (b.v. apothekers-, tandarts en doktersassistent)	522	8%
• Verzorgende functie	487	7%
• Algemeen verpleegkundige functie	468	7%
• Management en staf	441	6%
• Psychosociale behandel- en begeleidingsfunctie	419	6%
• Behandel- en behandelingsondersteunende	328	5%
• Onderzoeksfunctie (lab, functie-onderzoek)	241	4%
• <i>Totaal top 10 in zorgorganisaties</i>	<i>4.873</i>	<i>71%</i>
Functie thuis of kraamzorg		
• Thuishulp A	381	29%
• Verzorgende C	150	11%
• Wijkziekenverzorgende	117	9%
• Kraamzorg Kraamverzorgende	96	7%
• Verpleegkundige in de wijk	88	7%
• Verzorgingshulp B	86	7%
• Verzorgende D	66	5%
• Wijkverpleegkundige	56	4%
• Administratief / secretariael	51	4%
• Eerst Verantwoordelijk Verzorgende (EVV)	31	2%
• <i>Totaal top 10 in thuis- of kraamzorg</i>	<i>1.122</i>	<i>86%</i>
Functie welzijn, maatschappelijke dienstverlening, jeugdzorg of kinderopvang		
• Pedagogisch medewerker	687	32%
• Ambulant hulpverlener	163	8%
• Administratief/secretariële medewerkers	146	7%
• Overige functies primair proces	142	7%
• Manager (van functies) primair proces	129	6%
• Maatschappelijk werker	125	6%
• Groepsleid(st)er kinderdagverblijf	119	5%
• Peuterspeelzaalleid(st)er	101	5%
• Jeugdbeschermer / gezinsvoogd	73	3%
• Staf / beleidsmedewerker	72	3%
• <i>Totaal top 10 in welzijn, maatschappelijke dienstverlening, jeugdzorg of kinderopvang</i>	<i>1.757</i>	<i>81%</i>

Bron: AZW, Werknemersenquête 2011

Wanneer geen onderscheid wordt gemaakt naar werkring, dan blijkt dat begeleidende/agogische functies en pedagogisch medewerker het vaakst voor komen.

Tabel 4.17: Top 20 aantal personen per functie volgens de AZW

Functionies AZW	N	%
Begeleidende / agogische functie	755	7%
Pedagogisch medewerker	687	7%
Gespecialiseerde verpleegkundige functie	599	6%
Administratief / secretariaat	577	6%
Assisterende functie (b.v. apothekers-, tandarts en doktersassistent)	522	5%
Verzorgende functie	487	5%
Algemeen verpleegkundige functie	468	5%
Management en staf	441	4%
Psychosociale behandel- en begeleidingsfunctie	419	4%
Algemene thuiszorg Thuishulp A	381	4%
Behandel- en behandelingsondersteunende functie	328	3%
Onderzoeksfunctie (lab, functie-onderzoek)	241	2%
Medische functie (b.v. arts, arts-assistent)	233	2%
Eerst Verantwoordelijk Verzorgende (EVV)	224	2%
Sociaal-wetenschappelijke functie	203	2%
Ambulant hulpverlener	163	2%
Helpende functie	150	1%
Verzorgende C	150	1%
Administratief/secretariële medewerkers	146	1%
Keuken en voeding	142	1%
<i>Totaal top 20 in zorg en welzijn</i>	<i>7.316</i>	<i>42%</i>

Bron: AZW, Werknemersenquête 2011

5 Conclusies en geleerde lessen

5.1 Conclusies

Het hoofddoel van dit onderzoek was om alle zorgberoepen en –opleidingen in Nederland in kaart te brengen en deze af te bakenen.

Vraagstelling 1: welke afbakeningen en definities van zorgberoepen en –opleidingen zijn er?

Om deze vraagstelling te beantwoorden, zijn de definities van kernbegrippen in dit onderzoek vastgesteld. Allereerst zijn de definities voor de begrippen ‘zorg’, ‘beroep’, ‘functie’ en ‘opleiding’ afgebakend en op basis daarvan zijn de termen ‘zorgberoep’, ‘zorgfunctie’, en ‘zorgopleiding’ gedefinieerd. In het kader van dit onderzoek is ervoor gekozen het begrip zorg breed te definiëren als “gezondheids- en welzijnszorg”. Als het gaat over het onderscheid tussen beroep en functie, staat het beroep los van de organisatie en functie wordt juist bepaald door de organisatie. Voor opleiding is vastgehouden aan een brede omschrijving; een opleiding is een selectie van één of meer onderwijsactiviteiten of cursussen. Met de toevoeging dat de opleiding een doel heeft, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en attitudes die nodig zijn om bepaalde taken adequaat uit te voeren.

Voor de beroepen en opleidingen geldt dat we ze tot de zorg rekenen wanneer ze vanuit Zvw-, AWBZ- of Wmo-gefinancierd worden (bijvoorbeeld begeleiding, verpleging, behandeling), tot het domein van het onderzoeksprogramma Arbeid in Zorg en Welzijn (AZW) behoren en/of onder de definitie van de sector gezondheids- en welzijnszorg volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vallen.

Vraagstelling 2: welke classificaties van zorgberoepen en –opleidingen zijn er?

Voor wat betreft de zorgopleidingen hebben we gebruik gemaakt van vier bestaande classificaties, te weten de SOI-2003 en SOI-2006 van het CBS, de opleidingsclassificatie van het programma Arbeid, Zorg & Welzijn (AZW) en de beroepen- en opleidingenportal YouChooz. Uit een onderlinge vergelijking blijkt dat de meest recente opleidingsclassificatie van het CBS, de SOI-2006, nagenoeg alle relevante zorgopleidingen in Nederland omvat, gegeven de eerder vastgestelde definities voor ‘zorg’ en ‘opleidingen’. De andere classificaties overlappen grotendeels met onze selectie uit de SOI-2006.

De belangrijkste beroepenclassificaties zijn naast de SBC-1992 en de SBC-2010 van het CBS, de beroepenclassificatie van AZW, YouChooz, het Algemeen GegevensBeheer Zorgverleners (AGB)-register en het Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG-register). Net als bij de opleidingen kunnen we concluderen dat de meest recente classificatie van het CBS, de SBC-2010, nagenoeg alle relevante zorgberoepen in Nederland omvat, gegeven de eerder vastgestelde definities voor ‘zorg’ en ‘beroepen’. Tevens kunnen we stellen dat de SBC-2010 de andere classificaties grotendeels overlapt.

Samenvattend kunnen we stellen dat de selectie van zorgberoepen en -opleidingen uit de meest recente CBS-classificaties het meest compleet is. Hierbij dient echter wel opgemerkt te worden dat ons inziens de domeinafbakening en indeling van het CBS niet de enig mogelijke is. Er kan bijvoorbeeld over gediscussieerd of justitiële zorg en pastorale zorg tot de zorg gerekend moeten worden. Ook voor wat betreft de indeling en aggregatieniveaus zijn andere opties mogelijk. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een indeling waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen opleidingen en cursussen.

Vraagstelling 3: wat weten we over aantallen en spreiding van zorgberoepen en –opleidingen?

Voor het beantwoorden van deze onderzoeksvraag is gebruikt gemaakt van verschillende databronnen. De Enquête Beroepsbevolking (EBB) is daarbij de voornaamste databron door haar omvang en representativiteit. Voor wat betreft de opleidingen wordt ook de door ons bij voorkeur gehanteerde SOI-2006 classificatie toegepast. Voor de beroepen wordt weliswaar niet de door ons bij voorkeur gehanteerde SBC-2010 classificatie toegepast, maar wel de SBC-1992 classificatie. Door selectie op basis van de richting van de bekwaamheid met enkele specifieke exclusies, kan de SBC-1992 op geaggregeerd niveau grotendeels vergelijkbaar gemaakt worden aan de SBC-2010. Voor de EBB geldt dat, als gevolg van een indeling van beroepen ten behoeve van de betrouwbaarheid van de gegevens, er geen lager detailniveau beschikbaar is dan beroepsgroep. Daarnaast hebben we de gegevens van AZW, het BIG en het AGB geanalyseerd. De AZW, het BIG en het AGB passen hun eigen classificatie toe. Uit de analyse van het EBB-bestand uit 2010 blijkt dat in 2010 ongeveer 1,17 miljoen mensen in Nederland een zorgberoep uitoefenen. De meest omvangrijke beroepsgroep betreft de “crècheleidster, bejaarden-, zwakzinnigenverzorgende (middelbaar)”, met 135.000 beroepsbeoefenaren. Uit de indeling naar provincie blijkt dat er relatief meer mensen een zorgberoep uitoefenen in de provincie Groningen en Overijssel en relatief minder in de provincies Noord-Holland en Noord-Brabant. Daarnaast komt uit het EBB-bestand naar voren dat 2,2 miljoen mensen een zorgopleiding hebben afgerond (als hoogst behaalde opleiding). De meest voorkomende zorgopleiding is “Secundair onderwijs, tweede fase hoog, verpleging”.

Wanneer gekeken wordt naar de match tussen zorgopleiding en –beroep (ingedeeld in klassen), dan blijkt dat van de verschillende beroepsklassen in de zorg een groot percentage geen aansluitende zorgopleiding heeft gevolgd. Dit percentage ligt tussen de 13% voor de (para)medisch en verzorgend wetenschappelijk beroepen en 71% voor de sociaal-maatschappelijk wetenschappelijke beroepen.

Vraagstelling 4: de resultaten overziend, hoe ziet de staalkaart van zorgberoepen en –opleidingen in Nederland eruit en welke beleidsaanbevelingen kunnen hierover gegeven worden?

De SBC-2010 en de SOI-2006 bieden het meest complete overzicht van nagenoeg alle zorgberoepen en zorgopleidingen anno 2012 in Nederland. Deze overzichten zijn weergegeven in de twee Bijlagen van dit rapport als naslagwerk. Zij kunnen beschouwd worden als een ‘staalkaart’ van zorgberoepen en –opleidingen, die verder onderzoek en beleid ondersteunen bij het bepalen van de reikwijdte van het domein van zorgberoepen en zorgopleidingen in Nederland.

Verschillende criteria voor afbakening en indeling leiden tot verschillende overzichten. Zo is voor de staalkaart *en detail* uitgesplitst naar richting en niveau. Voor de empirische beschrijving van de zorgopleidings- en –beroepstructuur is, op basis van de EBB, een geaggregeerde achtdeling van beroeps- en opleidingsklassen gemaakt. Deze is tevens gebruikt om regionale verschillen te beschrijven.

Op basis van de hier gepresenteerde staalkaarten zijn andere indelingen en classificaties van zorgberoepen en –opleidingen mogelijk, welke kunnen leiden tot andere inzichten. Zo kan een indeling van functies, beroepen en opleidingen voor een bepaalde sector worden gemaakt, zoals de publieke gezondheidszorg. Ook kan voor een bepaalde bekwaamheidsrichting – zoals het genezen of verzorgen van mensen – een specifieke indeling van functies, beroepen en opleidingen worden gemaakt. Aggregatie van beroepen en opleidingen blijft daarbij steeds een optie cq. keuze. De wijze waarop het CBS zorgberoepen en –opleidingen indeelt en (des)aggregeert, kent een logica die deels gebaseerd is op de inhoud van het beroep cq. de opleiding; maar deels ook op de organisatiecontext waarop het beroep cq. de opleiding uitgeoefend kan worden. Voor sommige (zorg)beroepen/opleidingen kan men vanuit een bepaalde perspectief geneigd te zijn deze samen te nemen. Maar voor andere (zorg)beroepen/opleidingen kan de uitsplitsing juist niet ver genoeg gaan. Wat dat betreft is de vergelijking van de CBS-indelingen met andere indelingen van zorgberoepen en –opleidingen (AZW, BIG, Youchooz, etc.) leerzaam.

5.2 Aanbeveling voor vervolgonderzoek

Het verdient aanbeveling om de hier gepresenteerde staalkaarten van zorgberoepen en –opleidingen in Nederland zowel conceptueel als empirisch verder door te variëren en uit te werken. De basis daarvoor is met dit onderzoek gelegd. Hieronder beschrijven we vier soorten vervolgvragen die niet alleen geïnspireerd zijn op de uitkomsten van dit onderzoek, maar ook op het doel om mogelijke vernieuwing op de arbeidsmarkt voor de zorgsector te verkennen.

1. Een interessant uitgangspunt voor verdere analyse is het resultaat van de Quickscan op de (sterk geaggregeerde) EBB2010-data, betreffende de aansluiting tussen zorgberoep en zorgopleiding naar niveau en richting (zie hiervoor). Een aantal verklaringen voor deze eerste resultaten ligt voor de hand. Zo zijn er veel personen die een sociaal-maatschappelijke zorgberoep op wetenschappelijk niveau uitoefenen, waarschijnlijk breed wetenschappelijk opgeleid in de economie, bestuurskunde of rechten en bekleden thans een bestuurlijke of beleidsfunctie in een zorginstelling of een aan de zorg gerelateerde organisatie. En zo ook hebben relatief veel personen die een verzorgend (para)medische zorgberoep op lager niveau uitoefenen, waarschijnlijk een opleiding genoten in een niet-zorg richting, zoals administratieve of zakelijke dienstverlening. De vervolgvraag is nu hoe de matches tussen zorgopleiding en zorgberoepen samenhangen met de huidige en verwachte tekorten op de arbeidsmarkt van de zorg. Is het gunstig of ongunstig voor evenwicht op de arbeidsmarkt wanneer personen een zorgberoep uitoefenen die niet matcht met de ‘theoretisch’ bijbehorende zorgopleiding? Of is het, andersom, gunstig of ongunstig voor evenwicht op de arbeidsmarkt wanneer personen een zorgopleiding hebben genoten die niet matcht met het ‘theoretisch’ bijbehorende zorgberoep? We zouden hiertoe nadere indelingen kunnen maken tussen zorgberoepen die relatief veel of weinig verschillende (zorg, niet-zorg) opleidingen als ‘instroom’ kennen. In welke zorgsectoren of type zorgorganisaties worden deze zorgberoepen vooral uitgeoefend? En zijn dit zorgberoepen waar, blijkens prognoses van de Programma Arbeid Zorg en Welzijn (AZW), het Capaciteitsorgaan en andere branche- of beroepsorganisaties, personeelstekorten te verwachten te zijn? Een andere relevante vraag is of persoonskenmerken een rol spelen in de mate waarin zorgberoepen en zorgopleidingen qua niveau en richting op elkaar aansluiten. Is de ‘match/mismatch’ typisch iets wat met de jongere generaties is veranderd en/of zich ontwikkelt tijdens de levensloop/loopbaan? Twee datasets zijn beschikbaar en bevatten arbeidsmarktgegevens op persoonsniveau waarmee deze vragen beantwoord kunnen worden. Ten eerste zijn dit de genoemde EBB-data van het CBS. Hierin wordt redelijk specifiek naar sector van werkzaamheid gevraagd, jaar van diplomering, jaar van intrede in een bepaald beroep, leeftijd en geslacht. Het is tevens een optie om de in dit rapport gebruikte gegevens uit de EBB-2010 aan te vullen met gegevens uit de EBB’s van eerdere jaren, tot aan 2000. In deze survey is consistent gebruik gemaakt van de standaard beroepen en onderwijsindelingen van het CBS, waarmee tevens retrospectieve trendanalyse mogelijk zijn. Ten tweede kunnen de AZW-data voor hetzelfde doel gebruikt worden. Alhoewel de omvang van deze dataset kleiner is dan die van de EBB, en minder breed alle relevante zorgberoepen en zorgopleidingen in Nederland omvat, kunnen deze data goed gebruikt worden ter vergelijking (‘validering’) van de analyses op basis van de EBB-data.
2. Een tweede mogelijkheid voor vervolgonderzoek is vooral de zorgopleiding als uitgangspunt te nemen. Allereerst is een interessante analyse na te gaan of de matching die de website YouChooze weergeeft, over welke zorgberoepen met welke zorgopleiding bereikt kunnen worden, met de EBB-data en/of de AZW-data zijn te staven. Zien we inderdaad de (zorg)opleiding-beroepcombinaties die de YouChooze-website aangeeft? Als we de EBB-data uit 2010 hierop vergelijken met de EBB-data uit 2005, welke veranderingen zien we dan? Een gerelateerde analyse betreft het bepalen van het zogenaamde externe rendement van een zorgopleiding. Hoe groot is de kans op instroom in een bepaald zorgberoep van personen met een bepaalde zorgopleiding? En hoe groot is hun ‘blijfkans’ in een bepaald zorgberoep gegeven hun zorgopleiding? Met welke persoonskenmerken hangt dit samen? En met welke condities, zoals de hoogte van de instroom in de opleiding, de lengte van de opleiding, de arbeidsmarktperspectieven? Is het mogelijk op basis hiervan iets te zeggen over de wenselijkheid de instroom in een bepaalde zorgopleiding te sturen,

- of juist niet te sturen? Ook voor deze analyses kunnen de AZW-data als aanvulling op de EBB-data gebruikt worden.
3. Ten derde kunnen de genoemde databronnen gebruikt worden om te analyseren welke beroeps- en opleidingsconstellaties voorkomen in bepaalde zorgsectoren, zorgsoorten en regio's. Steeds vaker wordt de discussie over arbeidsmarktbeleid en competentieontwikkeling in de zorg gevoerd met het oog op het bereiken van een 'optimale skill-mix'. Het is relevant dit streven ook empirisch te onderzoeken, hetgeen ook goed voortbouwt op de ontwikkelde classificaties en de verworven datasets. In eerste instantie zal extrapolierend te werk moeten worden gegaan, aangezien niet van te voren vaststaat welke (groepen van) zorgberoep en zorgopleidingen van belang zijn om te onderscheiden, om vervolgens constellaties in zorgsectoren, zorgsoorten en regio's te analyseren. Wat betreft analyses naar zorgsector ligt het voor de hand de branche-indeling van het CBS en die van het AZW-programma te hanteren. Wat betreft zorgsector kan onderscheiden worden naar de eerste- en tweedelijns curatieve zorg, preventieve zorg, geestelijke gezondheidszorg, thuiszorg, langdurige zorg, sociaal-maatschappelijke zorg. Maar ook is het relevant *skill mixe* van zorgberoepen en zorgopleidingen te analyseren langs de lagen van de zogeheten zorgpiramide (vgl. brief Schippers, 2011), een indeling in 'basiszorg' (nulde lijn), 'generalistische basiszorg' (eerste lijn), 'eenvoudige specialistische zorg' (tweede lijn) en 'complexe zorg' (derde lijn). Voor wat betreft regionale verschillen zal rekening moeten worden gehouden met de beperkingen van de (EBB/AZW-)gegevens, maar inhoudelijk lijkt het vooral interessant om specifiek te kijken naar de Randstad, krimp gemeenten, provincies.
 4. Ten vierde verdienen de twee bijlagen met overzichten van 'alle potentieel relevante beroepen/functies in zorg, welzijn en kinderopvang' en 'alle potentieel relevante opleidingen in zorg, welzijn en kinderopvang' een vervolg. De beroepen en opleidingen zijn nu in de documenten geordend volgens de CBS-systematiek, naar bekwaamheidsrichting, werksoort en rubriek die zeker relevant zijn. De ruim 2.400 beroepen en 1.700 opleidingen kunnen echter ook geclassificeerd worden naar andere kenmerken en dimensies die reeds in de achtergrond van de Quickscan zijn verzameld. Zo is reeds bepaald wat de overlap is met andere classificaties van het AZW-programma, het AGB-register, het BIG-register, YouChooze en kwaliteitsregisters. Interessant is tevens om de overzichten uit te breiden met meer historische en institutionele gegevens over bijvoorbeeld de organisatiegraad van beroepen en hoe lang bepaalde beroepen en opleidingen al (onder een bepaalde naam) bestaan, hoe vaak benamingen zijn gewijzigd. Het één en ander kan verder verwerkt worden in de Excel-applicatie die nu reeds is gemaakt, waarmee sorteringen, selecties en analyses gemakkelijk plaats kunnen vinden afhankelijk van de vraag.

BIJLAGE I: Verbijzonderingen AGB-classificatie

Tabel I.1: verbijzonderingen c.q. specialismen binnen AGB-beroepen

Beroep	Verbijzonderingen
03 - Medisch specialist	<ul style="list-style-type: none">• Oogheekunde• Keel-, neus- en oorheekunde• Chirurgie (heelkunde)• Plastische chirurgie• Orthopedie• Urologie• Verloskunde (obstetrie) en gynaecologie• Neurochirurgie• Zenuw - en zielsziekten• Dermatologie en Venerologie• Inwendige geneeskunde• Kindergeneeskunde• Leer van maag-darm-leverziekten• Cardiologie• Longziekten en tuberculose• Reumatologie• Allergologie• Revalidatiegeneeskunde• Cardio-pulmonale chirurgie• Psychiatrie• Neurologie• Klinische geriatrie• Radiologie• Radiotherapie• Nucleaire geneeskunde• Klinische chemie• Medische microbiologie• Pathologie• Anesthesiologie• Klinische genetica
04 - Fysiotherapeut	<ul style="list-style-type: none">• Fysiotherapie• Heilgymnastiek/massage• Kinderfysiotherapie• Manuele therapie• Oedeemtherapie (lymfedrainage).• Bekkenfysiotherapie• Fysiotherapie in de geriatrie• Sportfysiotherapie• Psychosomatische fysiotherapie• Ora-faciaal therapie• Arbeids- en/of bedrijfsfysiotherapie
05 - Logopedist	<ul style="list-style-type: none">• Logopedie• Foniatrie• Pre verbale logopedie• Stottertherapie
07 - Oefentherapeut	<ul style="list-style-type: none">• Cesar, Kinderoefentherapie• Mensendieck, Kinderoefentherapie• Cesar, Psychosomatische oefentherapie• Mensendieck, Psychosomatische oefentherapie
08 - Verloskundige	<ul style="list-style-type: none">• Verloskundige: dit is de algemene naam• Verloskundige met de bevoegdheid echoscopie
11 - Tandartspecialisten (mondziekten en kaakchirurgie)	<ul style="list-style-type: none">• Implantologie
12 - Tandartsen	<ul style="list-style-type: none">• Implantologie

76 - Leverancier van de volgende hulpmiddelen:	<ul style="list-style-type: none">• Ledemaatprothesen• Mammaprothesen• Oogprothesen• Prothetische voorzieningen voor onder- en bovenkaak• Gelaatsprothesen• Orthopedisch schoeisel• Verbandschoenen• Brillenglazen• Contactlenzen• Bijzondere gezichtshulpmiddelen algemeen• Bijzondere gezichtshulpmiddelen maatwerk• Extern hoortoestel in comb. met implantaat (BAHA)• Maskeerder ter behandeling van oorsuizen (TINNITUS-MASKEERD)• Gehoorhulpmiddelen• Solo-apparatuur• Incontinentie-absorbtiemateriaal• Draagbare uitwendige infuuspomp• Incontinentie afvoerend materiaal• Stomamaterialen• Slijmuitzuigapparatuur• Confectie orthesen• Maatwerk orthesen• Tranche canule en stemprothesen• Steunzolen• Eenvoudige hulpmiddelen voor mobiliteit van personen• Overige hulpmiddelen voor mobiliteit van personen• Blindengeleidehonden• Hulphonden• Pruiken• Arm-, hand-, en vingerfunctievullers (robotarm)• Anaalspoelapparatuur• Plaswekker• Bewakingsmonitor voor baby• Elastische kousen• Allergeenvrije hoezen• Verbandmiddelen• UV-B Lichttherapie• Allergeenvrije schoenen• Anticonceptionele hulpmiddelen• Kappen ter bescherming van de schedel• Thuisdialyse apparatuur• Zelfmeetapparatuur voor bloedstollingstijden• Injectiespuiten• Insuline-infuuspomp• Overige hulpmiddelen bij diabetes• Zuurstofapparatuur en -concentrator• Apparatuur voor verzekerden met ademhalingsstoornissen (CPAP)• Apparatuur voor positieve uitademingsdruk• Longvibrator• Vernevelaar• Beeldschermloop• Tactiel leesapparatuur• Electrostimulator• Botgroeistimulator• Hulpmiddelen voor het toedienen van voeding• Dieetpreparaten• Voeding• Eetapparaten
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Inrichtingselementen van woningen • Hulpmiddelen voor communicatie, persoonlijke alarmering • Hulpmiddelen voor communicatie, wek- en waarschuwing • Hulpmiddelen voor communicatie bij revalidatie • Faxapparatuur voor auditief gehandicapten • Hulpmiddelen voor communicatie, grootlettersystemen • Hulpmiddelen voor communicatie, opname- en voorleesapparatuur • Hulpmiddelen voor communicatie, telefoons en telefoonerhulpmiddelen
84 - Overige artsen	<ul style="list-style-type: none"> • Chiropractici • Orthomaneuele geneeskunde: artsen die vermeld staan in het Register OrthoManuele Geneeskunde (http://www.romg.nl/register.asp). • Acupunctuur: artsen die aangesloten zijn bij de Nederlandse artsen acupunctuur vereniging (http://www.acupunctuur.com/lijstartsen.php) • Iriscopie: artsen die aangesloten zijn bij de Nederlands iriscopisten gilde (http://www.iriscopie-info.nl/html/therapeuten.html) • Homeopathie: artsen die geregistreerd is bij de Artsenvereniging voor homeopathie VHAN (http://www.vhan.nl/) • Natuurgeneeskunde • Antroposofische geneeskunde: artsen die aangesloten zijn bij de Federatie Antroposofische Gezondheidszorg (http://www.antropozorg.nl/site/artsen/index.htm) • Moermantherapie: artsen die aangesloten zijn bij de moermanvereniging (http://www.moermanvereniging.nl/). • Enzymtherapie • Manuele geneeskunde: artsen die vermeld staan in het Register Ortho-Manuele Geneeskunde (http://www.romg.nl/register.asp). • Haptotherapie • Osteopathie geneeswijze: artsen die geregistreerd zijn bij de Nederlandse Vereniging Osteopathie (http://www.osteopathie.nl/). • Flebologie • Orthomoleculair: artsen die aangesloten zijn bij de Maatschappij ter Bevordering van de Orthomoleculaire Geneeskunde MBOG (http://www.mbog.nl/) • Neuraal therapie • Sportgeneeskunde/sportarts • Spoedeisende Hulp-arts • Verpleeghuisarts • Schoolarts • Consultatiebureauarts • Scen artsen • Orthopedische geneeskunde • Arts Maatschappij en Gezondheid / Tuberculosebestrijding • Verslavingsartsen
89 - Schoonheidsspecialisten	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen (Anbos geregistreerd) • Acne (Anbos geregistreerd) • Camouflage (Anbos geregistreerd) • Elektrisch epilieren (Anbos geregistreerd) • Acne, Camouflage (combinatieverbijzondering, Anbos geregistreerd) • Acne, Elektrisch epilieren (combinatieverbijzondering, Anbos geregistreerd) • Camouflage, Elektrisch epilieren (combinatieverbijzondering, Anbos geregistreerd) • Acne, Camouflage en Elektrisch epilieren (combinatieverbijzondering, Anbos geregistreerd) • Overige, NIET Anbos geregistreerd
90 - Genezers (niet artsen)	<ul style="list-style-type: none"> • Chiropractie • Orthomaneuele geneeskunde • Acupunctuur • Iriscopie • Homeopathie

	<ul style="list-style-type: none">• Natuurgeneeskunde• Antroposofische geneeskunde• Moerman therapie• Enzymtherapie• Manuele geneeskunde• Haptotherapie• Osteopathie geneeswijze• Huidtherapie• Kunstzinnige therapie• Shiatsu therapie• Echoscopie• Cranio Sacraal Therapie• Ademhalings- en ontspanningstherapie Methode van Dixhoorn• Overig
94 - Psycholoog	<ul style="list-style-type: none">• GZ-psychologie• GZ-psychologie met eerstelijnskwalificatie• Klinische psychologie• Klinische neuropsychologie• Kinder- en Jeugdpsychologie en/of NVO-orthopedagoog -generalist• Psychotherapie• Orthopedagoog (niet lid NVO)• Overige Psychologische zorgverleners (niet-BIG)

Bron: <http://www.agbcode.nl/MainPage/aanvragen.aspx#open>

BIJLAGE II: Overzicht richtingen bekwaamheden in de SBC-2010

0	algemene opleiding	412	informatiearchitectuur, systeemanalyse
1	onderwijskunde en leraren algemeen	413	beheer informatiesystemen
2	leraren talen, humaniora	414	technische infrastructuur
3	leraren sociale vakken	415	informatiebeveiliging
4	leraren aardrijkskunde, geschiedenis	416	wiskunde, natuurwetenschappen met informatica, overige toegepaste informatica
5	leraren kunst-, expressievakken	501	techniek algemeen
6	leraren wiskunde, natuurwetenschappen, agrarische en informatica vakken	502	elektrotechniek
7	leraren hout-, bouwvakken	503	weg- en waterbouwkunde, landmeetkunde
8	leraren overige technische vakken, transport en logistiek	504	bouw
9	leraren economie, administratie, secretariële vakken	505	afbouw, interieurbouw
10	leraren lichamelijke oefening, sport	506	installatietechniek
11	leraren gezondheidszorg	507	metaalbewerking
12	leraren verzorging (inclusief horeca) en sociale dienstverlening	508	voertuigbouwkunde algemeen
13	overige leraren	509	fietsenmakers
101	talen	510	auto-, motorfietstechniek
102	humaniora (geen talen, incl theologie)	511	scheepsbouwkunde
103	communicatie algemeen	512	vliegtuigbouwkunde
104	communicatiemedië (niet elektro-technische aspecten)	513	voertuigbouwkunde, overig
105	inhoud communicatiemedië	514	werktuigbouwkunde
106	communicatieve vaardigheden	515	processtechniek levensmiddelen
107	kunst, expressie algemeen	516	biotechnologie
108	beeldende vormgeving	517	processtechniek (geen levensmiddelen)
109	radio-, tv-productie, theater en muziek	518	textiel-, leerverwerking
110	communicatie(-medië), informatie met techniek	519	techniek overig
111	kunst, expressie met techniek	520	techniek met management/ economie/ commercieel
112	humaniora, communicatie en kunst met management/ economie/ commercieel	521	techniek met informatica
201	algemene economie, bedrijfseconomie	601	agrariëch algemeen
202	commerciëel algemeen (incl. marketing)	602	land-, tuin-, en bosbouw
203	detailhandel algemeen	603	dierenteelt, -verzorging
204	detailhandel levensmiddelen	604	landschapsarchitectuur, tuin- en groenvoorziening
205	detailhandel bloemen en planten	605	milieu algemeen, bodem, water, atmosfeer, natuurbehoud, -bescherming en reiniging
206	detailhandel textiel en woninginrichting	606	agrariëch met techniek
207	detailhandel schoenen	607	agrariëch met management/ economie/ commercieel
208	detailhandel in overige goederen	701	gezondheid algemeen
209	overige handel in goederen	702	geneeskunde
210	makelaardij	703	verpleging
211	geld- en bankzaken	704	tandheelkunde
212	verzekeringswezen	705	farmacie
213	administratie (niet-financiëel)	706	diergeneeskunde
214	financiële administratie	707	fysiotherapie, bewegingsleer
215	secretariëel	708	oefentherapie
216	economie, commerciëel, administratie en secretariëel met wiskunde, natuurwetenschappen, informatica / techniek	709	arbeids-, ergotherapie
217	arbeidsorganisatie, personeel	710	psychotherapie
218	management z.n.d.	711	voeding en diëtetië
301	recht	712	logopedie, akoepedië, orthoptië
302	openbaar bestuur algemeen, overig juridisch, bestuurlijk	713	overige therapieën
303	administratie van het openbaar bestuur, financiëel beheer	714	optië, oogmeetkunde, contactlenzen
304	economische zaken	715	gezondheidszorg met wiskunde/ natuurwetenschappen/ informatica / (fysische) techniek
305	volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, milieu	716	radiologie, beeldvormende technieken
306	welzijn, onderwijs, cultuur, sport, recreatie	717	gezondheidszorg met management/ economie/ commerciëel / administratie
307	technische bestuurskunde	801	thuis- en intramurale zorg
308	overige beleidsterreinen	802	sociale dienstverlening
309	belastingen, sociale zekerheid	803	sociaal-cultureel werk
310	politie, justitie	804	psychologie
311	krijgsmacht	805	pedagogië, andragogië
312	overige openbare orde, veiligheid	806	sociale wetenschappen algemeen en overig
313	openbare orde, veiligheid met techniek	807	huishoudkunde
401	wiskunde, natuurwetenschappen algemeen	808	lichaamsverzorging
402	wiskunde	809	uitvaart-, lijkverzorging
403	natuurkunde, sterrenkunde, materiaalkunde	901	horeca
404	scheikunde	902	toerisme
405	geologie, natuurkundige aardrijkskunde, meteorologie	903	vrijtijdsbesteding, recreatie, sport
406	biologie, biochemie	904	transport en logistiek algemeen
407	laboratorium: chemisch, algemeen	905	lucht-, weg-, railvervoer
408	laboratorium: fysisch	906	ladingbehandeling
409	laboratorium: medisch	907	scheepvaart en visserij
410	laboratorium: biologisch, biochemisch, agrariëch, processtechniek	908	transport en logistiek met administratie/ verzorging
411	informatica algemeen		

Bron: CBS, SBC-2010

BIJLAGE III: Overzicht van handmatig gekoppelde beroepen bij YouChooz en de SBC-2010

Beroepsnaam YouChooz	Beroepsnaam SBC-2010
655 Werker, buurtopbouw-	agogisch medewerker buurthuis/jeugdhuis
707 Maatschappelijk werker	algemeen maatschappelijk werker
1533 Assistent-begeleider gehandicaptenzorg	assisterend begeleider gehandicaptenzorg
1869 Arts, basis-	basisarts in ziekenhuis
3060 Ambulant begeleider	begeleider gehandicaptenzorg
3316 Maatschappelijke zorg, medewerker	beleidsmedewerker maatschappelijke zorg en ondersteuning
3450 Beleidsmedewerker zorg en welzijn	beleidsmedewerker zorg
3465 Medewerker, bemiddelings-	bemiddelingsmedewerker buitenschoolse opvang
3685 Beweging- en sportcoördinator	bewegingsagoog
4472 Verpleegkundige, Cardiac Care	cardiac-care-verpleegkundige (met verpleegkundige vervolgopleiding)
4477 Cardiothoracaal chirurg	cardioloog thoracaal chirurg
4950 Begeleider welzijn	praktijkbegeleider gezondheidszorg en welzijn
5331 Bemiddelingsmedewerker	consulent arbeidsvoorziening
5579 Vrijwilligerscoördinator	coördinator vrijwilligerswerk
5632 Creatief therapeut	creatief therapeut
5634 Dramatherapeut	creatief therapeut drama
5867 Dermatologie verpleegkundige	dermatologieverpleegkundige
5916 Diabetesverpleegkundige	diabetesverpleegkundige (met verpleegkundige vervolgopleiding)
6867 Muziektherapeut	docent muziektherapie
7371 Educatief medewerker	educatief medewerker jeugdhulpverlening
7374 Educatiemedewerker	educatiemedewerker jeugdhulpverlening
7379 Contactverzorgende	eerst verantwoordelijk verzorgende (ouderenzorg)
8548 Verzorger, geestelijk	geestelijk verzorger hindoeïsme zorginstelling
8555 Geestelijk verzorger	geestelijk verzorger zorginstelling
8658 Klinische Geriatrie Verpleegkundige	geriatisch verpleegkundige
8699 Gezinshelpende	gezinshelpende thuiszorg
8703 Gehandicapten, gezinsondersteuner	gezinsondersteuner gehandicapten thuishulp
8707 Gezinsverzorgende	gezinsverzorgende thuiszorg
8716 Psycholoog	gezondheidszorgpsycholoog
8899 Begeleider, ambulant gehandicaptenzorg	groepsbegeleider gehandicapten
9073 HBO-verpleegkundige	hbo-verpleegkundige (coördinerend)
9095 Bejaardenhelpende	helpende bejaardentehuis
9096 Helpende instelling	helpende gehandicapteninstelling
10286 Huishoudelijke hulp	huishoudelijke hulp (huishoudelijk werk: exclusief particuliere huishouding)
10723 Intensive care verpleegkundige	intensive-careverpleegkundige (met verpleegkundige vervolgopleiding)
10832 Ambulant hulpverlener	jeugdhulpverlener
11300 Kinderverpleegkundige	kinderverpleegkundige (met verpleegkundige vervolgopleiding)
11301 Intensive care kinderverpleegkundige	kinderverpleegkundige intensive care
11386 Chemisch klinisch laboratoriumingenieur	klinisch-chemisch laborant (medisch)
12036 Leid	leidster kinderopvang
12221 Analist, longfunctie-	longfunctieassistent
12329 Arts, maag-darm-lever-	maag-darmspecialist
12342 Werker, maatschappelijk	maatschappelijk werker bureau jeugdzorg
12354 Groepsbegeleider maatschappelijke opvang	maatschappelijk werker opvanghuis
14219 Inrichtingswerker	medior behandel-, zorginrichtingswerker penitentiaire inrichting
15178 Verpleegkundige obstetrie	obstetrisch verpleegkundige
16361 Buurtopbouwwerker	opbouwwerker maatschappelijk werk
16368 Operatieassistent chirurgie	OPERATIEASSISTENT
16599 Orthopedisch technoloog	orthopedisch schoentechnicus
16792 Pedagogisch medewerker	pedagogisch medewerker 1/2 (jeugdhulpverlening)
16797 Pedagogisch medewerker ziekenhuizen	pedagogisch medewerker ziekenhuis
16874 Dagcentrum begeleider, gehandicaptenzorg	persoonlijk begeleider verstandelijk gehandicapten
16876 Begeleider, persoonlijk gehandicaptenzorg	persoonlijk begeleider/coach gehandicaptenzorg
17179 Poortarts	poortarts spoedeisende hulp
17244 Trainer welzijn	praktijkbegeleider gezondheidszorg en welzijn
18868 Zorg, medewerker maatschappelijke	senior maatschappelijk werker
19208 GGD, verpleegkundige in	sociaal verpleegkundige
19239 Psychiatrisch, Verpleegkundige sociaal-	sociaal-psychiatrisch verpleegkundige (met verpleegkundige vervolgopleiding)
19352 Begeleider, spel-	spelbegeleider (probleemkinderen)
19536 Medewerker Steriele Medische Hulpmiddelen	sterilisatieassistent medische hulpmiddelen
19944 Leider, team-	teammanager/-leider zorg
20183 Telefonisch hulpdienstmedewerker	telefonisch hulpverlener
21657 Audiologieassistent	verkoopspecialist gehoorapparaten
21826 Specialist, verpleegkundig	verpleegkundig specialist (geen ggz)
21829 Verpleegkundige in verpleeghuis	verpleegkundige
21840 Endoscopieverpleegkundige	verpleegkundige gastro-enterologie
21844 Cardiac Care Verpleegkundige	verpleegkundige hartbewaking
21856 Geriatrie Verpleegkundige	verpleegkundige ouderenzorg
21857 GGZ, verpleegkundige in	verpleegkundige psychiatrie
21952 Bejaardenverzorgende	verzorgende ouderen in instelling
22009 Verzorgende-IG	vig/verzorgende ziekenhuis

Bijlage III: Overzicht van handmatig gekoppelde beroepen bij YouChooz en de SBC-2010

22605	Bewegingswetenschapper	wetenschappelijk onderzoeker bewegingswetenschappen
22786	Wijkziekenverzorgende	wijkziekenverzorgende thuiszorg
22914	Begeleider gehandicapten, woon-	woonbegeleider gezinsvervangend huis, wooncentrum gehandicapten
22916	Begeleider maatschappelijke opvang, woon-	woonbegeleider gezinsvervangend huis, wooncentrum jongeren
22917	Begeleider jeugd, woon-	woonbegeleider jeugdzorg
22920	Groepsbegeleider psychiatrie	woonbegeleider psychiatrie
23038	Ziekenverzorgende	ziekenverzorgende in ziekenhuis/instelling
23071	Zorgassistent	zorgassistent gehandicapten
23104	Zorgcoördinator	zorgcoördinator gehandicapten
23114	Hulp, zorg-	zorghulp gehandicapten
23120	Zorgkundige	zorgkundige coach (verstandelijk) gehandicapten
23129	Manager, zorg-	zorgmanager jeugdzorg
601002	Sport- en bewegingscoördinator	sport- en bewegingsleider (hoger)
671503	Longfunctieanalist	laborant hart , longfunctie, klinische neurofysiologie
680117	Senior begeleider gehandicaptenzorg	begeleider gehandicaptenzorg (hoger)

Bron: YouChooz & CBS (SBC-2010)

BIJLAGE IV: Overzicht van vergelijkbare richtingen in de SBC-2010 en SBC-1992

Richting bekwaamheid in de SBC-2010	Rubriek bekwaamheid in de SBC-1992
011 - leraren gezondheidszorg	028 - lerarenopleiding (para)medische vakken
012 - leraren verzorging (inclusief horeca) en sociale dienstverlening	
409 - laboratorium: medisch	093 - medische, paramedische opleiding met exacte, technische richting
701 - gezondheid algemeen	092 - medische, paramedische opleiding met medische, paramedische richting
702 - geneeskunde	
703 - verpleging, verzorging	
704 - tandheelkunde	
705 - farmacie	
707 - fysiotherapie, bewegingsleer	
708 - oefen therapie	
709 - arbeids-, ergotherapie	
710 - psychotherapie	
711 - voeding en diëtetiek	
712 - logo-/akoepedie, orthoptie	
713 - overige therapieën	
714 - optiek, oogmeetskunde, contactlenzen	093 - medische, paramedische opleiding met exacte, technische richting
715 - gezondheidszorg met wiskunde, natuurwetenschappen, informatica / (fysische) techniek	
716 - radiologie, beeldvormende technieken	
717 - gezondheidszorg met management/ economie/commercieel / administratie	094 - medische, paramedische opleiding met economische, administratieve, commerciële richting 136 - bestuurlijk ambtenaar met medische, paramedische kennis 187 - management met medische, paramedische kennis
801 - thuis- en institutionele zorg	095 - medische, paramedische opleiding met richting in de persoonlijke, sociale verzorging
802 - sociale dienstverlening	163 - opleiding in sociaal werk, sociale vorming en beroepskeuzewerk
803 - sociaal-cultureel werk	165 - sociale wetenschappelijke opleiding (excl. onderwijskunde, pedagogiek)
804 - psychologie	172 - opleiding in de persoonlijke, sociale verzorging met richting in de persoonlijke, sociale verzorging
805 - pedagogiek, andragogiek	

Bron: CBS, SOI-2006 & SBC-2010

BIJLAGE V: Aantal/aandeel beroepsbeoefenaren naar beroep en hoogst behaalde opleiding

Tabel V.1: Aantal beroepsbeoefenaren naar beroep en hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Lagere (para)medische beroepen

SBC-label	verpleeghulp; leerling- ziekenver- zorgende		leerling- verpleegkun- dige a en b		ambulanc- chauffeur (excl ver- pleegkun- dige)		ambulanc- begeleider (excl ver- pleegkundi- ge); leerling- kraam- verzorger		totaal	SOI-label
	29501	29202	29201	29203	29201	29203				
SOI-code										
330122	106	51	5	0	0	0	162	S1H mavo		
338211	102	19	0	0	0	0	121	S1H huishoudkunde, verzorging algemeen		
438131	21	62	6	1	1	0	90	S2H verpleging		
428213	77	5	2	0	0	0	84	S2M thuiszorg, bejaardenverzorging		
200112	56	12	0	0	0	0	68	P basisonderwijs groep 3 en hoger		
528131	7	60	0	0	0	0	67	H1M verpleging		
330120	38	28	0	0	0	0	66	S1H basiseducatie		
420124	22	42	2	0	0	0	66	S2M havo		
338200	44	3	0	0	0	0	47	S1H vangnet verzorging, sociale dienstverlening		
428132	33	8	0	0	0	0	41	S2M verzorging patiënten		
000000	348	167	42	0	0	0	557	Overige opleidingen		
Totaal	854	457	57	1	1	0	1369			

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010, SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Tabel V.2: Aandeel beroepsbeoefenaren naar beroep per hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Lagere (para)medische beroepen

SBC-label (verkort)	verpleeg- hulp,etc		leerling-verpl.		ambulance- chauffeur		ambulancebe- geleider etc		totaal	SOI-label
	29501	29202	29201	29203	29501	29203				
SBC-code	29501	29202	29201	29203						
SOI-code										
330122	65%	31%	3%	0%	100%	S1H mavo				
338211	84%	16%	0%	0%	100%	S1H huishoudkunde, verzorging algemeen				
438131	23%	69%	7%	1%	100%	S2H verpleging				
428213	92%	6%	2%	0%	100%	S2M thuiszorg, bejaardenverzorging				
200112	82%	18%	0%	0%	100%	P basisonderwijs groep 3 en hoger				
528131	10%	90%	0%	0%	100%	H1M verpleging				
330120	58%	42%	0%	0%	100%	S1H basiseducatie				
420124	33%	64%	3%	0%	100%	S2M havo				
338200	94%	6%	0%	0%	100%	S1H vangnet verzorging, sociale dienstverlening				
428132	80%	20%	0%	0%	100%	S2M verzorging patiënten				
000000	62%	30%	8%	0%	100%	Overige opleidingen				
Total	62%	33%	4%	0%	100%					

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Tabel V.3: Aandeel beroepsbeoefenaren per beroep naar hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Lagere (para)medische beroepen

SBC-label (verkort)	verpleeg- hulp,etc		leerling-verpl.		ambulance- chauffeur		ambulancebe- geleider etc		totaal	SOI-label
	29501	29202	29201	29203	29501	29203				
SBC-code	29501	29202	29201	29203						
SOI-code										
330122	12%	11%	9%	0%	12%	S1H mavo				
338211	12%	4%	0%	0%	9%	S1H huishoudkunde, verzorging algemeen				
438131	2%	14%	11%	100%	7%	S2H verpleging				
428213	9%	1%	4%	0%	6%	S2M thuiszorg, bejaardenverzorging				
200112	7%	3%	0%	0%	5%	P basisonderwijs groep 3 en hoger				
528131	1%	13%	0%	0%	5%	H1M verpleging				
330120	4%	6%	0%	0%	5%	S1H basiseducatie				
420124	3%	9%	4%	0%	5%	S2M havo				
338200	5%	1%	0%	0%	3%	S1H vangnet verzorging, sociale dienstverlening				
428132	4%	2%	0%	0%	3%	S2M verzorging patiënten				
000000	41%	37%	74%	0%	41%	Overige opleidingen				
Total	100%	100%	100%	100%	100%					

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Tabel V.4: Aantal beroepsbeoefenaren naar beroep (top 10 en overig) en hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Middelbare (para)medische beroepen

SBC-label	ambulan- cever- pleeg- kundige; verpleeg- kundige (psychia- trisch)	zieken- verzor- gende	49208	49202	49310	49401	49209	49302	49311	49206	49502	0	totaal	SOI-label
SBC-code	zieken- verzor- gende	huis (middel- baar)	apothec- kersassis- tent	medisch secretar- esse	kraam- verzor- gende	medisch laborant	operatie- assistent	overig	0	49502	0	totaal	SOI-label	
438131	360	1170	41	23	191	10	12	5	20	1840	S2H verpleging			
428132	803	31	7	3	1	2	0	2	1	850	S2M verzorging patiënten			
428213	726	27	8	4	19	0	1	0	1	787	S2M thuiszorg, bejaardenverzorging			
438731	4	3	15	2	0	0	0	0	1	551	S2H farmacie			
420124	78	267	52	66	7	6	22	9	1	532	S2M havo			
438123	24	14	410	24	0	15	18	2	0	523	S2H medische assistentie			
438213	162	28	7	1	27	0	0	0	0	230	S2H thuiszorg, bejaardenverzorging			
428131	25	143	2	1	32	0	0	0	4	211	S2M verpleging			
528131	41	17	39	9	2	0	0	17	1	187	H1M verpleging			
430126	20	70	19	13	2	14	4	3	1	171	S2H atheneum			
000000	927	373	575	289	67	199	185	160	536	3545	Overige opleidingen			
Total	3170	2143	1175	435	348	246	242	202	137	9427				

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Table V.5: Aandeel beroepsbeoefenaren naar beroep (top 10 en overig) per hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Middelbare (para)medische beroepen

SBC-label (ver-kort)	SBC-code	zieken-verzor-gende	verpleeg-kundige; etc.	dokters-assistent	apothekers-assistent	medisch secreta-resse	kraam-verzor-gende	medisch laborant	functie-assistent etc.	operatie-assistent	sociothe-			overig	totaal	SOI-label
											rapaut	rapaut	overig			
		49501	49208	49202	49310	49401	49209	49302	49311	49206	49502	0	0			
438131		20%	64%	2%	0%	1%	10%	1%	1%	0%	0%	1%	100%	S2H verpleging		
428132		94%	4%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	S2M verzorging patiënten		
428213		92%	3%	1%	0%	1%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	S2M thuiszorg, bejaardenverzorging		
438731		1%	1%	3%	95%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	S2H farmacie		
420124		15%	50%	10%	0%	12%	1%	1%	4%	2%	0%	4%	100%	S2M havo		
438123		5%	3%	78%	3%	5%	0%	3%	3%	0%	0%	0%	100%	S2H medische assistentie		
438213		70%	12%	3%	2%	0%	12%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	S2H thuiszorg, bejaardenverzorging		
428131		12%	68%	1%	0%	0%	15%	0%	0%	2%	0%	2%	100%	S2M verpleging		
528131		22%	9%	21%	0%	5%	1%	0%	0%	1%	33%	3%	100%	H1M verpleging		
430126		12%	41%	11%	12%	8%	1%	8%	2%	2%	1%	1%	100%	S2H atheneum		
000000		26%	11%	16%	3%	8%	2%	6%	5%	5%	4%	15%	100%	Overige opleidingen		
Total		34%	23%	12%	7%	5%	4%	3%	3%	2%	1%	7%	100%			

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010, SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Table V.6: Aandeel beroepsbeoefenaren naar beroep (top 10 en overig) naar hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Middelbare (para)medische beroepen

SBC-label (ver-kort)	SBC-code	zieken-verzor-gende	verpleeg-kundige; etc.	dokters-assistent	apothekers-assistent	medisch secreta-resse	kraam-verzor-gende	medisch laborant	functie-assistent etc.	operatie-assistent	sociothe-			overig	totaal	SOI-label
											rapaut	rapaut	overig			
		49501	49208	49202	49310	49401	49209	49302	49311	49206	49502	0	0			
438131		11%	55%	3%	0%	5%	55%	4%	5%	3%	4%	3%	20%	S2H verpleging		
428132		25%	1%	1%	0%	1%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	9%	S2M verzorging patiënten		
428213		23%	1%	1%	0%	1%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	8%	S2M thuiszorg, bejaardenverzorging		
438731		0%	0%	1%	78%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	6%	S2H farmacie		
420124		2%	12%	4%	0%	15%	2%	2%	9%	4%	1%	3%	6%	S2M havo		
438123		1%	1%	35%	2%	6%	0%	6%	7%	1%	0%	0%	6%	S2H medische assistentie		
438213		5%	1%	1%	1%	0%	8%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	S2H thuiszorg, bejaardenverzorging		
428131		1%	7%	0%	0%	0%	9%	0%	0%	2%	0%	1%	2%	S2M verpleging		
528131		1%	1%	3%	0%	2%	1%	0%	0%	8%	1%	9%	2%	H1M verpleging		
430126		1%	3%	2%	3%	3%	1%	6%	2%	1%	1%	1%	2%	S2H atheneum		
000000		29%	17%	49%	16%	66%	19%	81%	76%	79%	93%	82%	38%	Overige opleidingen		
Total		100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%			

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010, SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Tabel V.7: Aantal beroepsbeoefenaren naar beroep (top 10 en overig) en hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Hogere (para)medische beroepen

SBC-label	radiologisch										69210	69200	69204	69501	69203	69305	69303	69207	69205	69207	69303	69305	69203	69501	69204	69200	69210	0	totaal	SOI-label		
	69206	69205	69207	69303	69305	69203	69501	69204	69200	69210																					0	totaal
528131	1088	7	3	1	8	11	1	8	11	8	11	0	11	2	5	1141															HIM verpleging	
528151	0	719	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	728															HIM fysiotherapie, bewegingsleer	
528743	15	1	0	6	187	22	6	187	22	187	22	0	0	0	0	231															HIM radiologie, beeldvormende technieken	
528171	0	182	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	182															HIM logo-, akoeperdie	
525123	5	0	0	147	1	0	147	1	0	1	0	0	0	0	0	154															HIM medisch	
528152	0	14	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	117															HIM arbeids-, ergotherapie	
528100	71	6	2	3	0	14	3	0	14	0	14	0	5	5	0	106															HIM vangnet gezondheidszorg	
528711	72	3	0	1	4	0	1	4	0	4	0	0	5	0	0	95															HIM gezondheidszorg met management/ economie/ commercieel	
528162	2	0	0	0	2	0	0	2	0	2	0	73	0	0	1	78															HIM diëtetiek	
438228	0	0	77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	77															S2H sociaal-cultureel werk, activiteitenbegeleiding	
000000	473	338	457	139	76	195	139	76	195	76	195	18	63	60	84	1931															Overige opleidingen	
Total	1726	1270	649	297	278	242	297	278	242	278	242	91	84	67	93	4840																

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010, SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Table V.8: Aandeel beroepsbeoefenaren naar beroep (top 10 en overig) per hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Hogere (para)medische beroepen

SBC-label (ver-kort)	verpleegkondige; etc. rapaut,etc		fysiothe-rapeut,etc		arbeids-therapeut etc		analist etc		labo-rant,etc		mondhy-gi-enist,etc		diëtist		anesthe-sieassistent		sociothe-rapeut)		hoofd-verpleegkondige		overig	0	totaal	SOI-label
	69206	69205	69207	69303	69305	69203	69501	69204	69200	69210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
528131	95%	1%	0%	0%	1%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	HIM verpleging
528151	0%	99%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	HIM fysiotherapie, bewegingsleer
528743	6%	0%	0%	3%	81%	10%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	HIM radiologie, beeldvormende techn.
528171	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	HIM logo-, akoepe die
525123	3%	0%	0%	95%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	HIM medisch
528152	0%	12%	88%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	HIM arbeids-, ergotherapie
528100	67%	6%	2%	3%	0%	13%	0%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	HIM vangnet gezondheidszorg
528711	76%	3%	0%	1%	4%	0%	1%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	HIM gez.zorg met man./ ec./ comm.
528162	3%	0%	0%	0%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	94%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	HIM diëtietiek
438228	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	S2H soc-cult werk, activiteitenbegeel.
000000	24%	18%	24%	7%	4%	10%	1%	3%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	Overige opleidingen
Total	36%	26%	13%	6%	6%	5%	2%	2%	6%	6%	1%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	100%	

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Table V.9: Aandeel beroepsbeoefenaren per beroep (top 10 en overig) naar hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Hogere (para)medische beroepen

SBC-label (ver-kort)	verpleegkondige; etc. rapaut,etc		fysiothe-rapeut,etc		arbeids-therapeut etc		analist etc		labo-rant,etc		mondhy-gi-enist,etc		diëtist		anesthe-sieassistent		sociothe-rapeut)		hoofd-verpleegkondige		overig	0	totaal	SOI-label
	69206	69205	69207	69303	69305	69203	69501	69204	69200	69210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
528131	63%	1%	0%	0%	3%	5%	0%	13%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	24%	HIM verpleging
528151	0%	57%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	15%	HIM fysiotherapie, bewegingsleer
528743	1%	0%	0%	2%	67%	9%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	5%	HIM radiologie, beeldvormende techn.
528171	0%	14%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	HIM logo-, akoepe die
525123	0%	0%	0%	49%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	HIM medisch
528152	0%	1%	16%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	HIM arbeids-, ergotherapie
528100	4%	0%	0%	1%	0%	6%	0%	6%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	HIM vangnet gezondheidszorg
528711	4%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	6%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	HIM gez.zorg met man./ ec./ comm.
528162	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	80%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	HIM diëtietiek
438228	0%	0%	12%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	S2H soc-cult werk, activiteitenbegeel.
000000	27%	27%	70%	47%	27%	81%	20%	75%	27%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	40%	Overige opleidingen
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Table V.10: Aantal beroepsbeoefenaren naar beroep (top 10 en overig) en hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Wetenschappelijke (para)medische beroepen

SBC-label	beroep										overig	totaal	SOI-label		
	89206	89207	89209	89307	89203	89311	89208	89211	89201	89202					
	huis-, bedrijfs-, consultatiebureau-, school-, arts-, arts-specialist (excl ps-, seksuoloog, anesthesie); tandarts-, specialist	psychiater, seksuoloog	dierenarts (incl specialiste); geneeskundige veterinaire	wetens onderzoeker (dier)gen eeskunde, tandheelkunde	leidingsgevend apotheker	anesthesist	bedrijfs- hoofdmedische kliniek, gezondheidscentrum, kruisvereniging	beleidsmedewerker, beleidsambtenaar	arbeidsfysio loog, bacterio loog, patho loog, gezondheidszorg (wetens)	89202	89201	89202	0		
708121	879	82	0	0	0	0	0	0	0	0	4	11	9	1018	H3 (huis)arts, specialist, geneesk.
608121	254	17	0	0	3	0	0	0	0	0	0	7	2	283	H2 (huis)arts, specialist, geneesk.
608100	77	2	18	0	0	0	2	0	0	0	0	1	5	105	H2 vangnet gezondheidszorg
608141	83	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	84	H2 tandarts
708731	4	0	0	38	0	0	0	31	0	0	0	0	0	78	H3 farmacie
708141	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	51	H3 tandarts
708181	0	0	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43	H3 diergeneeskunde
608181	1	0	38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	H2 diergeneeskunde
608731	1	0	0	28	0	7	0	0	0	0	0	0	1	37	H2 farmacie
608111	5	0	0	0	5	0	0	0	0	0	8	0	2	20	H2 gezondheid algemeen
000000	180	23	10	2	30	2	6	2	6	2	15	8	88	393	Overige opleidingen
Total	1535	124	109	68	49	40	30	30	27	27	27	112	112	2151	

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Tabel V.11: Aandeel beroepsbeoefenaren naar beroep (top 10 en overig) per hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Wetensch. (para)medische beroepen

SBC-label (ver-koort)	SBC-code	psychia-ter, seksuo-ler, tand)arts etc	dierenarts etc	apotheker	wetens onder-zoeker	leiding-gevend apotheker	anesthe-sist	bedrijfs-hoofd etc	beleids-me-dew.,etc			overig	0	totaal	SOI-label	
									arbeits-fysio-loog,etc	me-dew.,etc	arbeits-fysio-loog,etc					
89206	89207	89209	89307	89203	89311	89208	89211	89201	89202	0	0	0	0	0	0	0
86%	8%	0%	0%	1%	0%	2%	0%	0%	1%	100%	100%	1%	100%	H3 (huis)arts, specialist, geneesk.		
90%	6%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	2%	100%	100%	1%	100%	H2 (huis)arts, specialist, geneesk.		
73%	2%	17%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	1%	100%	100%	5%	100%	H2 vangnet gezondheidszorg		
99%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	100%	100%	0%	100%	H2 tandarts		
5%	0%	0%	49%	0%	40%	0%	0%	0%	0%	100%	100%	6%	100%	H3 farmacie		
100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%	0%	100%	H3 tandarts		
0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%	0%	100%	H3 diergeneeskunde		
3%	0%	97%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%	0%	100%	H2 diergeneeskunde		
3%	0%	0%	76%	0%	19%	0%	0%	0%	0%	100%	100%	3%	100%	H2 farmacie		
25%	0%	0%	0%	25%	0%	0%	0%	40%	0%	100%	100%	10%	100%	H2 gezondheid algemeen		
46%	6%	3%	1%	8%	1%	2%	7%	4%	2%	100%	100%	22%	100%	Overige opleidingen		
71%	6%	5%	3%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	100%	100%	5%	100%	Overige opleidingen		
Total																

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010, SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

Tabel V.12: Aandeel beroepsbeoefenaren naar beroep (top 10 en overig) naar hoogst behaalde opleiding (top 10 en overig): Wetensch. (para)medische beroepen

SBC-label (ver-koort)	SBC-code	psychia-ter, seksuo-ler, tand)arts etc	dierenarts etc	apotheker	wetens onder-zoeker	leiding-gevend apotheker	anesthe-sist	bedrijfs-hoofd etc	beleids-me-dew.,etc			overig	0 <th rowspan="2">totaal</th> <th rowspan="2">SOI-label</th>	totaal	SOI-label	
									arbeits-fysio-loog,etc	me-dew.,etc	arbeits-fysio-loog,etc					
89206	89207	89209	89307	89203	89311	89208	89211	89201	89202	0	0	0	0	0	0	0
57%	66%	0%	0%	22%	0%	73%	0%	15%	41%	47%	8%	41%	47%	H3 (huis)arts, specialist, geneesk.		
17%	14%	0%	0%	6%	0%	0%	0%	0%	26%	13%	2%	26%	13%	H2 (huis)arts, specialist, geneesk.		
5%	2%	17%	0%	0%	0%	7%	0%	0%	4%	5%	4%	4%	5%	H2 vangnet gezondheidszorg		
5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	0%	0%	4%	0%	0%	4%	H2 tandarts		
0%	0%	0%	56%	0%	78%	0%	0%	0%	0%	4%	0%	0%	4%	H3 farmacie		
3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	2%	H3 tandarts		
0%	0%	39%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	2%	H3 diergeneeskunde		
0%	0%	35%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	2%	H2 diergeneeskunde		
0%	0%	0%	41%	0%	18%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	2%	H2 farmacie		
0%	0%	0%	0%	10%	0%	0%	0%	30%	0%	1%	2%	0%	1%	H2 gezondheid algemeen		
12%	19%	9%	3%	61%	5%	20%	97%	56%	30%	18%	79%	30%	18%	Overige opleidingen		
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Overige opleidingen		
Total																

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010, SBC = SBC-1992; SOI = SOI-2006

BIJLAGE VI: Aantal beroepsbeoefenaren met een sociaal-maatschappelijk beroep op wetenschappelijk niveau (gewogen aantallen/per 1000 inwoners) per beroepsgroep naar landsdeel

Tabel VI.1: Aantal beroepsbeoefenaren (gewogen aantallen) per beroepsgroep naar landsdeel

Beroepsgroep	Noord-Nederland				Totaal	Label beroepsgroep
	Landsdeel	Oost-Nederland	West-Nederland	Zuid-Nederland		
96501	1.632	1.664	15.871	2.453	21.620	beleidsambtenaar ruimtelijke ordening, welzijnsbeleid (wetens)
96307	802	1.832	4.339	1.441	8.414	maatschappelijk werker (excl kinderbescherming, voogdij, reclassering; wetens)
96505	483	741	2.215	640	4.079	klinisch psycholoog; psychotherapeut (wetens)
96308	163	640	1.152	867	2.822	leidingsgevende afd personeelszaken, sociale zaken, beleidsvoorbereiding sociaal-cultureel werk
96304	67	70	427	469	1.033	maatschappelijk werker kinderbescherming, voogdij (wetens)
96504	24	306	220	0	550	psychologisch adviseur
96310	0	0	275	198	473	leidingsgevend maatschappelijk werker (wetens)
96306	0	0	347	84	431	coördinator maatschappelijk, sociaal-cultureel werk (wetens)
96302	0	9	256	0	265	adviseur, consultant sociaal-cultureel werk (wetens)
96303	0	0	99	0	99	sociaal raadsman (wetens)
Totaal	3.171	5.262	25.201	6.152	39.786	

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Beroepsgroep volgens SBC-1992. NB: door afronding wijkt het totaal van deze tabel 2 personen af van het totaal volgens Tabel 4.8.

Tabel VI.2: Aantal beroepsbeoefenaren per 1.000 inwoners per beroepsgroep naar landsdeel

Beroepsgroep	Noord-Nederland				Totaal	Label beroepsgroep
	Landsdeel	Oost-Nederland	West-Nederland	Zuid-Nederland		
96501	1,0‰	0,5‰	2,0‰	0,7‰	1,3‰	beleidsambtenaar ruimtelijke ordening, welzijnsbeleid (wetens)
96307	0,5‰	0,5‰	0,6‰	0,4‰	0,5‰	maatschappelijk werker (excl kinderbescherming, voogdij, reclassering; wetens)
96505	0,3‰	0,2‰	0,3‰	0,2‰	0,2‰	klinisch psycholoog; psychotherapeut (wetens)
96308	0,1‰	0,2‰	0,1‰	0,2‰	0,2‰	leidingsgevende afd personeelszaken, sociale zaken, beleidsvoorbereiding sociaal-cultureel werk
96304	0,0‰	0,0‰	0,1‰	0,1‰	0,1‰	maatschappelijk werker kinderbescherming, voogdij (wetens)
96504	0,0‰	0,1‰	0,0‰	0,0‰	0,0‰	psychologisch adviseur
96310	0,0‰	0,0‰	0,0‰	0,1‰	0,0‰	leidingsgevend maatschappelijk werker (wetens)
96306	0,0‰	0,0‰	0,0‰	0,0‰	0,0‰	coördinator maatschappelijk, sociaal-cultureel werk (wetens)
96302	0,0‰	0,0‰	0,0‰	0,0‰	0,0‰	adviseur, consultant sociaal-cultureel werk (wetens)
96303	0,0‰	0,0‰	0,0‰	0,0‰	0,0‰	sociaal raadsman (wetens)
Totaal	1,9‰	1,5‰	3,2‰	1,7‰	2,4‰	

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking 2010; Beroepsgroep volgens SBC-1992

Referentielijst

- Abbott, A. (1988) *The System of Professions: An Essay on the Division of Expert Labour*. Chicago: University of Chicago Press.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2001). Standaard Beroepenclassificatie 1992. Editie 2001. Voorburg/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2008). SBI 2008. Versie 2012. Verkregen op 09-07-2012, van <http://www.cbs.nl>.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2010). Standaard Beroepenclassificatie 2010. Editie 2010. Voorburg/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2011). De Standaard Onderwijsindeling 2006. Editie 2011- '12. Voorburg/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Overzicht indeling werkvelden YouChooz (z.d.). Verkregen op 24-07-2012, van <http://www.youchooz.nl>.
- Overzicht zorgberoepen YouChooz (z.d.). Verkregen op 24-07-2012, van <http://www.youchooz.nl>.
- Overzicht zorgopleidingen YouChooz (z.d.). Verkregen op 24-07-2012, van <http://www.youchooz.nl>.
- Schippers, EI & Veldhuijzen van Zanten-Hyllner, MLLE (2011) Kamerbrief Zorg en ondersteuning in de buurt. Den Haag: Ministerie van volksgezondheid, welzijn en sport.
- Velden, L.F.J., van der, Francke, A.L. & Batenburg, R.S. (2011). *Vraag- en aanbodontwikkelingen in de verpleging en verzorging in Nederland. Een kennissynthese van bestaande literatuur en gegevensbronnen*. Utrecht: NIVEL.
- Werkwijze Standaard Onderwijs Indeling (SOI) (z.d.). Verkregen op 16-08-2012, van <http://www.cbs.nl>.